

7th Chapter
(3rd Auto)

प्रियाष्टान इत्यपि भवति, तत्रापि भसंज्ञाविषये आत्वपक्षो आतोऽवतोरित्यकार-
रलोपमिच्छन्ति, प्रियाष्टः पश्येत्यादि, आत्वाभावपक्षो त्वलोपे ष्टुत्वं, प्रियाष्ट-
ण इत्यादि भवति ॥

रायो हलि । मृजेर्वृद्धिरित्यतः प्राग् विभक्त्यधिकार इति । पूर्वसूत्रान्तै
ग्रन्थोऽयं पठितव्यः ॥

युष्मदस्मदोरनादेशे । युष्मदस्मदिति । पञ्चम्या अदिति म्यसोऽभावः ।

...
...
...
...
...
...
...

हलीत्यधिकारादप्यत्र न स्यादिति । न चादेशो हलादिरस्ति, म्यसौम्यमित्ययं तु
अम्यमादेशः । उत्तरेति । योचीति यत्वमादेशे मामूत्वमहमित्यादौ शेषो लोप
इति शेषव्यवस्थार्थं च । तदिहैव श्रित्यत इति । लाघवे विशेषाभावात् ॥

द्वितीयायां च । उदाहरणेषु ङे प्रथमयोरपि ति विभक्त्येवम्भावः ॥

प्रथमायाश्च द्विवचने भाषायाम् । युवयोरिति । ननु च योचीति
यत्वमत्र बाधकं भविष्यति । प्रथमाद्विवचनेपि तर्हि शेषोलोपो बाधकः स्यात्, अथ

[illegible]

-ସିନ୍ଧି ମିଶ୍ରାଣି ମିଶ୍ରାଣି ନାମ, ମୁଖ୍ୟ। ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ମିଶ୍ରାଣି। ଶିଳ୍ପ
 ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ମିଶ୍ରାଣି। ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ମିଶ୍ରାଣି। ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ମିଶ୍ରାଣି। ଶିଳ୍ପ
 ॥ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ମିଶ୍ରାଣି ॥

॥ अथ विष्णुसंस्कृतम् ॥ : अथ विष्णुसंस्कृतम् : अथ विष्णुसंस्कृतम् । : अथ विष्णुसंस्कृतम्

पंचम्यादीनां सम्बन्धीनि यान्यद्विवचनानि, अयं तावच्छेषस्तत्र शेषो लोपो विधी-
यतइति अद्विवचनानीत्येतद्भाषापेक्षां द्रष्टव्यं, कन्दसि तु युवं वस्त्राणीति
द्विवचनमपि शेषः स्व । शेषग्रहणं विस्पष्टार्थमिति । कथं, विभक्तिमात्रे लोपः
तस्यानादिष्टायां विभक्तौ यत्वमपवादः अस्यापि हलादावात्वमपवाद
इत्यसंकरेणात्त्वलोपाः सिध्यन्ति अनादेशग्रहणं तु क्रियमाणोज्झरणो यत्वलोपयो-
र्विषयविभागार्थं कर्तव्यमेव । सन्निपातलोपा इति । विभक्तिसन्निपातकृतं

युष्मदस्मदोरकारान्तत्वं तद्याहि टापो निमित्तं स्यात्तत्सन्निपातं विहन्यात्
 एतच्च त्यक्त्वा दिशब्दवत्स्त्रीलिंगत्वमप्युपेत्योक्तम्, इदानीं च लिंगमेव नास्तीत्याह
 अलिंगेवेति । केचित्त्विति । टाप्स्त्वित्यर्थमेव तद्वमिच्छन्ति । कथमिति ।
 यत्राकारो यकारश्च न विहितः सशेषस्तत्र विधीयमानो लोपो अलोन्त्यस्ये,
 त्यन्तस्यैव युक्त इति प्रश्नः । अनन्तरोक्तं शेषग्रहणस्य वैयर्थ्यं ह्यदि कृत्वाह ।
 वक्ष्यमाणेति । आदेश वक्ष्यमाणा यस्य स वक्ष्यमाणादेशः । कः पुनरसावित्याह

ते चेति । मपर्यन्तादयोन्यः स शेष इति । स च टिरेव तत्रायं लोप इति
 स्थानिनो विकरणात्त्वविवक्षाया सप्तमी, किमर्थं पुनर्लोप इत्युच्यते न त्यदाद्य-
 त्वेनैव सिद्धं, न सिध्यति, द्विपर्यन्तास्त्यदाद्य इति वचनात्, यदा चोपसर्जनं
 युष्मदस्मदी तदा त्यदाद्यत्वं न सिध्यति, टिलोपपक्षो तु सुतरामारम्भणियम् ।

मपर्यन्तस्य । मपर्यन्तस्येत्यवयवस्य स्थानित्वेन निर्देशाद्युष्मदस्मदोरित्य-
 वयवषष्ठी विज्ञायते । मः पर्यन्तोऽवधिर्यस्य स मपर्यन्तः यद्यपि द्वयोर्द्वौ

... ..
-
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

मपर्यन्ती तथाप्यभेदविवक्षायेकवचनम् । मपर्यन्तस्येति किमिति । समुदाययोर-
 प्यादेशे आदेशानामप्यदन्तत्वादोषाभाव इति प्रश्नः । साङ्गस्य माभूदिति
 तन्मध्यपतितस्य तद्ग्रहणेन ग्रहणात्प्रसंगः । सर्वस्य माभूदिति । साङ्गस्य
 माभूदिति तु नोक्तं, यस्मादकज्विधावुक्तं त्वया मया त्वयि मयि इत्यत्र सुबन्त-
 स्य प्राक्टेरकजिति । अनिष्टं रूपं स्यादिति । त्वया चैत्यनिष्टं रूपम् ।
 अथ परिग्रहणं किमर्थं मान्तस्येत्येवोच्येत दुष्पदस्मदोयो मान्तो भागस्तस्येत्यर्थ-

स्तत्राह । मान्तस्येत्येव सिद्धे स्मिन्निति । अस्मिन्साक्यस्यादेशाभावे युवक-
 त्मावकामिति, रूपे वा । अवदिद्योतनार्थमिति । पर्यन्तशब्देनावधिं द्वयो-
 तयामीत्यर्थः अन्यथा मान्तस्येत्युच्यमाने युष्मदस्मदोःसमानाधिकरणं
 विशेषणं सम्भाव्येत, प्रत्येकसम्बन्धाच्चेकवचनं, ततश्च यत्र मान्ते युष्मदस्मदी-
 तत्रैवादेशाः स्युः अथापि वैयर्थ्यादधिकरणमाश्रीयते तथापि यत्र मान्ते तत्र भेदा-
 भावादादेशा न स्युः व्यपदेशिवद्भावोऽपि प्रातिपदिकेन प्रतिषिद्धः पर्यन्तशब्देन

वा माभूदित्यर्थः । अत्र पुनर्मान्ते युष्मदस्मदी इत्याह । अन्तयोरिति । युष्मा-
 नाचष्टे युष्मयति अस्मानाचष्टे अस्मयति णिचीष्ठवद्भावे टिलोपः ।
 प्रत्ययोत्तरपदयोश्च त्रैक्यवचनाधिकारात्त्वमादेशाभावः । त्रिपि णिलोपः ।
 ननु च विभक्तावादेशमात्रमत्र च णिलोपस्य स्थानिवद्भावाद्भयवधानमतं दाह ।
 स्थानिवत्त्वं चेति । णेः क्वौ लुप्तत्वा क्तल्लोपस्यात्र स्थानिवत्त्वमस्तीत्यर्थः ।
 क्वौ लुप्तं न स्थानिवदिति वचनं न तु क्वौ विधिं प्रति न स्थानिवदित्येवमिति

भाष्यकारः, तत्र यो मन्यते मान्तयोरप्यादेशा भवन्तीति तन्मतेनोदाहर-
णानि, कृदन्तत्वादिभिर्यः एकदेशविकृत्यानन्यत्वादयुष्मदस्मदाश्रय-
विभक्त्यादेशा प्रकृत्यादेशाश्च त्वादयः तत्र त्वाही सावित्यादिविषये
ते भवन्ति, अन्यत्रादेशविभक्तौ लोपः अजादौ यत्वं, ह्लादावात्वं, त्वं, युष्मां
युयं युष्मां, युष्मां युष्मान् युष्माभ्यां युष्मामिः तुभ्यं युष्माभ्यां युष्मभ्यं
युष्मात् युष्माभ्यां, युष्मात् तव युष्योः युष्माकं युष्यि युष्योः युष्मासु, स्व-

- ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः । ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः ।
 ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः । ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः ।
 : विज्ञापितः : विज्ञापितः : विज्ञापितः : विज्ञापितः : विज्ञापितः :
 विज्ञापितः : विज्ञापितः : विज्ञापितः : विज्ञापितः : विज्ञापितः :
 - ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः । ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः ।
 ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः । ताम्रपत्राणां विषयः विज्ञापितः ।

त्वमिति, द्विवचने तु त्वां, जसि त्वं, द्वितीयादिषु तु त्वां त्वां त्वान् त्वया
 त्वाम्यां त्वामिः त्वम् त्वाम्यां त्वम्यं त्वत् त्वाम्यां त्वत् त्व त्वयोः
 त्वाकं त्वयि त्वयोः त्वासु, स्वमस्पदोपि यदा तु द्विवचनान्ताणि च क्रियते
 तदापि युष्मद्यत्यस्मयतीति णिचि भवति, विभक्त्यभावाद्युवावयोरभावः
 एकार्थत्वाभावात्प्रत्ययोत्तरपदयोश्चैत्यस्याप्यभावः, विभक्तौ तु युवावादेशौ
 त्वाहौ सावित्यादि विषयं तु तस्य भवन्ति । ये तु मान्तयोरादेशौ

The first thing I noticed when I stepped out
of the car, the cool air hit my face like a
blanket. The sun was shining brightly, and the
birds were singing. It felt like I had entered a
new world. The people were friendly and
the food was delicious. I had heard that the
people were nice, but I didn't know how
nice they would be. I was so happy to be
here. I had found a new home.

नैच्छन्ति तेषां सां शेषोलोपकृती युष्मदसमिति भवति । पदान्तरं यु
युष्मदसमिति, एवमन्यत्रापि द्रष्टव्यं, गहनोयं प्रक्रिया तर्कं हत्युपरम्यते ॥

युवावो द्विवचने । द्विवचनहृत्यर्थग्रहणमिति । वक्तितीति वचनं
कृत्यल्युटो बहुलमिति कर्तरि ल्युट् द्वयोरर्थयोर्वचने द्विवचने प्रथमाद्विवचनान्त-
चैतद्धाह । द्विवचने युष्मदस्पदी हति । के पुनस्तै हत्याह । द्वयर्थमिधान-
विषये हति । एतच्च वचनग्रहणाल्लभ्यते, कथं, द्वित्वहति वक्तव्यं, विभक्ता-

वित्येव, द्वित्वे या विभक्तिस्तस्यामित्यर्थः अर्थग्रहणे सति यदिष्टं सम्पद्यते
 तत् दर्शयति । यदेति पारिभाषिकस्य द्विवचनस्य ग्रहणे तस्यास्मिन्विषयैः
 भावाद्युवावादेशौ न स्यातामित्यव्याप्तिः स्यादिति भावः । आदेशान्त-
 रेणान बाध्यते इति । बाधस्तु परत्वादित्यत्रैव वक्ष्यते, अतिक्रान्तं युवामिति
 सौ जसि चादेशान्तरेण बाधः द्विवचनस्य तु पारिभाषिकस्य ग्रहणेपि
 सिद्धिरिति प्रथमाया अतिक्रमः उत्तरत्रापि द्विवचनस्यातिक्रमेऽयमेव हेतुः

तत्र चानादेशे विभक्तौ हलादौ द्वितीयायां चात्वम्, अजादौ यत्वं, शेषो लोपः ।
 ङेप्रथमयोरमित्यादयो विभक्त्यादेशाश्च यथायथं द्रष्टव्याः । परत्वादिति
 त्वाहादीनामवकाशः यदा बहूयं युष्मदस्मदी अतिद्वान्तो युष्मानतित्वमत्यहं
 युवावयोरवकाशः युवामावां द्वयर्थत्वे सति, सावुभयप्रसौ विप्रतिषेधः । यदा
 त्वित्यादि । पारिभाषिकस्य ग्रन्थो तत्रापि प्रसंग इत्यतिव्याप्तिः
 स्यादिति भावः । अतिद्वान्तो त्वामतित्वामिति । प्रथमायाश्च द्विवचने

भाषायामित्यात्व, यदात्र पारिभाषिकस्य गृहणं तदा त्वमावेकवचनइत्यत्रापि
 पारिभाषिकस्यैकवचनस्य गृहणमिति मत्वेदमुदाहृतम्, अथापि तत्राप्यर्थगृहणं
 तथापि बहूर्थेतिप्रसंग इत्याह । अतिक्रान्तां युष्मानिति । पूर्ववदात्वम् ।
 स्वं ज्ञेयमिति । अतियुष्माम् । अतियुष्माम्याम् । अतियुष्मयोः स्वमस्मदः ।

यूयवयौ जसि । परम्यूयमिति । अत्र पारम्ययोगी यथासम्भवं
 द्रष्टव्यः । तदन्तविधिरत्र भवतीति । अंगाधिकारे तस्य च तदुत्तरपदस्य चेति

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

वचनात् । यदापि तदन्तस्य तदापि न सर्वस्य युष्मदस्मदोर्मपर्यन्तस्यैत्यधिकारात् ।

त्वाहौ सौ । त्वमिति । यद्यप्यत्र त्वमावेकवचनहति त्वादेशः
 सिद्धः तथाप्यहादेशस्तावद्विधेयः तत्र चाहः सावित्युच्यमाने युष्मदोपि प्रसङ्गः
 अस्मदोहः सावित्युच्यमाने गौरवं स्यात् । तस्माद् त्रापि त्वादेश एव विधेयः
 किं चातिश्रान्तो युवां युष्मान्वाऽतित्वमित्यत्र त्वादेशस्य शङ्कापि नास्ति ॥
 त्वमावेकवचनै । एकवचनहत्यर्थनिर्देश इत्यादि । एतच्च द्विवचन-

हत्यर्थनिर्देश इत्येतदनुसारेण योज्यम् । अर्थग्रहणो यदिष्टं संपद्यते तदर्णयति ।
 तदेति । पारिभाषिकस्य त्वैकवचनस्य गृहणोन्नत्र न स्यादित्यव्याप्तिः ।
 अतिक्रान्ती त्वामिति । तदापि त्वमो भवत इत्यस्योदाहरणम् । अतित्वा-
 मिति । पूर्ववदात्वम् । स्वमन्थदुदाहरणव्यमिति । एतदतित्वमत्यह मित्यनेनापि
 सम्बध्यते । अतियुयम् । अतितुभ्यम् । अतितव । स्वमस्मदः । अतित्वामतिमा-
 मित्येनन तु सम्बन्धः स्पष्टः स्व । अतित्वां पश्य अतित्वान् अतित्वाम्याम् ।

100

1. প্রথম অধ্যায় : প্রাচীন ভারতীয় সভ্যতার ইতিহাস।
 2. দ্বিতীয় অধ্যায় : ভারতীয় সংস্কৃতির মূল্যবোধ।
 3. তৃতীয় অধ্যায় : ভারতীয় সাহিত্যের ইতিহাস।
 4. চতুর্থ অধ্যায় : ভারতীয় শিল্পের ইতিহাস।
 5. পঞ্চম অধ্যায় : ভারতীয় ধর্মের ইতিহাস।
 6. ষষ্ঠ অধ্যায় : ভারতীয় রাজনীতির ইতিহাস।
 7. সপ্তম অধ্যায় : ভারতীয় অর্থনীতির ইতিহাস।
 8. অষ্টম অধ্যায় : ভারতীয় বিজ্ঞানের ইতিহাস।
 9. নবম অধ্যায় : ভারতীয় সংস্কৃতির বর্তমান অবস্থা।
 10. দশম অধ্যায় : ভারতীয় সংস্কৃতির ভবিষ্যৎ।

अतित्वाभिः अतित्वम्यम् । अतित्वत् । अतित्वयोः । अतित्वाकम् । अतित्वयि
 अतित्वयोः अतित्वासु स्वमस्मदः अत्रानन्तरं यदा युष्मदस्मदी द्वित्वबहुत्वयो-
 र्वक्तौ समासार्थस्यैकत्वं तदा त्वमौ न भवतः अतिक्रान्तं युवामतियुवाम् ।
 अत्यावाम् । अतिक्रान्तं युष्मान् अतियुष्मान् अस्मान् । स्वं नैयमिति पठितव्यं
 पूर्वानुसारेण गम्यमानत्वान्न पठितम् ॥

प्रत्ययोत्तरपदयोश्च । एकवचने वर्त्तमानयोरिति । स्कार्थमिषान-

विषययोरित्यर्थः वस्तुकथनं चैतत्, न तु शब्दार्थकथनम् । एकवचने इत्यस्य
 प्रथमाद्विवचनान्तत्वात् । त्वदीय इति । त्यदादीनिचेति वृद्धसंज्ञा, वृद्धाच्छः ।
 त्वत् इति । पारम्यवत्प्रकर्षयोगः विभक्तावित्यधिकारादिति । ननु च
 पूर्वसूत्रे विभक्ताविति न सम्भन्त्यते । कथमावृद्धेरनुवर्तमानं न सम्बन्ध्येत । स्वमपि
 योगविभागी न कर्तव्यः त्वमावेकवचने प्रत्ययोत्तरपदयोरित्येक्योग स्व
 कर्तव्यः एवं हि चकारो न कर्तव्यो भवति । नैवं शक्यम्, एवं हुच्यमाने यथा-

अथ । विष्णोः प्रसन्नोऽयम् । ३ । ७७ । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः ।
। : विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः ।
। : विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः ।
। : विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः ।
। : विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः ।
। : विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः । विष्णुः ।

संख्यं प्राप्नोति युष्मदः प्रत्यये ऽ स्पद उत्तरपदहति । अथ क्रियमाणोपि योग-
विभागे यावता निमित्तयोः साम्यं कस्मादेव यथासंख्येन स्यात्, नैष दोषः ।
चकारोत्र क्रियते स द्वयोरपि द्वे निमित्ते समुच्चैष्यति । ननु चेति । बोधकः,
प्रकृतिप्रत्यययोः पूर्वोत्तरपदयोश्च मध्ये वा वक्तुं सान्तर्वर्त्तिनो विमर्शः ।
परिहरति । नैवं शक्यमिति । लब्धुमिति शेषः । किं कारणमित्याह ।
तस्या लुका भवितव्यमिति । लुक् तु सुपो धातुप्रातिपदिक्योरित्यनेन । अन्तर-

गावित्यादि । चोदकः विभक्तिमात्रापेक्षात्वादन्तरंगत्वं, लुक् पश्चादुत्पन्नः
 प्रत्ययमुत्तरपदं वापेक्ष्य घातुत्वप्रातिपदिकत्वयोरुपजातयोः प्राप्नुवन् बहिरंगः
 यद्यप्ययं नित्यः तथापि नित्यान्तरंगयोरन्तरंगमेव बलीयः यथोक्तं परनित्या-
 न्तरंगप्रतिपदविधयो विरोधिनः संनिपाते तेषां मिथः प्रसौ परबलीयस्त्व-
 मिति । स्तदेवैत्यादि । परिहारः । क्रमेतस्य ज्ञापने प्रयोजनमित्याह । तेनेति
 प्रथमेनादिशब्देन गोमत्यतीत्यादेर्ग्रहणं द्वितीयेन दीर्घह्रस्वादिलोपयोः

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

हल्ङ्यादिलोपे हि प्रत्ययलङ्काणो नुमादि स्यादेव लुकि तु न लुमतांगस्थेति .
 प्रत्ययलङ्काणाप्रतिषेधान्न भवति, ज्ञापनस्य प्रयोजनान्तरमाह । एवं चेति ।
 पुनश्चोदयति । अथेति । असति हि प्रयोजने ज्ञापकं भवति, अस्ति चात्र प्रयोजनं
 किम् एषामेव त्वाहादीनामादेशान्तराणां बाधनं, सत्येतस्मिन्प्रयोजने न
 ज्ञापनमुपपद्यत इति परिहरति । लङ्यस्थित्यपेक्षायेति । गोमत्प्रिय इत्यादिकं
 लङ्यं लोके साधुभावे स्थितं तदादेशान्तरबाधनार्थस्मिन्विज्ञायमाने न संगृहीतं

[illegible]

स्यात् तच्चापेक्ष्यं प्रयोगमूलत्वाद्याकरणास्य, तस्मात्तदपेक्षया नैतदादेशान्तराणां
 बाधनार्थं युक्तं विज्ञातुमिति । अपर आह । यद्येतदादेशान्तराणां बाधनार्थं
 स्यात् मपर्यन्तस्येत्यनुवृत्तिरपार्थिका स्यात्, अथमुत्सर्गसमानदेशत्वादपवादानां
 श्यनादिषु तथादृष्टत्वादिति । नायं नियम उत्सर्गसमानदेशा अपवादा इति,
 श्यनादिषु व्यभिचारात्, नहि शनम्बहजकचः शबादिभिः समानदेशास्तस्मा-
 द्यद्यवश्यमुपपत्तिर्न क्व व्या खं वक्तव्यमिह त्वाहादयोऽप्यनुवर्तन्ते मपर्यन्तस्येति

1. The first part of the paper is devoted to a discussion of the general principles of the theory of the structure of the atom. It is shown that the structure of the atom is determined by the laws of quantum mechanics, and that the structure of the atom is not a static one, but a dynamic one. The structure of the atom is determined by the laws of quantum mechanics, and the structure of the atom is not a static one, but a dynamic one.

च तत्र त्वाहाद्यनुवृत्त्यैव तद्विधे सिद्धे मपर्यन्तानुवृत्तिरप्राप्तप्रापणार्था सती
 ज्ञापकमुक्तस्यार्थस्येति । वयन्तु ब्रूमः मपर्यन्तस्येत्येवानुवृत्त्यै तस्यादेशा विधेया यदि
 चान्तरंगा आदेशाः स्युः प्रत्ययोत्तरपदयोर्मपर्यन्तस्य न क्वापि सम्भव इति
 तस्यादेशविधानमनुपपन्नं स्यादिति ज्ञापकमुक्तस्यार्थस्येति ।

त्रिचतुरोः स्त्रियान्तिसृचतसृ । त्रिचतुरोरेव विशेषणमिति ।
 श्रुतत्वात् । नगं स्येति । विपर्ययात् । तेन किं सिद्धं भवतीत्याह । तेनेति । प्रिय-

तिस्राविति । कृतो हि सर्वनामस्थानयोरिति गुणं परमपि बाधित्वोत्तरसूत्रेण
 रादेशः । प्रियतिसृ हति । इकोचि विभङ्गावित्यज्ग्रहणेन जापितं लुपता लुप्तेपि
 क्वचित्प्रत्ययलक्षाणां भवतीति, तेन स्वमोर्नपुंसकादिति नित्ये लुकि कृतेपि
 तिसृभावः । प्रियतिसृणी हति । रादेशात्पूर्वविप्रतिषेधेन नमिति क्वचित्पठ्यते
 नद्युतश्चेति कम् भवतीति । समस्यमानदणायामृकारान्तस्य तत्र ग्रहणमिति भावः
 कवभावे हेतु विभङ्ग्याश्रयत्वादित्यादि । स्वं तावन् स्त्रियामित्यनेन त्रितुरो-

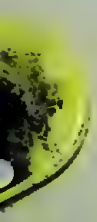
THEY ARE THE ONLY TWO WHO HAVE BEEN
 FOUND TO HAVE BEEN IN THE HOUSE AT THE
 TIME OF THE MURDER. THE OTHER TWO
 WERE FOUND TO HAVE BEEN OUTSIDE THE
 HOUSE AT THE TIME OF THE MURDER. THE
 OTHER TWO WERE FOUND TO HAVE BEEN
 OUTSIDE THE HOUSE AT THE TIME OF THE
 MURDER. THE OTHER TWO WERE FOUND
 TO HAVE BEEN OUTSIDE THE HOUSE AT
 THE TIME OF THE MURDER. THE OTHER
 TWO WERE FOUND TO HAVE BEEN OUTSIDE
 THE HOUSE AT THE TIME OF THE MURDER.

विशेषणादव्याप्तिपरिहारो दर्शिताः । कनिव्याप्तिरपि परिहृतेत्याह ।
यदा चेति । तिसृकेति । स्वार्थे कत्प्रत्ययः अल्पत्वे कुत्सितत्वे संज्ञायां वा ।
तत्र विभक्त्युक्तिं कृते तत्र विधीयमानस्तिसृभावो न स्यादिति वचनं, तत्र
स्वार्थिकप्रत्ययान्तत्वाद्बहुवचनान्तस्तिसृकाशब्दः । सञ्ज्ञेत्येके ग्रामस्य कस्य चिदेषा
संज्ञा रुढिरिति नास्ति बहुवचनप्रसङ्ग इत्यन्ये । चतसरीति । यथा प्रियतिस्रा-
वित्यत्र सर्वनामस्थानलक्षाणां गुणं बाधित्वारादेशो भवति तथा डावपि

1. The first part of the paper is devoted to a discussion of the
theoretical aspects of the problem. It is shown that the
problem is equivalent to a problem in the theory of
differential equations. The second part of the paper is devoted to a
discussion of the numerical aspects of the problem. It is shown that
the problem can be solved by the method of finite differences.
The third part of the paper is devoted to a discussion of the
results of the numerical calculations. It is shown that the
method of finite differences is very accurate and efficient.

प्राप्नोति तथा चोत्तरसूत्रं प्रियतिश्रीति ङावपि रादेशमुदाहरिष्यति पूर्वविप्र-
तिषेधं च वक्ष्यति । अत्राहुः । अस्मादेव निर्देशादर्थप्रधानयोरेवादेशः इह तु
स्वरूपप्रधानत्वात्तत्त्वाभावे गुणाहति । चतस्र इति । अत्र स्थानिवद्भावाच्चतुरः
शसीत्यन्तोदात्तत्वे सति उदात्तयोः हत्सूवादि इति शस उदात्तत्वप्रसङ्गः स
निपातनस्वरेण बाध्यते, यथैव तर्हि निपातनस्वरः शसि स्वरं बाधते तथा षट्
त्रिचतुर्भ्यां हलादिरित्येतं विभक्तिस्वरमपि बाधेत तत्राह । चतसृणामित्यत्र

The first part of the book is devoted to a general
introduction of the subject. It is followed by a
chapter on the history of the subject, and then
a chapter on the principles of the subject. The
book is written in a clear and concise style,
and is suitable for use as a text book or
for reference.

त्विति । तत्र कारणमाह । हलादिग्रहणासाम्प्रदायिकेति । तत्र हलादिग्रहणास्य
 चतस्रः पश्येत्येतदेव व्यावर्त्य नान्यत्किञ्चित् । स्तच्च तत्रैवोपपादितं, यदि च
 निपातनस्वरो विभक्तिस्वरस्यापि बाधकः स्यात्तदान्तरेणापि हलग्रहणं
 विभक्तैः स्वरो न भविष्यति किं हलादिग्रहणेन तत्क्रियमाणं ज्ञापयति
 निपातनस्वरं विभक्तिस्वरो बाधतइति । अन्यैत्वाहुः । हलादिग्रहणादेव
 चतस्रः पश्येत्यत्र चतुरःशसी तस्याप्रवृत्तिरवसीयते यदि स्यात्त उदात्तयो

1. The first part of the paper is devoted to a
discussion of the general principles of the
theory of the structure of the atom.
2. The second part is devoted to a
discussion of the experimental results
obtained in the study of the structure of the atom.
3. The third part is devoted to a
discussion of the theoretical results
obtained in the study of the structure of the atom.

हलपूर्वादि' ति स्यादेव विभक्तौ रुदात्तत्वमिति तद्व्यवृत्तौ हलादिग्रन्थामनर्थकं
 स्यात् । तस्मादाद्युदात्तनिपातनमेव न कर्तव्यमिति । तत्राद्युदात्तस्य चतुश्शब्द-
 स्यान्तर्यत आद्युदात्तस्व चतस्रादेशे सति चतसृणामित्यत्र षट्त्रिचतुर्भ्यां हलादि
 रिति विभक्तौ रुदात्तत्वं भवति ।

अचि रक्तः । पूर्वसवर्णां त्वित्यादि । तिष्ठः पश्येत्यत्र प्रथमयोः
 पूर्वसवर्णं इत्यस्यापवादः प्रियतिष्ठः स्वमित्यत्र क्त उदित्युत्वस्य । प्रियतिष्ठि

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
functions of a complex variable.

2. In the second part, the author considers the
case of a function which is regular in the
interior of a circle.

प्रियतिष्ठो प्रियतिष्ठस्तिष्ठन्तीत्यत्र क्तो ङिस्सर्वनामस्थानयोरिति गुणस्य ।
 ननु यत्र विध्यन्तरस्याप्राप्तिः प्रियतिष्ठा प्रियतिष्ठे प्रियतिष्ठोरिति तत्र इको
 यणाचीत्येव सिद्धमिति विध्यन्तरस्य विषयद्वयमारभ्यते, तत्र मध्येपवादाः
 पूर्वांन्विधीन्बाधन्तइति उत्त्वपूर्वसवर्णां बाधतइति युक्तं, गुणविषये तु
 परत्वात्स स्व स्यादित्यत आह । परमपि हीति । क्त इति किमिति ।
 तिसृचतस्रोऽनुवृत्तेरलोन्त्यस्यैत्येव सिद्धमिति प्रश्नः । तिसृचतस्रोऽप्रतिपत्यर्थमिति

The first of these is the fact that the
theoretical model of the system is
based on the assumption that the
system is in a steady state. This
assumption is not valid for the
system under consideration, and
the results of the model are
therefore not applicable to the
actual system.

तिसृचतस्रोरादेश्योरजादावपि विभक्तौ प्रतिपत्तिर्यथा स्यादित्यर्थः । अन्यथा
हीति । कृत इत्यनुच्यमाने षष्ठीनिर्दिष्टत्वात् त्रितुरोरेवायमादेशः स्यात्
स च नाप्राप्तयोस्तिसृचतस्रोर्विधीयतइति तयोरपवादः स्यादित्यर्थः ।

जराया जरसन्यतरस्याम् । कृतिजरांसीति । कृतिजर इति स्थिते
यदि पूर्वं नुमागमः स्यात्संगमकोगमेव न व्यवदध्यात् । तदवयवं तु जराशब्दं
व्यवदधात्पेवेति सत्यपि तदन्तविधौ निर्दिश्यमानस्यादेशा भवन्तीति

1. The first part of the paper is devoted to a discussion of the
general principles of the theory of the structure of the
crystal lattice. It is shown that the structure of the
crystal lattice is determined by the forces of interaction
between the atoms. The forces of interaction are of two
kinds: the forces of attraction and the forces of repulsion.
The forces of attraction are due to the electrostatic
interaction between the positive and negative ions.
The forces of repulsion are due to the overlap of the
electron shells of the atoms.

जरशब्दान्तस्यागं स्यावयवो यो जराशब्दः तस्य विभक्त्या नन्तर्यं विधीयमानो
जरसादेशो न प्राप्नोति । अथापि स्यात् तथापि सकारात्परस्य नुमःश्रवणं
स्यात् । तस्मात्परत्वात्पूर्वं जरसादेश एष्टव्यः तत्र कृते फलन्तलङ्घाणो नुम्
अतिजरसं पश्येत्यत्र अतिजर अम् हति स्थिते स्कन्देशविकृतस्यानन्यत्वाज्जरशब्दस्य
जरसादेशे कृते स्वमोर्नपुंसकोदिति लुक् प्राप्नोति न च तदानीमम्भावस्य प्रसङ्गः
अनदन्तत्वात् । ननु चातिजरशब्दस्यादन्तत्वात्तस्यामवस्थायामम्भावेन बाधितस्य

[illegible]

लुकः पुनः प्रसंगो न युक्तः प्रष्टवसरत्वात् । नैतदस्ति । नात्राप्यावः प्रवृत्तः
 परत्वाग्निवत्त्वाच्च जरसादेशेन बाध्यते, तत्र कृते लुकप्रसंगः स्वं तर्हि सन्नि-
 पातपरिमाणया लुक् भविष्यति । लजादिसन्निपातेन जरसादेशो निष्पन्नो
 नोत्सहते तस्य लुको निमित्तां प्रतिपत्तुं यद्येवमतिजरसं ब्राह्मणकुलं तिष्ठति
 वतिजरसैरिति न सिद्ध्यति, कथं सोमिसश्चाकारान्तसन्निपातेनाजादिरादेशः
 कृतोऽकारान्तत्वविधातिनो जरसादेशस्य निमित्तं न स्यात् । दृष्टमेवैतत्संगहीतम्

[illegible]

अतिजरमतिजरैरिति भवितव्यमेष गोमर्दयस्य पदाः तदिदमुच्यते । इहेत्यादि
 इहेति वाक्योपन्यासे । अतिजरसं ब्राह्मणकुलमित्यादि भवितव्यमित्यन्तं
 गोमर्दयस्य मतं न पुनर्लुक्कास्त्रं प्रवर्ततेति यदुक्तं यच्चोक्तम् अतिजरं ब्राह्मण-
 कुलमित्यादि तत्रोभयत्रापि हेतुः । सन्निपातलङ्घनादिति । न पुनर्लुक्कास्त्र-
 मित्यत्र पुनः शब्दस्यायपर्यः पूर्वं या लुक्प्राप्तिः साम्बावेन बाधिता या तु
 जरसादेशे कृते पुनः प्राप्तिः सापि सन्निपातपरिभाषया न भवतीति ।

अन्ये त्वित्यादि । सच्च टाडसिडसामिनात्स्या अतोभिस ऐसि' त्यत्र व्याख्यातम् ।

त्यदादीनामः । निपर्यन्ता इत्यादि । इष्टिरेवेयम् । यचूच्यते शेषी लोपवचनं ज्ञापकमिति तदयुक्तम् । उपसर्जनार्थत्वादित्युपमतिवयमिति । यदा तु शेषीलोपष्टिलोपस्तदा तु सुतरामज्ञापकम् । पाठादेव पर्युदस्ता इति । तथा च सर्वदिसूत्रे वार्तिकं संज्ञोपसर्जनानां प्रतिषेधः पाठात्पर्युदास इति । तेन

... ..

... ..

पाठोपजीवनेन प्रवर्तमानमिदमपि संज्ञोपसर्जनीभूतानां न भवति । त्यदादीति ।
त्यदादीनामर्थः प्रधानं यत्र समासे तत्रेत्यर्थः । नहि ते पाठात्पर्युदस्ताः ॥

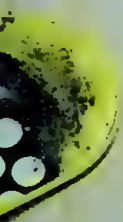
किमः कः । तैनाकार स्व किमो न विधायत इति । कथं पुनरकारविधाने
क इत्यादि रूपसिद्धिः यावतान्त्यस्य प्राप्नोति । न चान्त्यस्य पूर्वेण
सिद्धः क्षिपर्यन्तास्त्यदादय इत्युक्तत्वात् । अपरे पुनरेतच्चोद्यम्यादेवं पठन्ति
तैनाकार स्व इमो न विधीयत इति, जयमर्थः । इम इत्येतावत्सूत्रमस्तु, त्यदादीनाम

इत्येव त्यदादीनां संबन्धिन इमोकारो भवति तत्र नानर्थक्येनोन्त्यविधिरिति
 सर्वस्यैवमो कारोऽभवति, तेषामेवं पठतामुत्तरत्र किमो ग्रहणं कर्तव्यं, न कर्तव्यम् ।
 उति होरिति वक्ष्यामि इम इत्येव ततो वाति, इम इत्येव इमोवकारादेशो
 भवति, तस्मात्साकच्चार्यमेव कादेशो विहितः ॥

कु तिहोः । तिशब्दस्य विभक्तिः संज्ञकस्याभावात्कारे इकार
 उच्चारणार्थः । कुहेति । वा ह च छन्दसीति हप्रत्ययः ॥

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

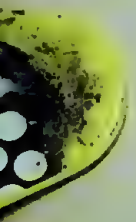
क्वातिः । क्वेति । किमोदित्येषुप्रत्ययः । अथादेशान्तरकरणं किमर्थं न प्रकृतः
 कुशब्दं स्वं विधीयते स्वं च कृत्वा योगविभागोपि न कर्तव्यः कृतिहात्स्वित्ये-
 वास्तु, का रूपसिद्धिः यणादेशे कृते क्वेति सिद्धम् ओर्गुणास्त्वंगवृत्ते पुनर्वृत्ता-
 विति वचनान्न भविष्यति, यणादेशस्त्वनंगत्वाद्भवत्येव तत्राह । आदेशा-
 न्तरकरणमोर्गुणानिवृत्त्यर्थमिति । निश्चिततत्त्वं दुर्ज्ञानमिति भावः स्वं
 तर्हि किमोदित्येतत्किमोद्भवदिति वक्तव्यं टिलोपे कृते क्वेति सिद्धम् आह ।

क्रिमोइवदिति चेति । कथं पुनः प्रत्ययान्तरे रूपसिद्धिः यावता ककारस्य
जश्त्वं प्राप्नोति, टिलोपस्यासिद्धत्वान्न भविष्यति, कथमसिद्धत्वम्, असिद्धं
बहिरंगमन्तरंगे, टिलोपो हि डित्प्रत्ययापेक्षात्वाद्बहिरंगः जश्त्वं तु तदनपेक्षात्वा-
दन्तरंगम् । साकृक्कार्थमिति । साकृक्के हि प्रत्ययान्तरे विहिते ऋवेति स्यात् ।
यथान्यासे तु तत्रापि क्वेत्येव भवति ॥

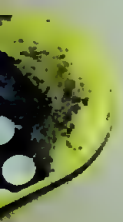
तदोः सः सावनन्त्ययोः । साविति प्रथमैकवचनस्य ग्रहणं

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

न सम्पत्तीतुवचनस्य स्यश्छन्दसी सोचि लोपे चेदि त्यादि निर्देशात् । नाप्यु-
 म्योः तथाहि सति सोत्येव ब्रूयात्, सकारादौ विभक्ताविति । अन्त्ययोरिति
 किमिति । विशेषणाविशेष्यभावे कामचारात्यदादिषु तकारान्तस्यासम्भवाच्च
 त्यदादिभिस्तदोर्विशेषणादनन्त्ययोस्तावत्सिद्धम् । अन्त्यस्य तु त्यदाद्यत्वं
 भविष्यतीति प्रश्नः अत्वस्य सोरन्यत्र सावकाशत्वात्सो परत्वादिदमेव स्या-
 दित्युत्तरं, तत्र केवले सो पुल्लिङ्गे विशेषणभावात्सम्बुद्धौ स्त्रियां च प्रत्युदाहृतं

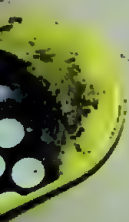
...the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

किथर्थं पुनस्तदोरित्युच्यते तवर्गग्रहणमेव त्रियेत, तोःसःसावनन्त्यस्थिति । नकार-
स्यापि तर्हि प्राप्नोति तस्मान्नुडचि जनेषःजन्यम् अनसाविति । नुड्यं परा-
दिस्तद्ग्रहणो न गृह्यते ।

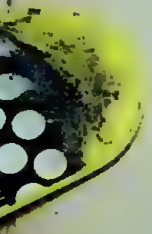
अदस औ सु लोपश्च । अमुक इति । अदक्स् सु इति स्थिते औत्वप्रति-
षेधात्यदाद्यत्वं दकारस्य सत्त्वं सकारादुत्तरस्य चांक्वोकारस्य उत्त्वम् ।
उत्तरपदभूतानामित्यादि । समासाद्या विभक्तिरुत्पद्यते तदपेक्षात्वादादेशो

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

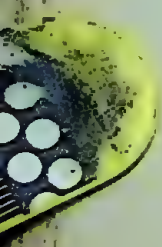
बहिरंगः ततश्चान्तरंगत्वादेकादेशकृते तस्यादिवद्भावादादेशेषु क्रियमाणेषु
 परम्यं परमहिमत्याद्यनिष्टप्रसंगः तस्मादकृतसिन्धिकायाणिामेवामी आदेशा
 वकं व्याः एतच्च नैन्द्रस्य परस्ये त्यत्र ज्ञापयिष्यते । अदसः सोमैवेदित्यादिः
 अदस ओ इत्येतावदेव सूत्रमस्तु, सावित्येव अदस इति पंचमी तयथा पूर्वसूत्रे
 कृताथियाः सप्तम्याः षष्ठ्यां प्रकल्पितायां अदस उत्तरस्य सोराकारो
 भवतीत्यर्थः तत्र त्यदाद्यत्वे कृते असाविति सिद्धे किं सुलोपो विधीयते ।

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

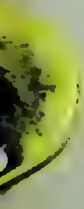
द्रस्वात्लुप्येत संबुद्धिः । यदि सौरीकारो विधीयते तदा हि असावित्यत्र
 त्यदाद्यत्वे द्रस्वात्परस्याः संबुद्धौकारस्य लोपः स्यात् न हलः । नैष दोषः
 हलः सलोपे विधीयते, यद्येवं तत्र हल्ग्रहणं कर्तव्यं नैत्याह । प्रकृतं हि तत् ।
 हल्लुप्याव्यो दोषादित्यत्र ननु चेदं प्रथमानिर्दिष्टं षष्ठीनिर्दिष्टेन चेहार्थः
 एवं तर्हि सद्द्रस्वादिति पंचमी हलिति प्रथमाया षष्ठीं प्रकल्पयिष्यति
 तस्मादित्युत्तरस्येति । पूर्वसूत्रवद्वा प्रथमाया स्व यथा कथं चिन्निर्वाहो

... .. :
... .. :
... .. :
... .. :
... .. :
... .. :

भविष्यति । आप एत्वं भवेत्तस्मिन् । इह तर्हि स्त्रियां संबुद्धौ असौ अं इति
 इति स्थिते । आडि चापः संबुद्धौ त्रैत्यत्वं प्राप्नोति प्रकृतेरेव त्वात्वे टा-
 पोभावादित्वाभावः । न कलीत्यनुवर्त्तनात् । तत्र दोषः बहुवचने कल्ये
 दित्यतो कलीति । तत्रानुवर्त्ते कलादौ संबुद्धाविति, अतएव कृते अफला-
 दित्वान्न भविष्यति, प्रत्ययस्थाच्च कादित्वम्, इह तर्हि स्त्रियामकचि
 असौ अं इति स्थिते प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्ये तीत्वं प्राप्नोति प्रकृतेरेव त्वाकारे

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

टापोभावादित्वाभावः शीभावश्च प्रसज्यते । इह च स्त्रियाम् असा ओ हति
स्थितौ ओड आप हति शीभावः प्राप्नोति, औत्वविधानं तु पुंसि चरितार्थं,
पादिक एष दोषः यदौड आप हति पूर्वाचार्यनिर्देशस्तदा नास्ति, इतर-
योरस्तु पदायोरस्ति ॥

यःसौ । स्त्रियामयं यकारहति । नपुंसके तु स्वमोर्नपुंसका दिति लुपता
लुप्तत्वात्सौरभावः ॥

...
...
...

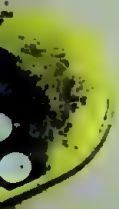
...

...

...

हलि लोपः । अन्ग्रहणामनुवर्त्ततेति । यद्यपि तत्प्रथमान्तं तथापि
हलीति सप्तम्या तस्य षष्ठी प्रकल्प्यते ॥

मृजेवृद्धिः । घातोश्च कार्यमुच्यमानमिति । वस्तुतो घातोर्यत्कार्यमुच्यते
तदिह घातोरुच्यमानमिति विवक्षितं, स घातुः स्वरूपेणैव गृह्यतां मा वा,
ग्राहितेनानुदात्तस्य चर्दुपद्यस्यान्यतरस्या मित्ययमप्यमागमी घातुप्रत्ययस्व
भवति० न तु प्रमृह्यामित्यादौ । तत्प्रत्ययइति । घातोरित्येवं विहिते ।

कंसपरिमृह्म्यामिति । अत्र तदन्तविधिना प्रसंगः ।

अवो ङिणाति । तन्दुलनिश्चाय इत्यादौ परिमाणाख्यायां सर्वम्य
इति घञ् । गोः गावो गाव इति । अत्र गोरित्येतत्साक्षादुदाहरणमितरत्रा-
वादेशे कृतेऽत उपधाया इत्येव सिद्धम् । सखायी सखाय इति । अत्रापि
सखायावित्येतदुदाहरणं जसि तु जसि चैति गुणो अयादेशे च कृते पूर्ववत्सिद्धम् ।
च्यान्नमिति । बलनाम क्कान्दसं, तमिच्छ्यात्तरार्यन्ति । किमर्थं

। ॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

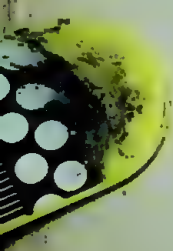
॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

पुनरिदमुच्यते यावता जेतृयोतृणव्याम्यां प्रज्ञाद्यणिजेत्रं योत्रमिति सिद्धं,
 च्यौत्नमिति उणादयोऽव्युत्पन्नानि प्रातिपदिकानि, तस्मिन्निश्चायः श्चावको
 लावक इत्यादौ तु गुणो अयवोश्च कृतयो रत उपगया इत्येव सिद्धम्, एवं
 कारक इत्यादौ गोतो णिा दित्येतद्गोत औदिति वक्तव्यं गोत औकारादेशो
 भवति सर्वनामस्थाने परतः, कथं सखायो सखायः सख्युरसंबुद्धा वित्येतत्सख्युरे-
 दिति वक्ष्यामि । अत्रोच्यते, जिणतीति तावदुत्तरार्थं वक्तव्यं किंच प्रियमाचष्टे

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

प्राययतीत्यादी प्राद्यादेशेषु वृद्धिर्न स्यात्, अथ ते दीर्घान्ता विधीयेरन्
तदतिगुरु स्यादिति यथान्यासमेवास्तु ॥

तद्धितेष्वचामादेः । अचामादेरचो वृद्धिरिति । ननु च ह्रस्वपरिभाषा-
पस्थानादिक स्व स्थानित्वेन भवितव्यं, यद्यपि तुल्यजातीयस्य निद्धारिणं
भवति यथा गवां कृष्णा संपन्नदगिरितमेत्युक्ते गौरेव प्रतीयते तथात्राप्यचामा-
दिरजैव, तथापि साक्षादत्र हति निर्देशामावादिक्रपरिभाषापतिष्ठेतैव

1. The first part of the paper is devoted to a
general discussion of the problem.
2. The second part is devoted to a
detailed analysis of the problem.
3. The third part is devoted to a
detailed analysis of the problem.
4. The fourth part is devoted to a
detailed analysis of the problem.

हगात्मकस्याव इति, तस्मात्स्थानिनिर्देशार्थमव इति वक्तव्यं, तत्र वक्तव्यम्य-
 कृतमनुवर्त्तते, अवो जिघातीति, तत्र निर्दिष्टस्थानिकत्वादिकपरिमाणाय
 अव्यापारः अथ त्वाष्ट्रो जागत इत्यत्र त्वष्ट्रजाकृद्वाभ्यां तस्यैदमित्यणि
 कृते यथाक्रममवो जिघाति अत उपधाया इति वृद्धिः कस्मान्न भवति, तत्राह ।
 त्वाष्ट्रोजागत इत्यत्रेति । अन्त्योपधालङ्घाणां वृद्धिं बाधतइति । परत्वा-
 दितिभावः । अन्त्योपधालङ्घाणाया वृद्धेरवकाशः गौःयाचकःअस्या अवकाशः

सुश्रुत् सौश्रुतः त्वाष्ट्रो जागत इत्यत्रोभयप्रसंगे परत्वादादिवृद्धिर्भवति,
 सकृद्गतिन्यायश्चाश्रीयते न पुनः प्रसंगविज्ञानम्, एवं च कृत्वा पुष्करसङ्ख्यस्या-
 नुशतिकादिषु पाठोर्थवान्न भवति, यदि त्वादिवृद्धिविषयेन्त्योपेधावृद्धि-
 स्यात्तदोपघालकाण्यैव वृद्ध्या पोष्करसादेः सिद्धत्वादनुशतिकादिषु तत्र पठेत्
 ठगर्थं तत्र पाठः स्यात् पोष्करसादिकः नक्षत्रोपघालकाणां वृद्धिः प्राप्नोति
 अङ्गिणात्वात्, नैतदस्ति, नक्षत्राच्चरत्यर्थे ठगुत्पद्यते, अनभिधानात् । यद्वा

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

प्रतिपदविहिते बाह्वादिलक्षाणा ह्येवोभयपदवृद्धिः नान्यत्रेति ठगर्थः पाठो न
भवति, यत्र त्वादिवृद्धिः प्रतिषिध्यते तत्रान्त्योपधालक्षाणावृद्धिः कस्मान्न
भवति, व्यसोमविो वैयसवम्, हंगन्ताच्च लघुवृद्धादित्यण् व्यापदि भवं वैया-
पदमिति, तत्राप्येवा परत्वात् बाधकाविति सिद्धम् ॥

किति च । नाढायनः चारायणादिति । नडादिभ्यः फक् ।
आदिभ्यः शालाकिहति । दीव्यत्यर्थे ठक् ॥

इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचितायां पदमञ्जर्यां

सप्तमस्याध्यायस्य द्वितीयश्चरणः ॥

... ..
... ..
... ..

|| ||

! !

|| ||

... ..

|| ||

दैविकाशिंशपादित्यवाद्दीर्घसत्रैयसामात् । अत्र विशेषणाविशेष्यभावे
 कामवारादैविकादिभिरंगं विशेष्यते, तेन वा तानि, तत्रापि सामानाधिकरस्येन
 वैय्यधिकरस्येन वेति चत्वारः पक्षाः । तत्र दैविकादिभिः सामानाधिकरस्ये
 सींगस्य विशेषणात्तदन्तविधिसम्भवादैविकादयन्तस्यांगस्याचामादेराकारी
 भवतीत्यर्थः स्यात् । तत्र केवलानां न स्यात्, नहि तदेव तदन्त भवति, व्यप-
 देशिवद्भावोपि प्रातिपदिकेन निषिद्धः । यदि तु प्रत्ययविधिविषयः स

[illegible]

प्रतिषेधः तदा केवलानां भवतु तदादौ त न स्यात् । देविकाकूले भवा दा-
 विका कूलाः शाल्य इति । तदन्तै चातिप्रसंगः सुदेविकादौ भवं सौदेविकमिति
 अत्र सौरुकारस्याकारः स्यात् । अथ वैयधिकरस्येन विशेषाणां देविकादीनां
 यदंगमिति, किं च देविकादीनामां यत्र च तेऽवयवभूताः ततश्च केवलान्न स्यात्,
 नहि स स्व तस्यावयवो भवति व्यपदेशिवद्भावोपि प्रातिपदिकेन प्रतिषिद्धः
 यदि तु प्रत्ययविषयः स प्रतिषेधस्तदा केवलानां भवतु तदन्तै त्वतिप्रसंगः

1. The first part of the paper is devoted to a
general discussion of the problem of the
existence of solutions of the system of
differential equations $\dot{x} = f(x, y)$, $\dot{y} = g(x, y)$,
where f and g are continuous functions of
 x and y in a certain domain D of the
plane. It is shown that if the functions
 f and g satisfy certain conditions, then
the system has a unique solution in D .

पूर्ववत् केवलं तदादावप्रसंगं स्वास्मिन्पदो परिहृतः अथांगं समानाधिकरणं
विशेषणामां ये दैविकादय इति तदा तदन्तैतिप्रसंगः परिहृतः तदादौ त्व-
प्रसंगः स्यादेव तदेव तर्हि व्यधिकरणं विशेषणम्, अंगस्य ये अवयवभूता
दैविकादयस्तैषामवामादेराकार इति, तदा केवले तदादौ च न दोषः,
किं तु परपदभूतानामपि तैषामाकारप्रसंगः तत्र प्राग्ग्रामे पूर्वशांशप इत्या-
दाविष्ट स्वाकारः, सुदैविकादावग्रामैत्वनिष्टप्रसंगः, तदेवमेतं चत्वारोपि

הנהגותיו ודרכיו ודרכיו ודרכיו ודרכיו
והנהגותיו ודרכיו ודרכיו ודרכיו
והנהגותיו ודרכיו ודרכיו ודרכיו
והנהגותיו ודרכיו ודרכיו ודרכיו
והנהגותיו ודרכיו ודרכיו ודרכיו
והנהגותיו ודרכיו ודרכיו ודרכיו

पदाः दुष्टाः अथापरः पदाः औन देविकादिभिश्चाचामादिविशिष्यते, अंगस्या-
 चामादेराकारो भवति स चैदेविकादीनां संबन्धी भवतीति, अत्र पदो केवलेषु
 तदादौ चांगे नास्ति दोषः नापि सौदेविकमित्यत्र पूर्वपदस्योत्तरपदस्य वा
 प्रसंगः किं तु प्राग्ग्रामे पूर्वशांशप हत्यादावुत्तरपदभूतानां देविकादीनामाकारो
 न स्यात्, नैषा दोषः, प्राचां ग्रामनगराणामुत्तरपदस्याचामादेरचो वृद्धिर्भवति
 देविकादीनामुत्तरपदानामचामादेराकार इति, अयमपि वृत्तिकारस्य पदानी न

...the ... of the ...
... the ... of the ...
... the ... of the ...
... the ... of the ...
... the ... of the ...
... the ... of the ...

भवति, यद्ययं पदानी ऽ मविष्यत् उत्तरपदवृद्धावप्येतदनुवर्तिष्यतह तथैवावदयत् ॥

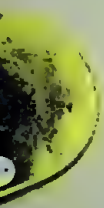
कस्तर्हि वृत्तिकारस्य पदानी ऽ यमभिधीयते ।

परिमाणयमान्त्यपरिमाणापवादिनी ।

दैविकादेरचामादेर्यत्र वृद्धिः प्रसज्यते ।

तत्रोपतिष्ठते, तेन सर्वमिष्टं प्रसिध्यति ॥

इति । अनारम्यमाणो स्तस्मिन्दैविकादीनामादेरचो वृद्धिर्मवन्ती

स्थानेन्तरतमवचनादेकारः प्राप्नोति, तदपवादेनाकारः प्राप्यते, तत्राङं भवतु
 दैविकादयः पूर्वपदमुत्तरपदं वा सर्वथा यत्र दैविकादीनामचामादेरचो वृद्धिप्रसङ्गः
 तत्राकारो भवतीति परिमाप्यते । ननु च अङ्गस्थेति वक्तै, सत्यं, नैवमस्याभिसंबन्धः
 अङ्गस्याचामादेराकारो भवति स चैदैविकादीनां संबन्धीति, किं तर्हि दैवि-
 कादीनामचामादेराकारो भवति स चैदङ्गस्य संबन्धीति, अथैवमभिसंबन्धे
 किं व्यावर्त्यं, न किं चित्, अनुवृत्तस्य तु संबन्धी वक्तव्यं हत्येतावत् । साप्याकार

स्व भवतीति । उक्तोत्र हेतुः । वहीनरस्येति । वही स्यास्तीति वही, वही
 चासौ नरश्चोति वहीनरः अन्वेषणमपि दृश्यतद्वतिदीर्घत्वम् । वैहीनरिरिति ।
 अत्राकारवृद्धिः प्राप्ता इकारेण बाध्यते, तस्य त्वैकारवृद्धिर्भवत्येव, नहि तस्यां
 नाप्राप्त्यायामिकारो विधीयते, एवं च कृत्वा सूत्रेऽप्यकार स्व विध्यस्तस्याकार-
 वृद्धौ सिद्धमिष्टं तथा तु न कृतमित्येव । केचित्त्विति । विहीनो नरो
 विहीनरः, पृष्ठादरादित्वान्नशब्दस्य लोपः ॥

The first of these is the fact that the
 system is not a simple one. It is a
 complex one, and it is not possible to
 describe it in a few words. It is a
 system of many parts, and it is not
 possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.

कैक्यमित्युप्रलानां यादेरियः । लौकिकं हि तत्र गोत्रं गृह्यतइति
 मित्युणव्दो ऽभेदोपचारात्तत्पत्त्यसंताने यदा वक्षते न परं प्रकृतावेव तदेदमुच्यते,
 यदा तु गृष्ट्यादिम्यष्टमी यस्कादित्वाद् बहुषु लुक् क्रियते तदा पारिमाणि-
 कैपि गोत्रे न दोषः यत्र यद्यपि वृद्धिप्रसंगेयमादेश उच्यते तथापि वृद्धिर्न
 बाध्यते विषयभेदात् अचामादेर्वृद्धिः यादेरियादेशः अंगं तुमयोर्विशेषणं न
 कार्यं ॥

The first part of the report is a general statement of the purpose of the study. The second part is a description of the methods used. The third part is a description of the results. The fourth part is a discussion of the results. The fifth part is a conclusion.

न युवाभ्यां पदान्ताभ्यां पूर्वा तु ताभ्यामैव । अत्रार्थद्वयविधानाद्वाक्य-
 भेदस्तस्यैव द्योतकस्तुशब्दः, पूर्वावित्यनेन संबन्धादेवाविति प्राप्ते स्क्वचनं
 सौत्रं, वृत्तौ तु क्रियाविशेषाणात्वादेकवचनम् । ताभ्यां तु पूर्वमिति । रेखागमो
 भवतीति । टित्वादयागमलिङ्गाभावेऽपि पूर्वशब्देन देशविशेषो भवन्नागम
 इत्युच्यते, आगच्छतीत्यागम इति । वैयासकमिति । गतिकारकोपपदानां
 प्राक् सुबुत्पत्तेः समास इत्युत्तरपदविषयमित्यवोचाम, तेन वैयासनादिषु युवोः

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

पदान्तत्वं, स्वश्वशब्दः शिवादिः । याष्टीक इति । जङ्गियष्ट्योरीकम्,
 ननु चात्रात्रामादेः स्थाने यौ य्वौ ताम्यामित्याश्रयणादेव न भविष्यति,
 तत्राह । यत इम इति । इण् गतो, लटः शत्रादेशः शपो लुक् इणो यण्,
 रुहासत्यपि प्रतिषेधे वयसनमित्यादौ व्यसन अ इति स्थिते वृद्धिश्च प्राप्नोति
 रेजागमश्च तत्र वृद्धिरित्युक्ता शब्दान्तरप्राप्तेः सा ह्येचि कृते तस्यैव प्राप्नोति
 तन्वध्यपतितस्य तद्ग्रहणेन ग्रहणात् रेजागमस्तु नित्य इति स स्व तावद्भवति,

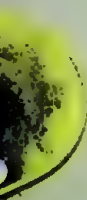
The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

तत्र कृते यद्यपि पुनः प्रसंगविज्ञानाद् वृद्धिस्तथाप्यान्तर्यत एकारस्यैकार
 अकारस्यौकार इति न कश्चिद्दोषः किं प्रतिषेधेन । नन्वसति तस्मिन्वै-
 याकरणं भायार्थं अस्य वैयाकरणाभायं इति वृद्धिनिमित्तस्येति पुंवद्भावप्रतिषेध
 स्यात् सति तु प्रतिषेधे न भवति, कथं न भवति, यावता वृद्धेर्निमित्तं
 अणका यस्मिंस्तद्विद्वत्ति बुद्धीहिः विद्यते चात्र णकारः सत्यं, विद्यते,
 निमित्तं तु न भवति, कुर्वदूपा हि निमित्तशब्दो मुख्य इत्युक्तं ननु च मा

भूतद्वितैष्वचामादेरित्यस्या वृद्धेर्निमित्तं य स्व त्वसां णित्त्विताश्रय रेज्विधीयते
 तस्यैव वृद्धिसंज्ञकस्य निमित्तं णकार इति स्यादेव पुंवद्भावप्रतिषेधः उच्यते,
 नहि वस्तुतो या वृद्धिस्तस्या, यन्निमित्तं अकारादिस्तदिति प्रतिषेधः किं
 तर्हि वृद्धिरित्येवं या विधीयते तन्निमित्तं, अतः पुंवद्भावप्रतिषेधनिवृत्त्यर्थं वृद्धेः
 प्रतिषेधो वक्तव्यः स्व, न वक्तव्यः एकस्मिन्ने विशेषविहितावैचो सामान्य-
 विहिताया वृद्धेर्वाधिकौ भविष्यतः सत्यपि सम्पदे बाधनं भवतीति न्यायात्,

The first of these is the fact that the
 government has been unable to raise the
 necessary funds to carry out its
 policy of non-interference. This
 has been due to a number of factors,
 including the fact that the government
 has been unable to raise the necessary
 funds to carry out its policy of non-
 interference. This has been due to a
 number of factors, including the fact
 that the government has been unable to
 raise the necessary funds to carry out
 its policy of non-interference.

ततश्च पूर्ववत्पुनर्मावप्रतिषेधो न भविष्यतीति युवाभ्यां पूर्वमैजित्येवास्तु,
 नार्थः प्रतिषेधेनेत्यत आह । प्रतिषेधवचनमिति । प्रतिषेधवचने खलु सति
 याम्यां युवाभ्यां परस्य वृद्धिः प्राप्ता प्रतीति णिध्यते, ताम्यामेव पूर्वविचो भवत
 इत्यर्थो भवति, असति हि तस्मिन् यौ को चन युवो गृह्योपातां, तस्मादेवो-
 विंशिष्टो विषयः प्रकृष्टो यथा स्यादित्येवमर्थं प्रतिषेधवचनं क्रियतइत्यर्थः
 दाध्यश्वमध्वश्वरिति । दधि प्रियोऽश्वो यस्य स दध्यश्चःस्वं मध्वश्वः

ताम्यामत इत् । ननु चाचामादेरित्यनेन युवो विशेषयिष्यामः, अचामादेरचः
स्थाने यो युवाविति, एवमपि द्वे अशीती अधीष्टः तद्वितार्थइति समासः
तमधीष्टइति प्राग्वतेष्टक्, इयशीतिकः अत्र प्राप्नोति । सति तु प्रतिषेधे
तद्वितेष्वचामादेरित्यनुवृत्त्याभ्यां परस्य तद्वितेष्वचामादेरिति वृद्धिः प्राप्ता
प्रतिषिध्यते, ताम्यामिति विजायते, अत्र तु संख्यायाः संवत्सरसंस्थस्य चैतैवमु-
त्तरपदवृद्धिर्विधीयतइति तस्या निषेधाभावादेजागमाभावः सिद्धः । स्यादेतत् ।

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

ताभ्यामत इत् । ननु चाचामादेरित्यनेन य्वो विशेषायिष्यामः, अचामादैरचः
स्थाने यी य्वाविति, स्वमपि द्वे अशीती अधीष्टः तद्वितार्थइति समासः
तमधीष्टइति प्राग्वतेष्टक, द्व्यशीतिकः अत्र प्राप्नोति । सति तु प्रतिषेधे
तद्वितेष्वचामादेरित्यनुवृत्त्याभ्यां परस्य तद्वितेष्वचामादेरिति वृद्धिः प्राप्ता
प्रतिषिध्यते, ताभ्यामिति विजायते, अत्र तु संख्यायाः संवत्सरसंख्यस्य चैतैवमु-
त्तरपदवृद्धिर्विधीयतइति तस्या निषेधाभावादजागमामावः सिद्धः । स्यादेतत् ।

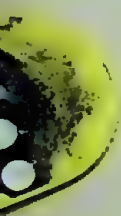
1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
the differential equations of the second order.
The second part of the paper is devoted to the
study of the properties of the solutions of the
equations. It is shown that the solutions are
bounded and continuous. The third part of the
paper is devoted to the study of the properties of
the solutions of the equations. It is shown that the
solutions are bounded and continuous.

अचामादेरित्यनुवृत्तं स्वरूपपरं सद्वैविशेषणम्, अचामादेरित्येवं या वृद्धिस्तस्याः
 प्रसंगे तदपवादो युवाम्यां पूर्ववैचो भवत इत्यर्थः, एह तु नैवं वृद्धेः प्रसंग इत्येवो न
 मविष्यत इति । स्वमपि युवावविशेषणीतो स्यातां, ततश्च दाध्यश्वादी प्रसंगः
 न च सकृच्छ्रुतमचामादेरित्येतदेवोभयं विशेषयितुमर्हति येनाचामादेः स्थाने
 युवो ताम्यां पूर्ववैचो भवतः सति तस्मिन्नाचामादेरित्येवं वृद्धेः प्रसंग इत्याश्रय-
 णान्न क्वापि दोषः स्यात्, न च तन्नावृत्यैकशेषणामन्यतमाश्रयो

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
the differential equations of the second order.
The second part of the paper is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance in the theory
of the differential equations of the second order.
The third part of the paper is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance in the theory
of the differential equations of the second order.

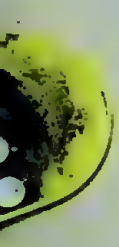
प्रमाणमस्ति, तस्मात्सुष्ठु कं प्रतिषेधवचनमैवोर्विषयप्रकल्पत्यर्थमिति । उत्तर-
 पदवृद्धेरपीति । स्तच्च तत्रास्याधिकाराल्लभ्यते । यत्र त्विति । स्तदप्युत्तरपदेन
 यूवोर्विषयणाल्लभ्यते, उत्तरपदस्य यो यूवौ ताम्यां परस्य वृद्धिर्न भवति
 ताम्यां च पूर्वमेजागम इति । इह दृश्च अजश्च यजौ, उश्च अजश्च वजौ, तयोरिदं
 स्यजम्, औवजमिति, स्वीरमरु त्वादन्मध्यपतितत्वाच्च गंग्रहणो न ग्रहणादेयजी-
 यमौवजीयमित्यादौ शेषानिघातो न स्यात्, शेषविवक्षायां च वृद्धाच्छो न

स्यात्, प्रातिपदिकस्यावृद्धत्वात् उच्यते । यद्येवंविधमभिधानमस्ति ततः पूर्वशब्द
 आवर्तयितव्यः तत्रैकोऽवयववचनः, अपरो व्यवस्थावचनः य्वाभ्यां पूर्वविचो
 भवतस्ती वांग स्यावयवाविति, अत्र संग्रहश्लोकी ।

नाप्राप्ताया हि वृद्धेः प्रतिपदविधिरेज्जायको नृक्किमर्थी,
 याभ्यां य्वाभ्यां परस्यैव प्रसजति, तत एवैषा पूर्वी यथा स्यात् ।
 मा दाघ्यश्वादिके भूदिति ननु विहितो यावचां स्थानजादे-

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

युवौ ताम्यामैजिह्वं न भवति इति चेद् द्वे अशीती अधीष्टे ॥ १

स्यादेज् द्याशोतिर्कादयच इति विहितस्यैव ऐच्चेत्प्रसंगा-

द्वयौ न स्यातां विशिष्टौ श्रुतपि च सकृन्नोभयं भेतुमर्हम् ।

स्यादेतस्योत्तरत्राप्यधिकृतिरिह च युवोः पदस्योत्तरस्यै-

वं पूर्वत्रैयलिन्दे भवति न च भवेद् द्वे अशीती अधीष्टे ॥

द्वारादीनां च । दीवारिक इति । तत्र नियुक्त इति ठक् । द्वारपालस्यैव

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

दौवारपालमिति । संज्ञापूर्वको विधिरनित्य इति वृद्धलङाणाश्चो न भवति,
 कलापिनोष्ठात्यत्राण्ग्रहणास्याधिकविधानार्थत्वाद्वा । कथं पुनर्द्वारशब्दस्य
 पाठे द्वारपालशब्दस्य विधिर्यं भवति, तत्राह । तदादिविधिश्चात्र भवतीति
 अत्र च कारणां देविकादिसूत्रस्वीकृतं, ज्ञापकं चात्र वक्ष्यति । सौवरोध्याय इति
 स पुनः शन्तनुप्रणीतः फिणित्यादिकं सौवर्यः सप्तम्यस्तदन्तसप्तम्य इति
 भाष्ये । शोभनोध्यायः स्वाध्याय इति । आहत्र मध्ये प्रदोष्यः बन्धेणामपि

दृश्यत इति वा उत्तरपदादेर्दीर्घत्वम् । स्वमपीत्यादि । यद्यत्र स्थण्वः पठ्यते
 किमायातं स्वाध्यायशब्दस्य तत्राह । तदादावपि हीति । स्वार्थिकत्वाभावि-
 कादयस्तु भाष्यप्रयोगात्साधवः । स्फुर्यकृत इति । कृषित्वादण् । शौवादंष्ट्रो
 मणिरिति । शुनो दन्तदंष्ट्रेति दीर्घत्वं पूर्ववदण् ॥

न्यग्रोधस्य च केवलस्य । नैयग्रोध इति । नीचैर्गतां परोर्ह्वद्वितइत्यर्थः
 अव्युत्पत्तिपदां तु विध्यर्थमिति । अपदान्तित्वादयकारस्य । अथास्मिन्निपि पदां

[illegible]

केवलग्रहणं किमर्थं, यावता न्यग्रोधस्यैत्युच्यते, तत्र कः प्रसंगो यन्त्रादौ स्यात्
ज्ञापनार्थं तु । स्तज्ज्ञापयति, अस्मिन्प्रकरणे यान्युपादानि तानि तदादिवृद्धि-
भाजोचो विशेषणानीति ।

न कर्मव्यतिहारे । कर्मव्यतिहारे यदुक्तमिति । यदस्मिन्प्रकरणे यु उक्तं
तत्कर्मव्यतिहारे न भवतीत्यर्थः ।

स्वागतादीनां च । व्यावहारीक्यादौ व्यवपूर्वी घातुः कर्म व्यतिहारे

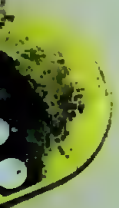
दृष्ट इति व्यवहारशब्दोपि कर्मव्यतिहारे वर्तते, ततश्च पूर्वेणीवात्र सिद्धेरत्रास्य
पाठोनर्थक इत्याशङ्क्याह । व्यवहारशब्दोयमिति । द्वारादिषु स्वशब्दस्य
पाठादत्र प्रसङ्ग इति । तदादेरपि तत्र ग्रहणं भवतीत्युक्तमेव ॥

श्वादेरिति । तत्र चेत्यादि । यदि तत्र तदादिविधिर्न स्यात् स्तद्वचन-
मनर्थकं कथं, केवलश्वशब्दो द्वारादिषु पठ्यते तत्र कः प्रसङ्गो यत्तदादेः स्यात् ।
तदादिविधिर्भवतीति । अस्मिन्प्रकरणे यदुक्तं तद्वृद्धिमात्रोचो विशेषामित्यभिप्रेतं

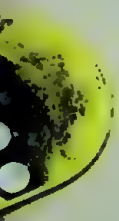
The first of these is the fact that the
 system is not a simple one. It is a
 complex one, and it is not possible to
 describe it in a few words. It is a
 system of many parts, and it is not
 possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.

जापकक्षित्यर्थः । इकारादियहणं चेत्यादि । श्वादेरितीति वक्तव्यमित्यर्थः ।
 तत्र वणग्रहणो सप्तमीनिर्देशात्तादिविधिः । श्वागणिक इति । श्वगणा-
 द्ठमिति ठ् । तदन्तस्येति । ह्यन्तस्य । श्वाभस्त्रमिति । ह्यश्वेत्यण्,
 तन्निमित्तो वृद्धिप्रतिषेधः स्थागमश्च भिन्नकदात्वादशक्य ह्यश्रयेण
 प्रतिषेधेन निवारयितुमिति वचनारम्भः ॥

उत्तरपदस्य । उत्तरत्राचामादेरित्यनुवृत्तेरुत्तरपदस्याचामादेर्वृद्धिर्वेदितव्या,

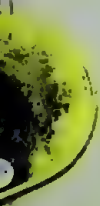

ननु चावयवादृतोरित्यादौ अवयवादित्यादिका पंचमी, तत्रान्तरेणाप्युत्तर-
 पदग्रहणमुत्तरपदस्यैव भविष्यति, अत आह । यत्रेति । आदिपदेन ह्रस्वमासिन्ध्वते
 पूर्वपदस्य च, अनुशक्तिकादीनां च, देवताद्वन्द्वे चेत्येतेषां ग्रहणम्, एषु योगेषु
 पंचमी निर्देशाभावादसत्यस्मिन्नधिकारे ऽ गस्याच्चादेरचो वृद्धिः स्यात् नो-
 उत्तरपदस्य, वचनं तु नियमार्थं स्यात्, जस्व प्रोष्ठपदानां नान्यत्र, प्रोष्ठपदानामेव
 वा जस्मिन्, वचनसामर्थ्याद्वा पूर्वपदस्यैवानाद्यचो वृद्धिविधानार्थं स्यात्,

तस्मादेतदर्थमेवायमधिकारः कर्तव्यः किमिदानीं पंचमीनिर्देशेष्वस्यानुयोग स्व
 नैत्याह । पंचमीनिर्देशेष्वपीति । वृद्धेश्च व्यपदेशार्थमिति । उत्तरपदाधिकारे
 विहिता या वृद्धिरिति व्यपदेशो यथा स्यादित्येवमर्थमित्यर्थः । क्व पुनरेवं-
 विधेन व्यपदेशेन प्रयोजनमित्यत आह । उत्तरपदवृद्धौ सर्वं चेत्यत्रेति । सर्वभासः
 सर्वकार इत्यादौ माभूदित्येवमर्थं तत्रैवमाश्रितम् ।

अवयवादृतोः । क्तोर्वृद्धिमद्विधावित्यादि । क्तोः क्तुवाचिनः

शब्दादृद्धिमद्विधौ वृद्धिनिमित्तं प्रत्यये विधीयमाने तदन्तविधिः कृतुशब्दान्ता-
 दपि प्रत्ययो भवतीत्यर्थः किं सर्वत्र, नैत्यत आह अवयवादिति । अवयववचनात्परो
 यदा कृतुवचनस्तदेत्यर्थः । ये त्ववयवानामिति षष्ठीबहुवचनान्तं पठन्ति
 तेषां न समीचीनोर्थः । तथा च सुसर्वदिदिक्शब्दैर्म्य इति पंचम्या निर्देशि ।
 पूर्वसुवर्णासु भव इति । तद्वितार्थइति समासः अन्ये त्वदिक्शब्दत्वाद्दिशेषाणा-
 समासं मन्यन्ते अथात्रापि तदन्तविधिना वर्णाभ्यष्टगेव कस्मान्न भवत्यत आह ।

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

अवयवपूर्वस्यैव हीति ।

सुसर्वाद्धिजनपदस्य । जनपदवाचिन इति । स्वरूपग्रहणं तु न भवति, उत्तरसूत्रे मद्रप्रतिषेधात् । सुसर्वाद्धित्यादि । जनपदवाचिनः शब्दस्यानन्तरे प्रत्यये विधीयमाने तदन्तस्यापि ग्रहणं भवति, यदि सुप्रभृतिभ्यः परः सम्भवतीत्यर्थः ।

दिशोऽमद्राणाम् । पूर्वपांचालक इति । तद्वितार्थे समासः । पूर्वपांचालक इति । अवयववाच्यत्र पूर्वशब्दः एकदेशिसमासादुत्प्रत्ययः । अदिकृशब्दत्वादादिवृद्धि

1. 100 100 100

2. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100
 3. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100
 4. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100
 5. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100

6. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100
 7. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100
 8. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100
 9. 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100

रेव भवति, यद्येवं कुत्रापि न भवितव्यमदिक्शब्दत्वादेव, अस्त्यत्र विशेषः
 सुसर्वादिदिक्शब्देभ्य इति तदन्तविधौ शब्दग्रहणं क्रियते दिशि दृष्टः शब्दो
 दिक्शब्द इत्येवं यथा विज्ञायेत, वृद्धिविधौ तु दिश इत्येतावदुच्यते, अन्ये त्वणा-
 न्तमेव प्रत्युदाहरणं पठन्ति ।

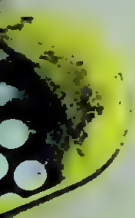
प्राचां ग्रामनगराणाम् । प्राचामिति नाचार्यनिर्देशः, जनपदादिभिर्देशैः
 साहचर्यात् । पूर्वेषुकामशम इति । पूर्वां चासाविष्णुकामशमी चेति दिक्संख्ये

1. The first part of the paper is devoted to a
discussion of the general principles of the
theory of the structure of the atom.
The second part is devoted to a
discussion of the experimental results
obtained in the study of the structure of the atom.
The third part is devoted to a
discussion of the theoretical results
obtained in the study of the structure of the atom.

संज्ञायामिति समासः ततो भवार्थे दिक्पूर्वपदादसंज्ञायां अङ्गिति अप्रत्ययः ।
 पूर्वपाटलिपुत्रक इति । पूर्ववत्समासः, रोपधेतोः प्राचामिति कुम्भ इत्यप्येकमेव
 पाटलिपुत्रं तथापि पाटलिपुत्रस्यैकदेशे पाटलिपुत्रशब्दस्य वृत्तेः पूर्वत्वविशेषणं
 युक्तमेव जना यत्र सन्ति स ग्रामः ततश्च नगरमपि ग्रामः ये हि ग्रामे विषयो
 नैष्यन्ते साधीयस्ते नगरेपि न क्रियन्ते तद्यथा लभ्यो ग्रामकुक्कुट इति
 सुतरां नागरीपि न भक्ष्यते, ग्रामे नाध्ययमिति साधीयो नगरेपि नाध्ययते ।

1. The first thing I noticed when I stepped out of the car was the smell of fresh air. It was a relief after being stuck in traffic for hours. The sun was shining brightly, and the birds were singing. I took a deep breath and felt a sense of peace. The world seemed so different when you were not in a car. I walked towards the park, and the children were playing happily. The grass was green and soft. I sat on a bench and watched the world go by. It was a beautiful day, and I was lucky to be here. I had never before, and I was so happy. I had found a new place to live, and I was so happy. I had found a new home, and I was so happy. I had found a new life, and I was so happy. I had found a new world, and I was so happy. I had found a new place to live, and I was so happy. I had found a new home, and I was so happy. I had found a new life, and I was so happy. I had found a new world, and I was so happy.

शास्त्रैपि, उदीच्यग्रामाच्च बहूवोन्तीदानीत् वाहीकग्रामेभ्यश्च, दिक्शब्दा
 ग्रामजनपदाख्यानचानराटेषु नगरमपि गृह्यते तस्मादिहापि नाथेन नगरग्रहणी-
 नैत्यत आह । ग्रामत्वादेवेति । सम्बन्धभेदप्रतिपत्त्यर्थमिति । अंगस्येति प्रकृतम्
 उत्तरपदस्येति च, तत्र ग्रामाणामित्येतदंगस्येत्यनेन सम्बध्यते ग्रामवाचिनामंगाना
 मिति, नगराणामित्येतदुत्तरपदस्येत्यनेन नगरवाचिनामुत्तरपदानामिति । न चायं
 सम्बन्धभेदः, सकृदुपात्ते ग्रामशब्दे सम्भवति तस्मान्नगरग्रहणं क्रियते, तत्र दिक्पूर्वपदो

हीत्यादिना सम्बन्धभेद आश्रयणीय इत्यत्र हेतुर्दार्जितः । तत्रेत्यादिना तु स ख
 सम्बन्धभेदः । इह पूर्वेणुकामशम इति समसनस्थितानन्तरं पूर्वोत्तरपदयोर्गुणः
 प्राप्नुवन्नन्तरं : उत्तरपदवृद्धिस्तु पश्चादुपनततद्वितापेक्षात्वाद्बहिरंगा, तत्र गुणो
 कृते पूर्वोत्तरयोर्व्यपवर्गमावावृद्धिर्न प्राप्नोति, अन्तादिवद्भावोप्युप्यत आश्रयणी
 प्रतिषिद्धः, अत्र हि दिग्वाचि पूर्वपदमुत्तरपदं च युगपदाश्रियते तत्राह । पूर्वे-
 णुकामशम इत्येवमादिष्विति । यथा नैन्द्रस्य परस्येति जापकं तथा तत्रैव वदयाम

संख्यायाः संवत्सरसंख्यस्य च । संवत्सरश्च संख्या च संवत्सरसंख्यं, समाहार-
 द्वन्द्वः । द्विसांवत्सरिक इति । प्रग्वतेष्ठम्, तस्याध्यर्धपूर्वेति लुगं भवति, अनाही-
 यत्वात् । द्विषाष्टिक इति । ननु तमधीष्टो भूत इत्यत्र कालादिति वक्तै
 तत्कथं द्विषाष्ट्यादिशब्दैः प्रत्यय इत्यत आह । द्विषाष्ट्यादिशब्द इति ।
 कालवृत्तिः शब्दस्तत्र गृह्यते न मासादय स्वेति भावः । ननु च परिमाणान्त-
 स्यासंज्ञाशायोरित्यत्र परिच्छेदहेतुत्वमात्रं गृह्यते न त्वारोहतः परिणाहस्तश्च

...
...
...
...
...
...

येन मीयते तदेव प्रस्थादि, अन्यथा ज्ञाणाप्रतिषेधो नर्थकः स्यात्, कालश्चापि
 परिच्छेदहेतुर्भवत्येव, ततश्च संवत्सरग्रहाण्यमनर्थकं परिमाणान्तस्येत्येव सिद्धत्वादि-
 त्यत आह । संवत्सरग्रहणमिति । द्वैसमिक इति । अधीष्टादिषु समायाः
 सः द्विगोर्वेति पदो ठ्, न केवलं वृद्धिविषयमेव ज्ञापकं किं नहि सार्वत्रिकमित्यार-
 द्रिवर्णा माणाविकेति । द्वे वर्षे भूता इति पूर्ववद्व्, तस्य वर्णा ल्लुक्,
 चित्त्वति नित्यमिति लुक् । पर्युदासो न भवतीति । प्रतिषेधस्य, तेन प्रतिषेध

[illegible]

स्व भवति अथ संख्याग्रहणं किमर्थं, यावता संख्यापि परिच्छिद्यते, तत्र परिमा-
 णान्तस्यैत्येव सिद्धं, केचिदाहुः । संख्याग्रहणमपि ज्ञापकार्थमेव परिमाणग्र-
 हणेन संख्यापि न गृह्यत इति, तथा चापरिमाणाविस्ताचितेत्यत्र वृत्तावुक्तं
 कालः संख्या च परिमाणं न भवति । द्विवर्णां त्रिवर्णां त्रिशता त्रिंशतैति ।
 अपर आह, साक्षाच्छिष्टेन निमित्तभावेनानुमितं कार्यित्वं मा बाधीति
 परिमाणात्पृथगिह संख्याग्रहणं कृतमिति ॥

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

वर्णस्यामविष्यति । यस्येत्यादि । यस्य यियदायीयगिवर्णद्वारम्य
 त्रीणि वर्णाणि धान्यं भावि तावन्तं कालं जीवनाय पर्यप्तं स सोम्यागेधिका
 री नन्यून इत्यर्थः । गम्यते हीति । वाक्यार्थस्तत्र मविष्यता न पदार्थइत्यर्थः ।
 द्विवर्णिको मनुष्य इति । वर्णल्लुक्, चित्त्वति नित्यमिति नित्यं लुङ् भवति,
 भूतार्थस्व हि स दृश्यते, अन्यत्र चित्त्वत्यपि विकल्प स्व ।

परिमाणान्तस्यासंज्ञाशायोः । द्विकौडविक इति । कुडेरवप्रत्यये कुडवः

प्रस्थचतुर्थभाग इत्युणादिषु व्युत्पत्तिः कुडवक्षित्येतदव्युत्पन्नं शब्दान्तरं, द्रष्टव्यं
 ततः प्राग्वैष्टम् अनाहीयत्वाल्लुभावः । द्वाभ्यां सुवर्णाभ्यामिति । शाणा-
 प्रतिषेधात्परिच्छित्तिसाधनमिह परिमाणं तेनोन्मानस्यापि भवति, लोहिनी
 गुंजा, ताम्रिः पंचमिः परिमितमाकारविशेषयुक्तं हिरस्य पांचलोहितिकं कलापः
 कोशी घान्यविशेषः । योगविभागेनेति । पूर्वसु वृत्तिषु तदस्य परिमाणं
 संख्यायाः संज्ञेत्येकयोगेन पठितत्वाद्भाष्ये तत्र योगविभागस्योक्तत्वादेवमुक्तम्,

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

तद्वितान्तश्चायमिति । यथा त्वध्यर्धपूर्वद्विगोरित्यत्र वार्तिकं तथा तद्वितलुकि
सति सैति तत्रैवावोचाम । द्विगोऽष्टादशति । यद्यत्रोत्तरपदवृद्धिः स्यात् पूर्वपदस्य
न स्यात्, कुलिजं घान्यमानम्, अन्तग्रहणं चिन्त्यप्रयोजनम् ।

जे प्रोष्ठपदानाम् । जहति जातार्थी निर्दिश्यतइति । उपसरज इत्यादौ
दृष्टस्य पदैकदेशस्य प्रयोग मीमसेनो मीम इतिवत् । बहुवचननिर्देशादिति
यद्यपि ज्योतिषां बहुत्वाद्बहुवचनान्तप्रोष्ठपदाशब्दस्तथापि तस्यैव

[illegible]

शब्दरूपापेक्षायामेकवचनं न्याय्यं मन्यते ।

ह्रस्वभासिन्ध्वन्ते पूर्वपदस्य च । सुहृद इति । सुहृदुहृदौ मित्रामित्रयो-
रिति निपातितः सुहृच्छब्दः यदा तु सुहृदयस्यैवमिति पाठः तदा हृदस्य ह्रस्वे-
सेत्यादिना ह्रस्वभावः । सौहादर्यमिति । वा शोकष्यश्रुगेष्विति ह्रस्वभावः ।
सिन्धवो जनपदः नदीवचनस्यापि ग्रहणं, तथा समुद्रवचनस्यापि ।

अनुशतिकादीनां च । वानुशातिकमिति । शतेन व्रीतं शतिकं, शताच्च

ठन्यतावशतद्धति ठन्, अनुगतः शक्तिकेन अनुगतिकः तनस्तस्यैवमित्यण् । आनुहो-
 ढिक हति । चरतीति ठक् । आनुसावरणामिति । तत्र च दीयते कार्यं भववदि-
 त्यण् । आनुसावत्सरिकमिति । बहूचोन्तोदानादृक्, कुरु क्तशब्दो गगर्दिः
 सार्वलौकिकमिति । लोकसर्वलोकाभ्यां ठ् । सार्वभौमहति ~~सर्वभौम~~ सार्वभौमहति ।
 सर्वभूमिपृथिवीभ्यामणञ्च प्रयोगादिदेवाधिभूतेत्यध्यात्मादयः । कुल्लया
 वेतीनडिति । अपपाठोयं, तत्र हि स्वरूपग्रहणं, कत्यास्यादिषु परस्त्रीशब्दः

पठ्यते तस्मात्कल्यास्यादीनानिडिति पाठः । चातुर्वेद्यमिति । चातुर्वेद्याः
दित्वात्स्वार्थे ष्यन्, ताः पुनश्चतस्रो विद्याश्चत्वारो वेदाः ।

देवताद्वन्द्वे च । अग्निवस्त्रणी देवता अस्य आग्निवारुणाम्, अग्निमरु-
ता देवता यस्य आग्निमारुतम्, हृद्वावित्यग्निशब्दस्य हत्वम् । यो देवताद्वन्द्व-
हत्यादि । यः सूक्तं भजते स्तुत्यतया स सूक्तसम्बन्धी, हविर्यस्मै निरूप्यते स
हविः सम्बन्धी, अर्थद्वारकं वेदं द्वन्द्वस्य विशेषणम् । स्कान्दविशास इति ।

[illegible]

सास्य देवतेत्यण् । ब्राह्मणाप्रजापत्यमिति । पत्युत्पदाद् स्यः ननु सास्य देवतेत्यत्र न जातिवचनो देवताशब्दः किं तर्हि यस्य हविर्निर्लप्यते या वा मन्त्रस्तुत्या सास्य देवता गृह्यते न चैवस्मृतोत्र तन्मार्थः स्वभूतत्वे वा यथा तद्विता भवन्ति तथापि विधिः प्राप्नोति । अत्राहुः । तद्वितः स्वचिदन्यत्रापि भवति सा देवतास्य तः स्थालीपाक इति हि माषे दृष्टमिति ।

1. The first part of the paper is devoted to a
general discussion of the problem. It is shown
that the problem is of great importance
and that it has not yet been solved.
The second part of the paper is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown
that the problem is of great importance
and that it has not yet been solved.

‘नैन्द्रस्य परम्ये’ । आग्नेन्द्रं सौमिन्द्रमिति । अजाद्यदन्तमितोन्द्रणव्यस्य
 पूर्वनिपातो न भवति प्रायिकत्वानर्थे । इन्द्रणव्यस्येत्यादि । इन्द्रश्च मरुञ्चे-
 त्यादौ व्यञ्जनान्तेन सह इन्द्रे इन्द्रणव्यस्य पूर्वनिपातेन भाव्यं, यथा ऐन्द्रा-
 मारुतीं भेदकामालेभेतेति, वाय्विन्द्रावित्यादिकस्तु इन्द्रः सूर्यहविःसम्बन्धी
 न भवतीति भावः ।

दीर्घाच्च वरुणस्य । अत्र होत्यादि । उदाहरणेषु देवतादन्ते

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.
1971

चैत्यानीति कृते दीर्घात्परो वरुणाशब्दः ॥

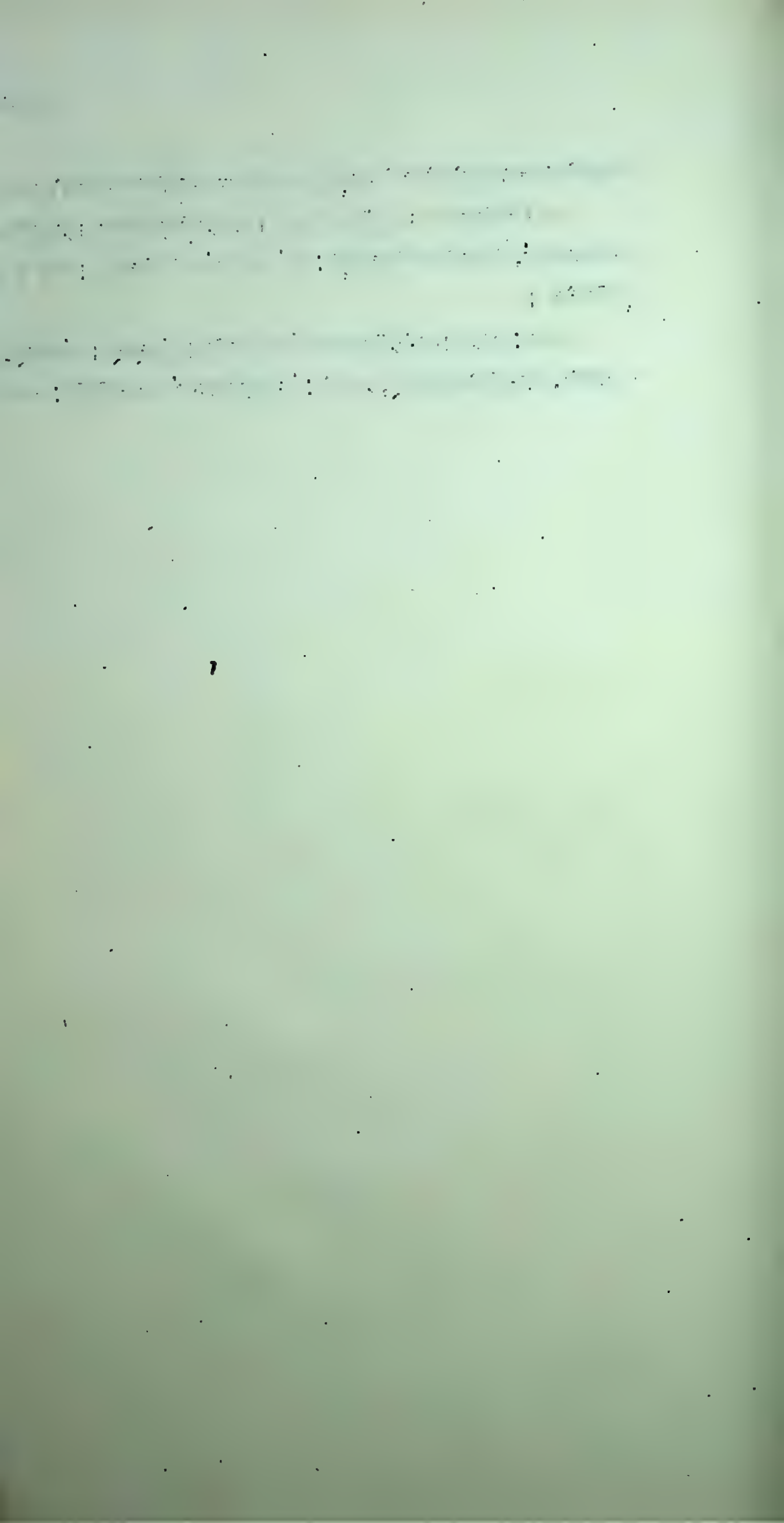
प्राचां नगरान्ते । प्राचां देशेति । आचार्यग्रहणं तु न भवति,
उत्तरसूत्रे विभाषितमिति वचनात् ।

जालधेनुवलजान्तस्य विभाषितमुत्तरम् । जालं वनप्रायो देशः, कुरुषु
जालं, कुरुजालं, धेनुवीवप्रसूता, विश्वेषां धेनुर्विश्वधेनुः सुवर्णविकारो वलजं
सौवर्णवलजम्, उत्तरमित्युत्तरपदं लक्ष्यते, तस्य नित्यसन्निहितत्वात्स्वरूपेण

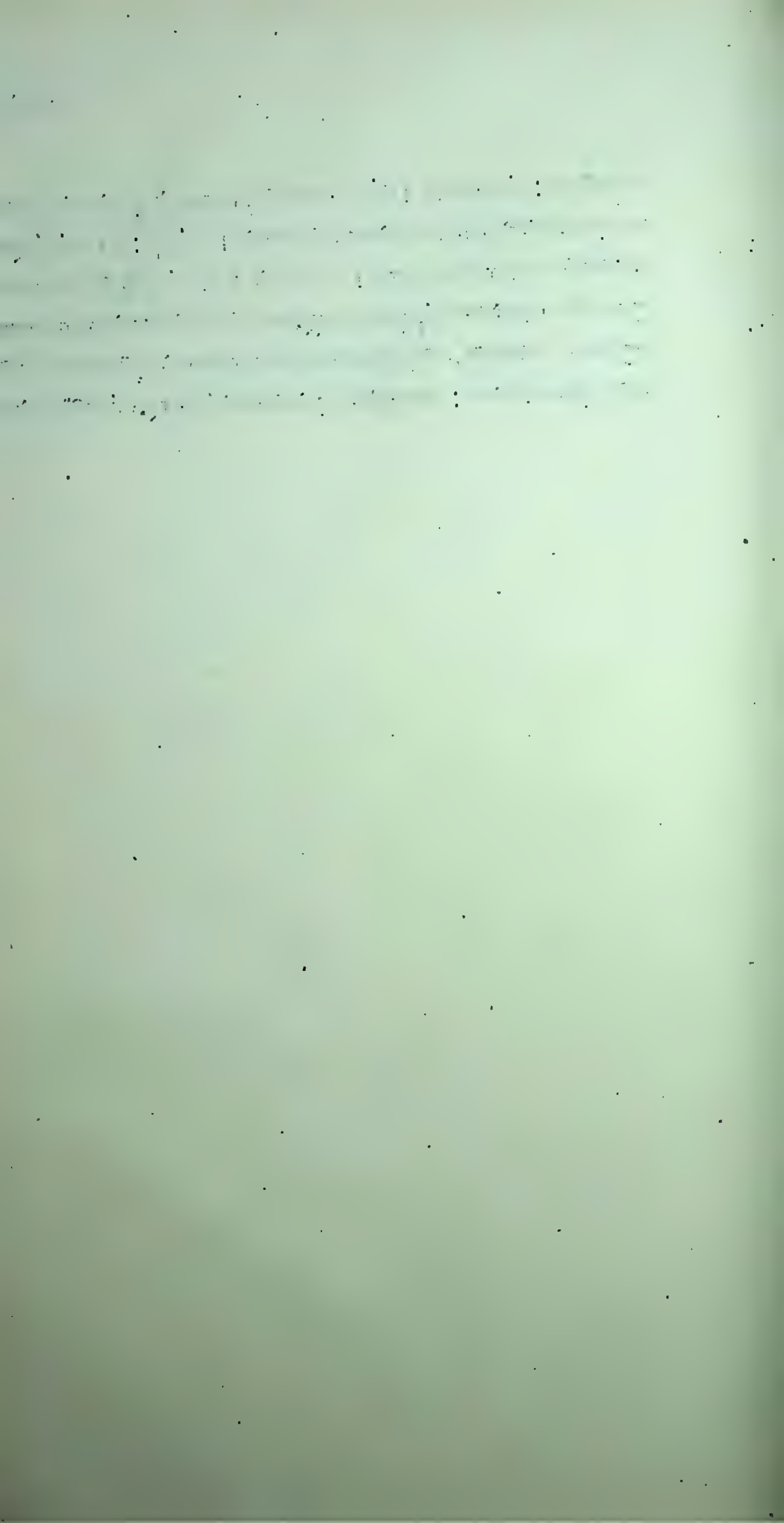
विभाषितत्वानुपपत्तेर्विभाषितवृद्धित्वादिभाषितमिति गौणी वादः । :

अर्द्धात्परिमाणस्य पूर्वस्य तु वा । अर्द्धद्रोणिकमिति । प्राग्बतेष्ठम् । ।
वाचनमनर्थकं, विभाषितमित्यनुवृत्तेः तत्रैवं वक्तव्यं पूर्वं त्विति । तथा तु न
कृतमित्येव ।

नातः परस्य । अर्द्धप्रस्थिकमाहुकंसिकमिति । पूर्ववद्वम् । कंसादिटठंस्तु
न भवति, तदन्तविधेरभावात्, प्राग्बतेः संख्यापूर्वपदानां तदन्तविधिः न वार्द्धव्यः ।

न वार्द्धजब्दः संख्यावाचो । किं च स्यादिति । आकारो वृद्धिरेव तत्र सत्यसति
 वा वृद्धिप्रतिषेधे नास्ति विशेषः इति मन्यते । किं पुनः कारणं पुंवद्भाव-
 प्रतिषेधो न स्यादित्यत आह । यत्र हीति । तद्वक्तुं कुर्वद् पे निमित्तशब्दो तु
 मुख्य इति । परस्येति किं, पूर्वस्य मामूत्, अत इति विशेषणोपादानसामर्थ्या-
 त्पूर्वस्य न भविष्यति, नहि पूर्वस्यार्द्धजब्दस्याकारादन्यो वृद्धिभागस्ति । किं च
 यदि पूर्वस्य प्रतिषेधः स्यात्पूर्वस्य तु वेत्येतदनर्थकं स्यात्, इदं नहि प्रयोजनं

तदन्तविधिर्माप्नुवति, अन्यथा ऽकारान्तस्योत्तरपदस्यैवं विजायेत, तत्र को दोषः
 हह प्रतिषेधः स्यात् अर्द्धद्रोणिकमर्द्धकौडविक्रमिति पूर्वस्तु विधिरर्द्धमुष्टिना क्रीती
 ऽर्द्धमांष्टिक इत्यादौ चरितार्थः, तस्मादन्तविधिनिरासार्थं परस्येत्युक्तम् ।

प्रवाहणास्य ढे । प्रवाहणाशब्दस्य ढे परत उत्तरपदस्येति व्यधिकरणी
 णाश्रया, प्रवाहणाशब्दस्य अवयवभूतं यदुत्तरपदं तस्येत्यर्थः ननु वृद्धिपदेवात्र
 स्वतः स्वोत्तरपदं, कस्मै प्रयोजनायास्य पुनर्वृद्धिर्विधीयते । उच्यते । यदा पूर्वपदे

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

वृद्धिर्न भवति तदा यद्युत्तरपदेऽपि वृद्धिर्न स्यात् वृद्धिनिमित्तस्येति पुंवद्भाव-
 प्रतिषेधो न स्यात्, प्रवाहणीयीभार्य हति, मामूदेवं जातेश्चैत्येवं भविष्यति,
 गोत्रं च चरणौः सहेति जातित्वम्, एवं तस्मैतज्जापयति अनित्योऽयं प्रतिषेध इति,
 तेन हस्तिनीनां समूहो हास्तिकमित्यत्र भस्याढइति वा ठक्खसोश्चेति वा
 प्राप्तस्योपसंस्थानिकस्य पुंवद्भावस्य प्रतिषेधो न भवति प्रवाह्यतीति
 प्रवाहणाः स्यन्ताद्गर्हणं न्यादेत्युः णीर्विभाषेति णत्वम् ॥

तत्प्रत्ययस्य च । प्रवाहणीयिरिति । गून्यपत्येन ह्य् । प्रवाहणीय-
 यकमिति । गोत्रवरणाद्भू, किमर्थमिदमुच्यते ढे परतः पूर्वेण विकल्प उक्तः
 ठान्तस्ये ओदां नित्यवृद्धिर्मा भूदिति । नैतदस्ति प्रयोजनम्, ह्यादिनिमित्ताया
 अपि वृद्धेर्दृश्य स्व विकल्पो बाधको भविष्यति, ढदति हि परसप्तमी न
 निमित्तसप्तमी, तेनान्यनिमित्ताया अपि वृद्धेर्ढे परतः प्रतिषेधो लभ्यतएवात
 आह । बाह्यतद्वितनिमित्तेति । अयमभिप्रायः । ढउत्पन्ने तदाश्रयां वृद्धिं

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
differential equations. The second part is devoted to
the study of the properties of the solutions of the
equation. It is shown that the solutions are
bounded and continuous. The third part is devoted
to the study of the asymptotic properties of the
solutions. It is shown that the solutions tend to
zero as x tends to infinity.

बाधित्वा विकल्पस्तावत्प्रवृत्तः पश्चादिज्ञादिरुत्पन्नः तन्निमित्ता च वृद्धिः
प्राप्ता न त्विदानीं ढनिमित्तो विकल्पः पूर्वमेव प्रवृत्तत्वादावृत्ययोगादिति ।

नञः शुचीश्वरदोत्रकुशलनिपुणानाम् । अप्राप्तैव विधीयतइति ।
अप्राप्तिमेवोपपादयति । न नञ्पूर्वादिति । उत्तरो भावप्रत्यय इति ।
त्वत्तलम्यामुत्तरः ष्यञादिः, ततश्चोत्तरो भावप्रत्ययः प्रागेव नञ्समासात्
शुच्यादिभ्य एव विधेयः पश्चान्नञ्समासस्तत्र नञोर्गेनन्तर्मावादप्राप्ता

1. 凡在本行開辦之各項業務，均應遵守本行章程及各項規章制度，並應隨時注意業務之改進，以適應社會之需要。

वृद्धिर्विधीयतइति । तदपरहत्यादि । असति विषयंगाधिकार उपपृद्यः
 अस्ति च विषयः कः पुनरसौ, भाववचनादन्योपत्यादिषु विहितः प्रत्ययः
 अथापि भाववचने अदा सोपि शक्यतस्व दर्शयितुमित्याह । बहुव्रीहेश्चेति ।
 उत्तरो भावप्रत्ययः प्रतिषिध्यतइत्येतदप्यत्र न सार्वधिकमित्याह । अदोत्रज्ञेति
 तदेवमंगाधिकारो न बाधनीय इति स्थितम्, एवं च तदुपस्पर्शादर्शाचमित्यादिप्रयोगो
 गोपपत्तिः दशाहं शावमाशाचमित्यादौ त्विदमर्थेण द्रष्टव्यम् ॥

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

यथातथयथापुराणयोः पर्यायिणः । ब्राह्मणादिषु नञसमासावेतौ द्रष्टव्या-
 विति । तेन न नञपूर्वादिति व्यञ्जः प्रतिषेधो न भवतीति भावः ।
 यथा सादृश्यस्य व्ययीभावसमासद्वयः । पदार्थनितिवृत्तौ, तथाभाव-मनति-
 क्रान्तं यथातथं सत्यमुच्यते, यद्वस्तु पुरा यथाभूतं तदद्यापि तथाभावमनतिङ्गलं
 यथा पुरमुच्यते किं पुनरव्ययीभावत्वे प्रमाणमित्यत आह । तथाहीति ।
 भाष्ये त्विति । नहि ह्रस्वत्वमकृत्वा विग्रहप्रदर्शनमव्ययीभावस्योपपद्यते;

[illegible]

अयं योगः शक्यो ऽवबुद्धं, कथं, यथा पूर्वपदस्य वृद्धिः नञ्समासाद्भावप्रत्ययः यदा
तुल्यपदस्य वृद्धिस्तदा व्यञ्जनेन नञ्समासः स्वरेपि नास्ति विशेषः अव्यय-
पूर्वपदप्रकृतिस्वरेणाद्युदात्तत्वात् प्रत्ययान्तरं चाभ्यां न भवत्यनभिधानात् ।

हनस्ती ऽचिष्णालीः । तद्धितेष्विति निवृत्तमिति । घातोः स्वरूपग्रहणी
तत्प्रत्यये कार्यविज्ञानात् । तत्सम्बद्धं कृतीत्यपीति । निवृत्तमित्यपेक्षाते
अिणाद्ग्रहणं तु प्रत्ययमात्रेण संबद्धमतस्तद्धितेष्वित्यस्मिन्निवृत्तेपि तदनुवर्तस्व

[illegible]

उदाहरणेषु हो हेन्तेऽणिन्नेष्विति कुत्वम् ।

जातो युक् चिणकृतोः । चिण्महणामकृदर्थम् । ददौ दष्टाविति । ननु
चात औणाल इत्यौत्वमत्र बाधकम्भविष्यति, अनवकाशा हि विधयो बाधका
भवन्ति, सावकाशं चोत्वं, कोवकाशो यदा उत्तमे णालि णित्वाभावः स्वं
तर्हचिणालोरित्यनुवर्तिष्यते, चिणि तु वचनाद्भविष्यति, तत्राह । चोडिर्व-
लालिरिति । बाह्वादित्वाद्भि, अत्रादयादौ चरितार्थं यस्येति लोपं

1. The first part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of contacts. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them. The list includes names such as "John A. Smith", "John B. Smith", "John C. Smith", "John D. Smith", "John E. Smith", "John F. Smith", "John G. Smith", "John H. Smith", "John I. Smith", "John J. Smith", "John K. Smith", "John L. Smith", "John M. Smith", "John N. Smith", "John O. Smith", "John P. Smith", "John Q. Smith", "John R. Smith", "John S. Smith", "John T. Smith", "John U. Smith", "John V. Smith", "John W. Smith", "John X. Smith", "John Y. Smith", "John Z. Smith", "John A. Smith", "John B. Smith", "John C. Smith", "John D. Smith", "John E. Smith", "John F. Smith", "John G. Smith", "John H. Smith", "John I. Smith", "John J. Smith", "John K. Smith", "John L. Smith", "John M. Smith", "John N. Smith", "John O. Smith", "John P. Smith", "John Q. Smith", "John R. Smith", "John S. Smith", "John T. Smith", "John U. Smith", "John V. Smith", "John W. Smith", "John X. Smith", "John Y. Smith", "John Z. Smith".

बाधित्वा परत्वाद्युक् स्यात्, अचामादेरित्यनुवृत्ते मविष्यति अत आह ।
जादेवता अस्येति । आदिवद्भावादत्र प्रसंगः । किं च अचामादेरित्यनुवृत्तौ
दरिद्रायक इत्यत्र न स्यात् ।

उदात्तोपदेशस्य मान्तस्यानाचमेः । उपदेशउदान उदात्तोपदेशः अस्मादेव
निपातनात्साधुः । किं चोक्तमिति । सन्निहितस्य कस्य चिदप्रसंगात्प्रश्नः
अत उपधाया इति वृद्धिरिति । चिणकृदुपजीवनार्थं तु न तदनन्तरमिदमारब्धम् ।

It is a very common mistake to think that the
 only way to get a good result is to work hard
 and long hours. In fact, the best way is to work
 smart and use your time wisely.

For example, if you have a lot of work to do,
 you should first make a list of what you need to
 do and then do the most important things first.
 This will help you to finish your work more
 quickly and with less stress.

निपातनादनुगन्तव्यमिति । येषां त्वपाणिनीयो धातुपाठेर्निर्देश इति
 पञ्चोत्तेषामत्र संज्ञापूर्वको विधिरनित्य इति वृद्ध्यभावः । शमी त्वेति । शमित्य-
 ष्टाम्यो धिनुण्, अत्र प्रत्ययस्वरे कृते सम्प्रति धातुरनुदात्तः । यामको रामक-
 इति । लित्स्वरे कृते भवत्ययं सम्प्रत्युदात्तः अनाचमेरित्यल्पमिदमुच्यत इत्याह ।
 अनाचमिकमिवमीनामिति वक्तव्यमिति । हुवम् उद्दिगरणे, कप् कान्तौ, चमु अदने
 तत्र सूत्रे आहपूर्वस्य पर्युदासः वाक्ये तु केवलस्य, वृत्तौ तु वाक्योदाहरणमप्याह-

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

पूर्वस्यैव दर्शितं, नात्राप्यैर्निर्णायि । काम इति । कमेरायादयश्चार्द्धधातुके वेति
 णिङ्भावपक्षो घञ् वृद्धिः । णिचि वृद्धौ सत्यामिति । नहि तत्रायं प्रतिषेधः
 णिचोऽकृत्वात् । ननु च सत्यामपि वृद्धौ जनीजृष्कसुरंजोमन्ताश्चेति मित्वै
 सति मित्तां ह्रस्व इति ह्रस्वेन भाव्यमत आह । तत्र हीति । नान्ये मितो ऽ
 हेतावितोति । अहेतो बुरादिणिच्यनुश्रान्तेभ्यो ऽन्ये ऽमन्तादयो मितो न
 भवन्तीत्यर्थः । अन्यस्यैव मन्यन्तइति । विश्रान्तिभूमिरिति पठितव्यमित्यर्थः

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

तेन विश्रामं लपतामिदं च शिथिलज्यावन्मस्मद्गुरिति व्याख्यातम् ।

जनिवध्योश्च वधिः प्रकृत्यन्तरमिति । वध हिंसायामिति भूवादौ पाठान् ।
भदाकश्चेदिति । योपि मासं क्रीत्वा भदायति तस्यापि हिंसानुषांगोस्तीत्ये-
तदनेन प्रतिपाद्यते यथाह मनुः ।

अनुमन्ता विशसिता निहन्ता अयविक्रयी ।

संस्कर्त्ता चोपहर्त्ता च खादकश्चेति घातकाः ॥

1. The first part of the paper is devoted to a
discussion of the general principles of the
theory of the structure of the atom.
It is shown that the structure of the atom
is determined by the laws of quantum mechanics.
The results of the calculations are compared with
the experimental data.

इति । हनादेशस्येति । अवधि भवता इत्युरित्यत्र । अजाम्भर्ममिति । व्यत्ययेन परस्मैपदम्, अन्तर्भावितस्यर्थत्वात्सकर्मकत्वम् ।

अतिह्रीक्लीरीकृयिदमाययातां पुङ्गवा । क्लीड् वरणो, क्ली शब्दे, दमायी विधूनने, उदाहरणेषु पुगन्तल्लोपागो गुणाः । द्वयोरपि ग्रहणमिति । विशेषानुपादात् । इतिहृत्यपीति । यद्यपि प्रस्रवणार्थः सानुबन्धकस्तथापि तस्यापि ग्रहणमाचार्यः स्मर्यतइति भावः । पूर्वान्तकरणं न यादृच्छिकं किं तर्हि विव-

। वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. ।

। वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. ।

। वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. ।

। वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. ।

। वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. ।

। वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. । वि. वि. भा. भा. ।

तमित्याह । पुकः पूर्वान्तिकरणमिति । अदीदपदिति । यदि पुनर्णीः पुद
 स्यात् तस्य णिग्रहणेन, ग्रहणास्यां परतो यदगं न तस्याकार उपधेति
 इस्वी न स्यात्, दोषोपलक्षणं चैतदाप्यतद्वत्यादो णोरनिटीति णोलपिना-
 पहुतत्वात्पकारस्य श्रवणं न स्यात्, नैष दोषः । नहि लोपः सर्वापहारी
 अलोन्त्यस्येत्यन्त्यस्य लोपः ६ह तर्हि क्वोपयतीतोडागमः प्राप्नोति ॥

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
functions. The second part is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance in the theory of
functions. The third part is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance in the theory of
functions.

लामोपि कश्चिन्नैवात्र परादौ सति दृश्यते ।

पुनस्तस्य गुणो वाच्यो वृद्धिः स्यादन्यथा यतः ॥

यत्किंल्लेदमुच्यते पुटि सति गुणाविषां पुनन्तर्गहणं न कर्तव्यं सार्वधातुकार्हातु-
कयोरित्येव सिद्धत्वादिति, तदप्याशावादमात्रं यतः परादावप्यवश्यं पुटि
गुणो विधेयः अन्यथा अचोऽणितोतिवृद्धिप्रसङ्गात् ।

शाक्कासाह्वाव्यावेपां युक् । पामहणाहत्यादि । दृष्टिरेवेयं लादाणिक-

I have been thinking of you very much lately
and wondering how you are getting on.
I hope you are well and happy.
I have been very busy lately but I
will try to write to you more often.
I am sure you will understand.
I am your affectionate friend,
John Smith.

त्वात्पारूपस्य । लुगागमस्त्विति । यद्यपि पालयतीति रूपं पालरक्षाणादित्यस्यैव
 चुरादिणिजन्तस्य, पुनर्हेतुमणिनाचि सिद्धं तथापि पातेः पुकि पापयति, युकि
 तु पाययति इति माभूदिति लुग्वचनम् । घृष्प्रीञ्जोरिति । घृष् कम्पने, प्रीञ्
 तर्पणा, आन्तस्थानुकरणा, तेन न देवादिभ्यः नुगमवति । स्तेपीति । स्ते युगादयो
 वक्ष्यमाणाश्च जुगादयः । कृतात्वानां महणामिति । आकारान्तानां युक्तं
 विधाय तदनन्तरमाकारान्तेषु गृह्यमाणेषु युक्तः । प्राप्तिराख्याता

भवतीति भावः । स्वमादीति । आदिशब्देन आपयति, निजापयति, विलापयते
मुखो विस्मापयते, प्रियमाचष्टे प्रापयतीत्यादेर्ग्रहणम् ।

वो विधूनने जुक् । विधूननद्वयमेव निर्देशो लिङ् घृञो णाँ नुम्भवतीति
वा दृश्येतस्येति । वा गतिगन्धनयोरित्यस्य । वज व्रज गनावित्यस्य णिचि
रूपे वाजयतीति सिद्धे वातेः पुङ्गिवृत्त्यर्थं जुको विधानम् ॥

लीलीनुङ्गुकावन्यतरस्यां श्रेहविपातने । श्रेहो घृतादिः तस्य विपातनं

1. The first part of the paper is devoted to a
discussion of the general principles of the
theory of the structure of the atom.
The second part is devoted to a
discussion of the experimental results
obtained in the study of the structure of the atom.
The third part is devoted to a
discussion of the theoretical results
obtained in the study of the structure of the atom.

विगच्छतः काठित्यं त्यजतः ग्रहे प्रयोजकव्यापारः ग्रहविपातनं काठिन्यमुपगतस्या-
 ग्नां निष्ठपनादिना द्रवत्वापादानमित्यर्थः । न तु कृतात्वस्येति । स्कन्ध-
 विकृतस्यानन्यत्वात्प्रसंगः । जटाभिरालापयतइति । लियः समाननशालीनी-
 करणयोश्चैत्यात्मनैपदम् । ली इति लीलीडोर्ग्रहणमिति । श्रियादिकदेवादिभ्यो-
 निरनुबन्धकपरिभाषा तु नैष्यते । कृतात्वस्य च लीयतेरिति । ग्रहणमित्य-
 पेक्षते ॥

[illegible]

मियो हेतुमयं षुक् । हेतुः पारिभाषिकः प्रीर्ष्यं, हेतोर्ष्यं हेतुमयं तत्र
वर्णनस्य । प्रीणयतइति । प्रीण्यो हेतुमयइत्यात्मनैपदम् । भाषयतइति ।
निर्भेते हेतुमयइत्यात्मम् ॥

रूहः पौन्यतरस्याम् । अयं योगः शक्योऽवकुं कथं रूप मोहनइति
दिवादा पश्यते, स स्थन्तो जन्मनि वर्तिष्यते, अनेकार्थत्वादातूनां, तस्य
रोपयतीति, रूहेस्त्वारीह्यतीति ॥

10

1. The first part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of contacts. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

2. The second part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of contacts. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

3. The third part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of contacts. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of contacts. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of contacts. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात् धदाप्यसुपः । अत्र यदि कादित्यत्राकारो
विवक्षितः स्यात् एतिकाश्चरन्तोत्यत्रैत्वं न स्यात्, एतदोक्तं च जसि त्या-
दाद्यत्वे टापि च रूपमकवो सन्त्योकार उच्चारणार्थी न ब्रवणार्थः भिन्धकि
हिन्धकि हन्धकि इत्यादेरसिद्धिप्रसंगात्, ततश्च अणव्दस्याभावादेनिका इत्यत्र
न स्यादेव न, यास्योरिति च प्रतिषेधः संबन्धगणो नर्थकः स्यात्, तस्मादु-
च्चारणार्थीकारो वर्णमात्रमेव विवक्षितमित्याह । प्रत्ययस्थात्कारादिति ।

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
differential equations. The second part is devoted to
the study of the properties of the solutions of the
equation. It is shown that the solutions are
bounded and continuous. The third part is devoted
to the study of the asymptotic properties of the
solutions. It is shown that the solutions tend to
zero as x tends to infinity.

स वैदिति । स वैदाप सुपःपरस्तान्न भवति तदेत्वमित्यर्थः । प्रत्ययग्रहण-
 परिभाषया सुवन्तादिति द्रष्टव्यम् । जटिलिका मुष्टिकेति । टाबन्ताभ्याम-
 ज्ञातादिषु प्राग्विवाक्तः क्णहति ह्रस्वत्वं, नतष्टाप्, नत ह्रस्वं यद्यप्ययपकारो
 लाङ्गाणिकः तथाप्युदीचाभातः स्थानहति-लिङ्गात्स्यापि भवति । ककारमात्रं
 हीति । उक्तमिदं कादितिवर्णमात्रं विवक्षितमिति, न ककारमात्रं कश्चित्प्रत्ययो
 स्ति तस्मात्कात्प्रत्ययादित्युच्यमानेपि प्रत्ययावयवे प्रत्ययजब्दो वर्तिष्यतइति

...
...
...
...
...
...
...
...
...

किं स्थग्रहणेनेत्यर्थः । पटुका मृदुकेति । पटुमृदुशब्दाभ्यां स्त्र्यर्थवृत्तिः के कृते
 टाप् । असति पूर्वग्रहणे तन्मादित्युक्तस्येति कात्परस्यैवाकारस्य वाणीदागं
 बलीय हत्यैकादेशं वाधित्वा हत्वं स्यात्, यद्यपि जटिलिका मुसिकैत्यादावयं
 प्रसङ्गः शक्यो दर्शयितुं तथापि विस्पष्टार्थमुदाहरणान्तरमुपन्यस्तम् । राका
 घाकेति । कुंदाघारार्चिकलिभ्यः कः । अथापीत्यनेन किं विशेष्यतइति । ककारः
 प्रत्ययो वेति सदैहात्प्रश्नः । ककार इति । प्रत्यये तु विशेष्यमाणो रथक्या-

10

[illegible]

दिव्यतिप्रसंगं हति भावः । यद्यपि प्रत्ययोपि श्रुतस्तथापि तस्योपसर्जनं त्वा-
 त्कार एव विशेष्यते । कारिकेत्यत्रापि न स्यादिति । अतिप्रसंगं स्तिष्ठतु तावत्
 दृष्टमपि न सिद्ध्यतीत्यपि जवदस्यार्थः । अपि परतो यः ककार इत्येवं विज्ञाय-
 माने कारिकेत्यपि न स्यात्, एकादेशस्य यो द्वितीयोकारस्तेन व्यवधानात् ।
 वचनाद्व्यवधानमौदृशमिति । आश्रीयत इति वक्ष्यमाणेन संबन्धः इदृशमित्येतद्व्या-
 चष्टे । स्थानिवद्भावकृतमिति । एकेन वणित्युपलक्षाणां स्थानिवद्भावकृतमित्ये-

The first of these is the fact that the
 government has been unable to raise the
 necessary funds to meet its obligations.
 This has been due to a variety of factors,
 including the fact that the government has
 been unable to collect the necessary taxes.
 The second factor is the fact that the
 government has been unable to borrow the
 necessary funds from the international
 community. This has been due to the fact
 that the government has been unable to
 provide the necessary collateral for the
 loans. The third factor is the fact that
 the government has been unable to attract
 the necessary foreign investment. This has
 been due to the fact that the government
 has been unable to provide the necessary
 guarantees for the investment.

तावति तात्पर्यम्, अन्यथा एतिकेत्यय द्वाभ्यामकाराभ्यां व्यवधानादित्वं न
 स्यात् । एक एतदः सम्बन्धी द्वितीयस्त्यदादीनाम हत्यकारः तत्राकारयोर्यः
 पररूपमेकादेशः यश्च टापा सह दीर्घः अयोरपि तयोः स्थानिवद्भावः । अन्ये
 त्वाहुः । अत्रापि टापा सह य एकादेशस्तस्यैव स्थानिवद्भावः न त्वकारयोः
 कृतस्य पररूपस्य, सकृत्प्रवृत्त्या लक्षणास्य चरितार्थत्वात्, तेनात्राप्येकैव
 व्यवधानमिति, वचनाद्व्यवधानेऽपि भविष्यतीति वक्तव्य ईदृशं व्यवधानमिति

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is faint and mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. It appears to be organized into several lines of prose.

यदुक्तं तस्य व्यावर्त्यं दर्शयति । रथकट्यादिष्विति । रथानां समूहो रथकट्या,
 हनित्रकट्यचश्च, जादिशब्देन गर्गकाम्यादेर्महणां, गर्गमिच्छत्यात्मन इति
 काम्यजन्तादप्रत्ययः ततष्टाप् एतदुक्तं भवति । जापीति सप्तम्या यदानन्तर्य-
 मुपात्तं तत्तात्पर्यायं त्यज्यते किं तु यावत्सम्भवमाश्रीयतइति । सुबन्तादयं परि-
 वाजकशब्दादिति । प्रत्ययलोपात्तौ सुबन्तत्वमात्रं पर्युदास इति । सुपीन्योऽसुम् ।
 ततश्चैदाप्यर इत्याश्रीयमाण इत्यर्थः । समुदायादसुबन्तादिति । अवयवात्परि-

[illegible]

व्राजकण्वदात्सुबुत्पन्नो न समुदायादिति न स्यात्सुबन्तत्वम् । स्वमपि नाश्रीयत-
 हति । बहुव्रीहिरपि नाश्रीयत इत्यर्थः । किं कारणमित्यत आह । तथा हीति
 बहुव्रीहेति । बहूनिचर्मास्यस्यामिति बहुव्रीहिः । अष्टादिभाषेति कप्, नत्पुरुषा
 तस्मिन्नात्र सुबन्तात्पर्यात् भवति कप् व्यवहितत्वात् । मापिकेति ।
 ममेयमित्यण्, तवक्रममन्त्रावैकवचन इति मन्त्रादेशः । दादािणात्यिकेति । ददा-
 णादाच्, ददािणा ततो भवादौ ददािणापश्चात्पुरसस्त्यक् । इहत्यिकेति ।

1. The first of these is the fact that the
the world is not a uniform whole, but a
complex of many different parts, each of which
has its own life and development. The second
fact is that the world is not a static whole, but a
dynamic whole, which is constantly changing and
developing. The third fact is that the world is not a
simple whole, but a complex whole, which is made
up of many different parts, each of which has its
own life and development.

अव्ययात् त्यप् ॥

न यासयोः । पूर्वेण नित्यमित्वै प्राप्तौ निषेधोयमुच्यते, प्राप्तिपूर्व-
कत्वात्प्रतिषेधस्य, यदा यत्तदोरकम्भवति तदा प्रतिषेधः । यका सकेति ।
यत्तदोरक्, सौ त्यदाद्यत्वे टाप् । या सेति प्रथमैकवचनान्तयोरुपादानादिभ-
्रयन्तरे प्रतिषेधो न स्यादित्यत आह । या सेति निर्देशो न तन्त्रमिति ।
यत्तदोरुपलक्षणादिति । यद्येवं यत्तदोरित्येव वक्तव्यं, सत्यं, तथा तु न कृतं

किं कुर्मः । यकायकामधीमहृति । क्वं गाथां च । तदांतकाम्पचानहृति ।
 बोषधीं शाक्लीठे वा, दावेतां प्रयोगां । उपत्यकेति । उपाधिभ्यां त्यक्त्वा-
 सन्नाहृयोः अत्र कश्चिदाह । स्त्रीविषयोयं त्यक्प्रत्ययान्तस्ततश्च प्रक्षियाला-
 घवाय त्यक्त्वाति वक्तव्ये त्यक्त्वात्यकारोच्चारणसामर्थ्यादित्वाभाव इति
 तदयुक्तं पंचमिरूपत्यकाभिः क्रीतः पंचोपत्यक इत्यादावाहयिस्य ठकोऽध्यर्द्धपूर्वेति
 लुकि कृते लुक् तद्धितलुकेति टापौ लुकि निमित्ताभावादित्वं न स्यादिति

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

तद्विलुप्तार्थमेतत्स्यत्, बहिरंगो लुक्, अन्तरंगानपि विधीन्बहिरंगो लुग्बाधते, ननु
 च सुपो धातुप्रातिपदिक्योरित्येतद्विषयमेतत्, नैत्याह, यश्च यावाश्च लुग्ग्रामः
 सर्वोऽप्यन्तरंगान्विधीन्बाधते यथा सनीग्रंस हत्यादौ नलोपो न भवति, पंचस्रव
 हत्यादौ टापा सहैकादेशो न भवति, यदि स्यादादिवद्भावादाव्गृह्णोन
 गृह्णात्लुकि सति अकारोत्र न श्रूयत । पावका हति । पुनन्ति पावयन्तीति
 वा पावकाः । अलोमका हति । बहुव्रीहेः कप् । जीवकेति । आशिषि चैति

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
differential equations. The second part is devoted to
the study of the properties of the solutions of the
equation. It is shown that the solutions are unique
and continuous. The third part is devoted to the
study of the properties of the solutions of the
equation. It is shown that the solutions are unique
and continuous. The fourth part is devoted to the
study of the properties of the solutions of the
equation. It is shown that the solutions are unique
and continuous.

वुन् । देवकेति । देवदत्तशब्दादनुकम्पायां क्न्, अनजादां च विभाषा लोपो
 वक्तव्य इति दशव्यस्य लोपः । दापकेति । दापेरिगुपधात्कः घृणतिस्थैर्ययोः
 पचाद्यधि कुटादित्वाद्गुणाभावे उवह्, उमाभ्यामजातादिषु प्राग्विवात्कः
 तरतेर्खुल तारका । वर्णयति महत्त्वादिकगुणमिति वर्णिका, प्रावारविशेषः
 तन्त्रनां विकारस्तान्त्रवमोश् । वर्णिकेति । भागुरी, व्याख्या टीकाविशेषः
 वृत्तैर्यन्तात् खुल, वर्णिका । अष्टकेति । अश्नन्ति ब्राह्मणा शीदनमस्यामित्यष्टका

दृष्यशिष्यां तदन्विति तदन्, पितरश्च ना देवताश्चपितृदेवता, तदर्हं कर्म
पितृदेवत्यं, देवतान्ता जादर्थे यदिति यन् । अष्टिकेति । अष्टो परिमाण-
नस्याः संख्याया अतिशदन्तायाः कन् । सूतकेति । न या भिवचनइतिप्रतिषेधेन
ज्ञापितः स्वार्थे कन् । पुत्रिकेति । शार्ङ्गवादिद्वेवान्डीनि वृते स्वार्थिकः कन्
केण इति इस्व हकारः, तस्य पक्षे **इत्वं** विधीयते । वृन्दारिकेति । शृङ्गवृन्दा-
भ्यामारकन् व कव्य इत्यारकन् ॥

1876. The first of the year was a
very dry one, and the crops were
very poor. The second of the year
was a very wet one, and the crops
were very good. The third of the
year was a very dry one, and the
crops were very poor. The fourth
of the year was a very wet one,
and the crops were very good.

उदीचामातः स्थाने यकपूर्वायाः । यको पूर्वो यस्याः ना यकपूर्वा,
 कोऽन्यपदार्थं आकारः अर्णतं स्त्रीत्वं शब्दे समारोप्य स्त्रीलिंगं निर्देशः, पूर्वशब्दो
 व्यवस्थावचनः । इष्येति । इममर्हतीति, दण्डादिभ्यो यः इभ्या, ततः
 पूर्ववत्कः इवत्वं च, चटकभूषकशब्दाभ्यामजादित्वाट्टाप् । साकाश्येति ।
 साकाशेनिर्वृत्तं साकाश्यं, साकाशादिभ्यो एयः ततो भवार्थे धन्वयोपधादुन्निति
 कुम्, स्थानग्रहणमन्तर्कं षष्ठीस्थाने योगेति सिद्धत्वादित्यन आह ।

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
differential equations. The second part is devoted to
the study of the properties of the solutions of the
equation. It is shown that the solutions are
bounded and continuous. The third part is devoted
to the study of the asymptotic properties of the
solutions. It is shown that the solutions tend to
zero as x tends to infinity.

स्थानश्रवणमित्यादि । परिभाषाया विधिशेषत्वादनुवादे उपस्थानं न
 स्यादिति भावः । अनुवादत्वमेव स्पष्टयति । ज्ञात इत्यनेन हीनि । ज्ञातो
 योकारस्तस्यैत्वं भवतीति वचनव्यक्तौ नाकारस्य विधिरूपः कश्चिदस्तीत्यर्थः
 स्त्रीप्रत्ययस्य प्रतिपत्त्यर्थ इति । यः स्त्रियामित्यधिकृत्य विहितष्टावादिः
 स स्त्रीप्रत्ययः तस्य प्रतिपत्तिर्यथा स्यादित्येवमर्थमित्यर्थः । अस्मिन् हि
 स्त्रीलिङ्गे यः कश्चनाकारो गृह्येत । शुभं याति भद्रं यातीति । त्रिषु, शुभंभद्र-

भित्तिभक्तारान्तो विपातितो, पूर्ववत्को द्रवत्वं च । प्रतिषेध इति । तेन विधि-
रेव भवति । सुनयिका सुशयिकेति । निशीथ्याभेदः सुशब्देन दहृत्प्रतिःटादादि
पूर्ववत् । सुपाकिका सुशोकिकेति । पयिशुचिम्यां यज्ञ, वज्रोः रुधिरण्यतो रिति
कुत्वं शेषः पूर्ववत् ।

भस्त्रैषाजज्ञादास्वा नव्यूवाणामपि । स्वा इति षष्ठ्याः स्थाने
प्रशभा, एषेति कृतषत्वनिर्देशास्तत्वं, तथा च एतिकाश्चरन्तीति जसि

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
functions of a complex variable. The problem is
solved in the case of a certain class of functions.
The results are then applied to the theory of
conformal mappings.

नित्यमित्वमुदाहृतम् ।

अत्रातः स्थानद्वत्येतत् स्वशब्दस्य विशेषणम् ।

संभवव्यभिचारो हि तत्र स्तः काकवोःसतोः ॥

इयेतदोःसंभवो नास्ति, नान्यत्र व्यभिचारिना ।

सर्वनाम्नः स्वशब्दस्य तेन नायं विविक्षितम् ॥

इके इति । इकिशब्दाद् द्विवचने त्यदाद्यन्वे टापि औङः शोभावः । तस्यां

सत्यापिति । समानार्थी तु या विभक्तिस्तस्यां त्यदाद्यत्वं न भवत्यन्तरंगानपि

विधीन्वचिरंगो लुग्बाधनद्वि वचनात् । सोन्तर्वर्णिन्या विभक्त्या सुवन्तात्पर
 इति । प्रत्ययलक्षणो न सुवन्तत्वं, स्वशब्दोपि तर्क्यैव युक्त्या नन्पूर्वो न प्रयोज-
 येदित्यत आह । स्वशब्दस्त्विति । स्वशब्दो हि स्वमजातिधना व्याया-
 भिति वचनाज्जातिधनयो रसर्वना संज्ञकत्वेन तन्नात्कप्रत्ययेनैव भवितव्यं नाकवा
 तत्र यदा नञ्प्रमासे कप्रत्यय क्रियेत तदन्ताञ्च टाप् नदासौ सुपः परो न भवति
 केन व्यवहितत्वात्, तेनासर्वना संज्ञकः स्वशब्दो नन्पूर्वोपि भवत्येव प्रयोजकः ।

अभस्त्रका अभस्त्रकैः । अल्पहनि प्राग्विवात्कः । अस्ति तु भस्त्राग्रहणो
यथा न सिध्यति तथा दर्शयति । अत्रेति । बहुव्रीहिः पुंस्यपि वत्तै, अभस्त्रः
पुरुष इति, विहितग्रहणेनैतदर्थयति यद्यप्यभाषितपुंस्काद्भस्त्राशब्दात्परो
भवति तथापि तस्माद्विहितो न भवति, विहितविशेषणं चोक्त्वापि
भाषितपुंस्ग्रहणम्, अन्यथा न विद्यते क्त्वा यस्याः साऽक्त्वा ततोऽ
चट्विकेत्यादावपि प्रसंगादिति, अपिग्रहणेन केवलानां भव भस्त्रादीनां समुच्चयो

नान्यपूर्वाणां भित्ति शङ्कमानं प्रत्याह । नन्पूर्वाणां भित्ति स्थितिपदशब्दादिति ।
 इष्यत इत्यनेन नेयं स्वतः प्राप्तिरिति दर्शयति, यदि तर्हि सर्वत्रिष्येत् नन्पूर्वा-
 णापीति न व कव्यमंगाधिकारे तस्य च तदुत्तरपदस्य चेत्येव सर्वत्र भविष्यत्यतः
 आह । तत्रेति ।

अभाषितपुंस्काच्च । अभाषितपुंस्कादिति विहितविशेषणमित्याह
 अभाषितपुंस्काद्विहितस्येति । वट्वाशब्दः स्त्रियामेव नियत इत्यभाषितपुंस्कः

बहुव्रीहेरभिधेयलिङ्गत्वाद्धाषितपुंस्कात्वाभावाद्देनेन विकल्पेन न भवितव्यमिति
 मन्यमानं प्रत्याह । बहुव्रीहाविति । कथं भवतीत्यत्र आह । तत्रापि न ।
 इतिकरणी हेतो । यदा त्विति । क्वभावपक्षस्तत्, अत्रावा इति स्थित-
 उपसर्जनद्वयत्वं टाप्, पुनः केन इति द्वयः स च समासाद्धाषितपुंस्कादुत्पन्नस्य
 टाप इति न भवत्ययं विकल्पः अभाषितपुंस्कात्परस्यात् इति विज्ञायमाने
 स्यादेवात्र विकल्पः । अतिवृद्धिर्देनेन । अत्रापि समासाद्धाषितपुंस्कादुत्प-
 न्नः ॥

आदाचार्याणां । इत्वाप्तादीयं योगः केन इति ब्रूवापवादश्च ।
 आचार्याणामिति । उदीचामित्युक्तं ततो न्येषां आचार्याणामित्यर्थः ।
 अपर आह । आचार्यस्य पाणिनेर्य आचार्यः स उदाचार्यः गुरुत्वात्
 बहुवचनमिति, सर्वथा भाषितपुंस्केषु त्रैरुप्यन् । अतद्वक्त्रा अवद्वक्त्रा
 अवद्वक्त्रेति ॥

ठस्येकः । अत्र द्वौ पदानां, ठेति व्यञ्जनमात्रं स्थानिन्वेन निर्दिश्यते,

THESE DOCUMENTS SONT
DEPOSES A LA BIBLIOTHEQUE
NATIONALE DE FRANCE
LE 10 JANVIER 1978
PAR LE SERVICE
DE LA BIBLIOTHEQUE
NATIONALE DE FRANCE
11 200 000

अकारस्तुच्चारणार्थं, एवं ङगादिष्वपीत्येकः पदाः । संघातः प्रत्ययः स्था-
 न्यप्यत्र स एवेति द्वितीयः तत्रादौ पदो पठिता पठितुमित्यादौ धात्वन्त-
 स्यापि प्रसंगः द्वितीये तु अठि कर्माठ इत्यत्रापि प्राप्नोति, तत्र द्वयोरपि
 पदायोर्यथा दोषो न भवति तथा दर्शयन्माह । अंस्य निमित्तं यष्ट इति ।
 संबन्धस्तत्र नावयवावयविभावलक्षणाः पठितेत्यादावपि प्रसंगात्, किं नहि
 निमित्तनिमित्तिभावलक्षणाः अंस्य संबन्धीत्युक्तौ तदुपसंबन्धेव प्रतीयते,

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

प्रत्ययश्च तदुपाधन्धी, तदायत्त्वादां व्यपदेशस्य, तदेव व्यपदेशविधित्वस्य
 प्रत्ययस्य ग्रहणादुपाधोरपि पक्षयोर्दोषाभावः किं च संघातपक्षो अर्थत-
 ष्ठशब्दस्य ग्रहणान्न भवति कर्मठ इत्यत्र प्रसंगः, वर्णग्रहणो त्वर्थवत्परिभाषा
 न प्रकृतौ, तत्र संघातपक्षो दोषान्तरमांसक्य परिहरति । तत्रेति । पुनरपि
 तस्मिन्नेव पक्षो बोधयति । मक्षितं पर्यमस्येति । वर्णग्रहणो त्वर्थवत्परिभाषा
 स्थानिवत्त्वनिषेधादिकस्य आदेशाप्रसंगः । आदेशः प्राप्नोतीति । ननु तान्ता-

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
functions of a complex variable. The problem is
solved in the case of a certain class of functions.
The results are of great interest and importance.

ङादित्युच्यते, न वात्र तान्तभंगः, ततः प्रत्ययस्याविधानात्, नैतदस्ति । एक-
 देशविकृतस्यानन्यत्वादनं भवति, तान्तं च, ततश्च यणानुक्रमिपतो मानुद्व हति
 ठचि द्वितीयादव ऊर्ध्वस्य लोपे कादेशो भवति मानुद्व हति तथात्रापि प्रसंगः ।
 परिहरति । संनिपातेति । अजादिसंनिपातेन तान्तत्वमुपजायते, ततश्च तद्धि-
 घातस्य निमित्तं नोपपद्यते । परिहारान्तरनाह । यस्येति लोपस्येति ।
 स्थानिवद्भावस्त्वचः परस्मिन्पूर्वविधावित्यनेन, ननु पूर्वस्य विधावित्युच्यते

The first part of the paper is devoted to a discussion of the
 various methods which have been proposed for the determination of
 the rate of reaction between a radical and a molecule. The
 most common method is the use of a stopped-flow apparatus,
 in which the reaction mixture is rapidly mixed and the
 reaction is allowed to proceed for a short time before the
 reaction is stopped. The concentration of the reactants is
 then determined by a suitable analytical method.

परस्यायं तत्राह । पूर्वस्मादपि हीति । पञ्चीसमासोऽपि तत्राश्रीयतइत्यर्थः ।
 अन्ये त्वाहुः । वणग्रहणादेव तदन्तविधौ सिद्धेऽन्तप्रहणं प्रत्ययोपदेशकाले
 तान्तप्रतिपत्यर्थमिति ॥

इसुसु कान्तात्कः । सार्षिष्क इति । तदस्य पर्यमिति ठक्, इणाः ष
 इति विसर्जनीयस्य षत्वम् । षे वानुष्क इति । प्रहरणमिति ठक् । याजुष्क
 इति । दीव्यत्यर्थे ठक् । नैषादकर्षुकः शायरजम्बुक इति । भवादावर्णे ओदेशे

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem of the existence of
a solution of the system of equations
$$\frac{dx}{dt} = f(x, y), \quad \frac{dy}{dt} = g(x, y)$$

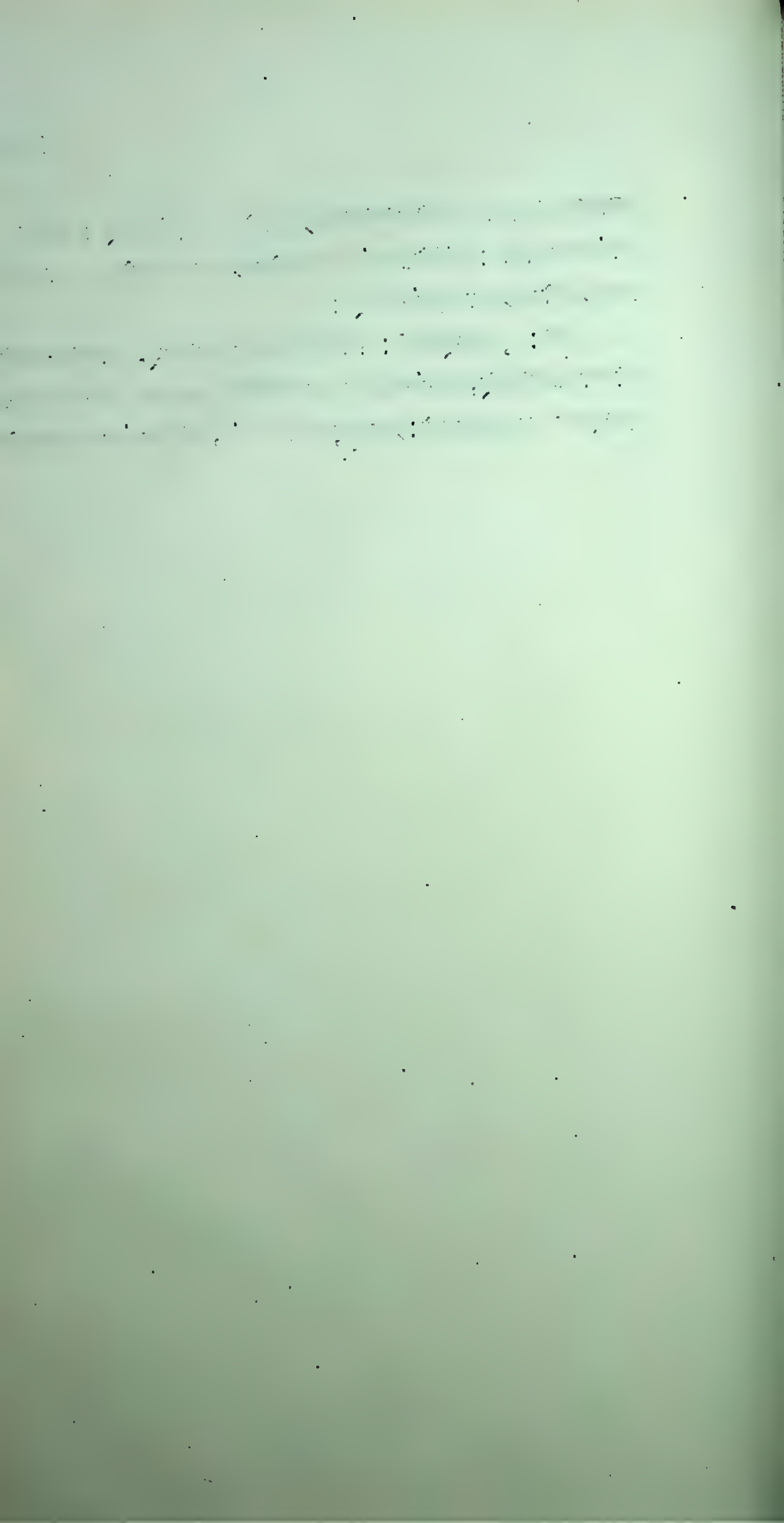
where f and g are continuous functions of x and y in a region R of the xy -plane. The second part of the paper is devoted to a study of the stability of the solutions of the system of equations.

ठश् । कादेशे कृते केण इति इस्वत्वम् । मातृङ् पितृङ्मिति । तत आगतः
 कृतष्ठश् । औदश्वित्क इति । संस्कृतं मद्गाः, दग्रष्ठक् उदश्वितोन्यतरस्यामिति
 सप्तम्यन्ताठ्ठक् । शाकृत्को याकृत्क इति । संसृष्टइति ठश् । आशिषेति ।
 आडः शासु इच्छायामित्यस्नादाशासनमाशीरिति संप्रदादित्वाद्भावे त्रिवप्
 आशासः क्वावुपसंख्यानमितीत्वम् । उषेति वशेः त्रिवप्, यजादित्वात्सम्प्रसारणे
 नादाणिकं इपमिति । सर्पिरादौ तु अर्चिद्युचिह्नसृपिज्जादिभ्य इसिः जनेरुसिः

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
functions of a complex variable. The problem is
solved in the case of a certain class of functions.
The results are of great interest and importance.

अतिर्विपियत्रिपियनिम्यो निदिति प्रतिपदो कन्सुलो रूपम् । दोष
उपसंख्यानमिति । वर्णैकदेशानां वर्णग्रहणो नाग्रहणादोकारे य उकारस्तस्य
उकारग्रहणो नाग्रहणादुपसंख्यानम् ।

वर्जोः कु धिण्णस्यतोः । पाक इत्यादौ भावे क्त्, पात्रयमित्यादौ
कर्मणि क्त्, कल्पोर्यत्, यथासंख्यमत्र न भवति धिति चकारस्य स्यनि जकारस्येति
मुजन्मुब्जो पात्युपतापयोः प्रयाजानुयाजौ यज्ञागे, वचोऽश्वसंज्ञाया नित्यादेर्निगात्

अवचिपु पठ्यते यथासंख्यमत्र नैष्यते, तेन रक्तं रागादिति लिङ्गादिति ।

न्यङ्क्वादीनां च । न्यङ्कु इत्येवमादीनां चेति । सिद्धयइति शेषः
कृतकुत्वानामेव गणो पाठात्, किमर्थं तर्हि सूत्रं, यावता यथैव कुत्वादन्यदपि
घत्वगुणादीर्घत्वादिकं निपातनाद्भवति तथा कुत्वमपि भविष्यति, सत्यम्,
असति तस्मिन्, अनुवादे गणस्य अवचिदप्यनुपयोगात्प्रमादपाठः शङ्क्येत ।
पवादयचीति । यन्नि कुत्वस्यासिद्धत्वात् संज्ञायां भेद इत्यादि, भेदः पयोधरः

निदाघो धर्मः, अदाघोमि स एव, अर्धो विक्रीयमाणस्य वान्यादेरियता, मूल्य-
मित्यन्ये । वीरुदिति । निपातनादुपसर्गस्य दीर्घत्वम् ॥

हो हन्तेऽङ्गिन्नेषु । अश्च णश्च ङ्गा, तावितौ ययोस्तौ ङ्गितौ,
तौ च नश्च ङ्गिन्नाः तेषु ङ्गिन्नेषु, नकारेऽकार उच्चारणार्थ, तेन
वृत्रघ्नि वृत्रघ्नोरित्यादावपि भवति, घन्तीत्यादौ गमहनेत्युपवालोपः किमिदं
ङ्गिन्नग्रहणं इन्तिविशेषण ङ्गिन्नपरस्य हन्तेर्यो इकार इति,

आहो स्विद्वकारविशेषणं जिह्वान्नकारस्य हकारस्य स चैदन्तेरिति, तत्राद्ये
 पक्षे तत्राक्षरिणिः घृन्ति घृन्तु, नहि स्वावयव स्व स्वस्मात्परो भवति,
 द्वितीये तु न भवचित्स्यात्, नहि जिह्वान्नकारभरता हकारस्य क्वापि संभवति
 घातयतीत्यादौ तावदकारेण तकारेण व्यवधानं, घृन्तीत्यादावुपवालोपस्य
 स्थानिवद्भावाद्यवधानमेव, अथ वचनाद्यवधानेपि भविष्यति, इहामपि तर्हि
 प्राप्नोति इति भिच्छति इतीयति, इतीयतेरुर्लु, इतायक इति, नकारेपि हन्ता

हननमित्यादावपि प्रसंगः नकारग्रहणमिदानीं क्षिप्यं स्यात्, यत्र नकारः
 श्रूयते तत्र यथा स्यात्, इह नाभूत् हतो इह इति, तदेवं अन्योरपि पदयोर्दोषं
 दृष्ट्वा पदान्तरं दर्शयति । ङिणात्प्रत्यय इत्यादि । यद्यपि हन्निर्दि-
 ष्टानामेकयोगक्षेपता न्याय्या तथापि सम्भवव्यभिचारो हि विशेषण-
 विशेष्यभावसंयोगनित्यमेव प्रकार आश्रीयते । ननु च स्थानिवद्भावादानन्तर्ग-
 त्नकारस्य न सम्भवीत्युक्तं नत आह । तच्चेति । संनिपातकृतमिति । श्रुतिकृत-

मित्यर्थः । अथ वा पुनरस्तु द्वितीयः पक्षः तत्रापि दोषः सुप्रतिविधान
इत्याह । यदापाति । धात्ववयवेन नकारेण व्यवधानमव्यभिचारीति
तदेवाश्रीयते न शब्दान्तरेणेति ङित्ययं परिवारः नकारे तूक्तं स्व ॥

अभ्यासाच्च । अहं जघनेति । णित्वाभावउदाहरणं, णित्वपक्षो
पूर्वेणैव सिद्धः, एवं जघनिथ जघन्थ जघन्वानित्युदाहरणम् । अभ्यासनिमित्तं
प्रत्ययइत्यादि । अङ्गिकारेणाभ्यासेन च प्रत्ययस्याक्षोपादयनर्थो लभ्यते ॥

[illegible]

जिह्वनीयिषतीति । अत्र यस्मिन् हन्तिरङं ल्युटि न तस्याभ्यासनिमित्तत्वं
यश्चाभ्यासस्य निमित्तं सन् न तस्मिन् हन्तिरङम् ॥

हेरचडि । प्राजीह्यदिति । एयन्तालुइ, चइ, णिनोपः उपवाङ्मस्वत्वं,
चडीति द्विर्वचं, कुहोश्चुरिति कुत्वं, दीर्घो लयोरिति दीर्घः । अचडीत्येतत्प्र-
त्याचष्टे । अचडीति शक्यम्कर्तुमिति । कथमित्यत आह । चइयभ्यासेति । यथा
पूर्वसूत्रे जिह्वनीयिषतीत्यत्र न भवति एवं प्राजीह्यदित्यत्रापि न भविष्यति

किमवडीत्यनेनेत्यर्थः तत्क्रियतइत्यादिपरिहारः किमेतस्य ज्ञापने प्रयोजनमित्यत आह । तेनेति ॥

सन्निटोर्जेः । ज्या वयोहानावित्यस्य किति ग्रहिज्यादिसूत्रेण सम्प्रसारणे कृते पूर्वत्वे च जिरूपस्य भावाद्बल इति दीर्घत्वं बाधित्वा कुत्वं प्राप्नोति, कृतेपि वा दीर्घत्वैकदेशविकृतस्यानन्यत्वात्कुत्वप्रसंगः । यथा जिगीषतीत्यत्रेत्यत आह । जिनातेरित्यादि । ररनेकात्र इति यणादेशः ।

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

न क्वादेः । दूज इत्यादि । दूज अव्यक्ते शब्दे, वर्ज व्यक्ते, गर्ज शब्दे,
 अत्र वार्तिकं क्वादयजिप्रजियाचिरुचीनामप्रतिषेधो निष्ठायामनिटः
 कुत्ववचनादिति । अस्यार्थः कर्त्तुः दुधिशयनो निष्ठायामनिट् इति सूत्रं कर्त्तव्यं
 तैनेव क्वादयजादीनां कुत्वनिवृत्तेः सिद्धत्वान्नार्थः प्रतिषेधकमेवेति,
 नन्वेवं गुञ्जुञ्जुञ्जुञ्जुनां निष्ठायामनिट्त्वात्कुत्वं प्राप्नोति, तथा
 अर्जिर्जर्जिर्जीनां निष्ठायां सेंट्त्वात्कुत्वाप्रसङ्गः यथा तु सूत्रं तथा विपर्ययः ।

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance and that it has
not been completely solved. The author then
presents a new method for solving the problem.
The method is based on the use of the
variational principle. It is shown that the
method is very simple and that it can be
applied to a wide range of problems.

उच्यते । यतोऽतः मुनीनां प्रामाण्यमिति वार्तिकानुसारेण कृत्वस्य भावा-
 गावो व्यवस्थाप्यौ । नत्वसत्यज्ञेः प्रतिषेधे निवीत इति निष्ठायापनिट्त्व-
 त्समाज इति कृत्वप्रसंगः नैतदस्ति, व्यादेशो निष्ठायापनिट् न त्वजिः स तु
 वलाद्यार्द्धधातुके विकल्पेनेष्यतइति वीभावाभावपक्षो अजित इति सेडेव, कृत् शोक
 समुद्र इति, यावता शुच्युब्जी निष्ठायां सेटौ, एवं तर्हि शुच्युब्ज्योर्ध्वेति
 वदयामि, तच्च यणान्यासेपि वक्तव्यं, अन्ये यणस्याद् स्यति, नाभूदिति,

अशोच्यानन्वशोच्यस्त्वमिति, नदेव वार्तिककारपक्षो विध्यर्थं भविष्यति ।

अजिघ्रज्योश्च । समाज उदाज इति । पशुभ्योन्यत्र हलश्चेति
घ्, पशुषु तु समुदो रजःपशुष्वित्यब् भवति ॥

मुजन्युब्जो पास्युपतापयोः । पाणिशब्देन तद्वान्बाहुर्लक्ष्यते,
न तु मणिबन्धस्याघः पञ्चशाखाप्रदेश उच्यते, लोकेपि बाहुपययो मुजशब्दः ।
मुज्यतइति । मुज पालनाभ्यवहारयोः । न्युब्जिता इति । अघोमुक्ताः निश्चेष्टाः ।

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 733-4331
CIRCULATION DEPARTMENT
360 SOUTH MICHIGAN
ANN ARBOR, MICH. 48106
TEL. 769-1313

वस्तुकथनं चैतत्, विग्रहस्तु न्युञ्जन्त्यस्मिन्निति दर्शयितव्यः न्युञ्जोपनापग्रहणं
 शक्यमकर्तुं, कथं, यस्मिन्व्याघातं न्युञ्जताः शेरते स तान् न्युञ्जयति तत्र स्यन्ता-
 त्पचाद्यचि न्युञ्ज इति सिद्धं न चात्र घञवोः स्वरे विशेषः थाथादिसूत्रेण
 घञ्यप्यन्तोदात्तत्वविधानात्, भुजशब्दस्तु घञ्याद्युदात्तो भवति, हगुपचल्लङाणो
 तु कैऽन्तोदात्तः ॥

प्रयाजानुयाजौ यज्ञागे । पंचानुयाजा इति । दर्शपूर्णमासयोस्त्रयो-

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a formal address, and it is the first of its kind since the signing of the Constitution. The President, James Buchanan, is addressing the Congress, and he is doing so in a very formal and dignified manner. He is discussing the state of the Union, and he is also discussing the issue of slavery. He is saying that the Union is in a state of crisis, and that he is doing everything in his power to maintain it. He is also saying that he is not going to allow the Union to be divided over the issue of slavery.

— 100 —

नुयाजाः चातुर्थांस्थेषु नव, पशुष्वैकादश, पंचत्वं न क्वापि दृष्टं तस्माद्व्योनुयाज
 ा इति पाठः । प्रदर्शनार्थमिति । स्तच्च यज्ञग्रहणालम्ब्यते, उपात्तयोर्हि यज्ञा-
 गविषयत्वं निपातनादेव सिद्धमुपांशुयागस्य क्रतुयाजानां च यज्ञसमुदायं
 प्रत्यवयवत्वादयज्ञांगत्वं, प्रधान यागा ह्येते, हतरेषां तु फलवत्संनिधावफलं
 तदंगमित्यंगत्वम् ।

वर्गेतो । वच्यं वचन्तीति । गन्तव्यं गच्छन्तीत्यर्थः वंकमिति ।
 गुणशब्दोयम्भावे घञ्, अमेदोपचाराद्गुणानि वृत्तिः ॥

ओक् उचः के । उच समवाये । न्योकः शकुन्त इति । न्युचति
 समवेति नीडादाविति कृत्वा । न्योके गृहमिति । न्युचन्ति समवयन्ति वसन्ति
 तस्मिन्निति कृत्वा । असुनि प्रत्ययइति । अयमेव लोके साधीयः प्रयुज्यते ।

स्यबावश्यकै । उदाहरणेषु बावश्यकामस्ययोर्णिनिः कृत्याश्चेति
 स्यत्, मयूरव्यंसकादित्वात्समासः, लुप्तेदवश्यमः कृत्यइति मलोपः ।

यज्याचरुचप्रवचर्चश्च । अर्च्यमिति । अच स्तुतौ । प्रवाच्यो नामेति ।

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem of the existence of solutions
of the system of equations (1) and (2) under the
assumption that the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are
continuous and satisfy certain conditions. It is shown
that under these conditions the system has at least one
solution in the class of continuous functions.

प्रकर्षणीच्यतइति प्रवाच्यः पाठविशेषोपलक्षितो ग्रन्थविशेषः । अपरे
 पुनरिति । ते मन्यन्ते प्रपूर्वी वचिरशब्दसंज्ञायामेव वक्ते, तत्र विधेयासम्भवान्नि-
 यम इति । एतज्जेति । अविवाक्यमित्येतावच्छब्दरूपं, कः पुनरसौ विशेष इत्येत
 आह । दशारात्रस्येति । द्वादशाहेमितो द्विरात्रो मध्ये दशारात्रः तस्य
 दशममहरविवाक्यम् । अन्यत्रेति । तथा च नास्मिन्नहनि केन चित्कस्य चि-
 द्विबन्धस्यमविवाक्यमित्येतदाज्ञाते, संशये बहिर्वेदिस्वाध्यायप्रयोगोन्तर्वेदीत्ये-

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

कथं त्यहविशेषो कुत्वम् । अन्यत्र तदभावः प्रयुक्त आश्वलायनेन । स्वमन्योपसर्ग-
पूर्वस्यापि प्रतिषेध स्वैष्यते न नियमः । एवं कृत्वा प्रवचिग्रहणं शक्यमकृतौ-
महविशेषो पृथोदरादित्वात्कुत्वम्, अन्यत्र प्रतिषेध इति सिद्धमिष्टम् ।
अन्यथा नियमे हि बहु प्रतिविध्यं स्यात् ।

प्रयोज्यनियोज्यौ शक्यार्थौ । इह प्रयुजनियुजः शक्यार्थेति वक्तव्यं,
स्यैव, स्वं सिद्धे निपातनाश्रयिणं रूढ्यर्थं गुणभूतस्वैतयोः प्रयोगो यथा स्यात्

1. The first part of the paper is devoted to a
discussion of the general principles of the
theory of the structure of the atom.
2. The second part is devoted to a
discussion of the experimental results
obtained in the study of the structure of the atom.
3. The third part is devoted to a
discussion of the theoretical results
obtained in the study of the structure of the atom.
4. The fourth part is devoted to a
discussion of the experimental results
obtained in the study of the structure of the atom.
5. The fifth part is devoted to a
discussion of the theoretical results
obtained in the study of the structure of the atom.

प्रयोज्यो भृत्यो नियोज्यो दास इति, स्वामिनि प्रयोज्यनियोज्यशब्दौ न भवतः ।

भोज्यं भक्ष्ये । भोज्या यवागूरिति । ननु भक्षार्यं सरविशदस्यवहार्यं वर्ततेति संस्कृतं भक्ष्या इत्यत्रोक्तं तत्कथं द्रवद्रव्ये भवतीत्यत आह । इहेति स्वं मन्यते, नात्र भक्षिः सरविशदस्य वर्तते अन्मन्त्रो वायुपदा इत्यत्रापि दर्शनादिति शब्दान्तरसंनिधिबलादेतदेवं भवति स्वभावतस्तु भक्षिः सरविशदस्य

वर्तते इति वार्त्तिककारस्य पंथाः यदाह भोज्यमभ्यवहार्यइति वक्तव्यमिति ।

घोर्लोपो लैटि वा । दघदिति । दघातेर्लिट्, तिप् हतश्च लोपः

परस्मैपदेष्वितोकारलोपः दाशुषो यजमानाय रत्नानि, दद्यादित्यर्थः । अन्ये
त्वाहुः । दघदिति शत्रन्तमेतत्, दददिति दाञ्जी रूपं, वावचनं प्रत्याचिख्यासुराह
आढागमे सतीति । अस्त्वत्र लोपः जाटः ऋवणं भविष्यतीत्यर्थः । किमर्थं तर्हि
वावचनमित्यन आह । तत्रैति । किमत्र विस्पष्टनीयमत आह । एषां हीति

अन्ये त्वाहुःज्ञापयार्थं वाग्रहणम्, स्तज्ज्ञापयति अनित्यपागमशासनमिति,
अनित्यत्वे त्वादयसति ददादिति न स्यादिति नत्सिद्धये वाग्रहणं कर्तव्य-
मिति ।

ओतः श्यनि । श्यतीत्यादि । शो तनूकरणो, क्शो क्खेदने, दो अव-
खसडने, णोन्तकर्मणि, इह ओतः शितीति वक्तव्यं, न च ओकारान्तानां
श्यनोन्यः शित्संभवति, अर्द्धमात्र्या च लाघवं भवति, तत्रायमप्यर्थः ष्ठिवुक्लुचमां

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

शितीति शिद्ग्रहणं न कर्तव्यं भवति, हृदमेवानुवर्तिष्यते । ननु श्यन्यह्णामुत्तरार्थं
 कर्तव्यं शमाभष्टानामिति, तत्राप्यस्तु शितीत्यैव, यदि शितीत्युच्यते, प्रमेवां प्रण
 भ्राशेति पक्षो शब्द भ्रमति अत्रापि प्राप्नोति, शमादिभिः शितं विंशायिष्यामः
 शमादिभ्यो यो विहितः शिदिति, श्यन्नैव च सर्वेभ्यः शमादिभ्यो विहितः
 स्वमपि शिद्विशेषणत्वेन शमादीनामुपयोगात्कार्यनिर्देशाभावान्नश्यतीत्या-
 दावपि प्रसङ्गः नैष दोषः, अष्टानामित्यनेन संख्येयाः कार्यिणी निर्दिश्यन्ते

THESE NOTES ARE THE PROPERTY OF THE
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO
AND ARE NOT TO BE LOANED, REPRODUCED,
OR IN ANY MANNER COPIED OR
REPRODUCED IN ANY MANNER
WITHOUT THE WRITTEN PERMISSION OF THE
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ते च संनिधानात् शमादय स्व विज्ञास्यन्ते ।

कस्याचि । अधुना नामिति । दुहेः स्वरितत्वेनात्मनेपदमाताम् ।
 अत्रासति लोपे आतो हित हनि ह्यादेजः प्राप्नोति । अधुनाति । इटि लोपः
 ककारवतः सञ्जव्यस्य ग्रहणादिह न भवति वत्सी, तृणादिभ्यः सः तृणासौ तृणांसः
 लुग्वा दुहदिहलिहामात्मनेपदे दन्त्ये । स्तेषामां कलस्येति
 स्तेषां संबन्धो यो निमित्तत्वेन कसः तस्येत्यर्थः । सवदिशार्थमिति ।

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

1. THEORY OF THE EARTH

... ..

1. 1944-1945: The first year of the war, the economy was in a state of crisis. The government had to implement strict rationing and control measures to ensure the survival of the population.

लुक्सर्वापहारीति संज्ञाविधायकम् । वक्ष्यमिति । उक्तं पुरुषाद्विवचनार्थमित्यर्थः ।
 अधान्यार्थं कस्मान्न भवति, तत्राह । अन्यत्रेति । अलोन्त्यस्येति । आदेः
 परस्येत्येतत् न भवति पंचमीनिर्देशाभावात् । कलो कलीति लोपेनेति ।
 धि सकारे सिवो लोप इति नाश्रीयते, चत्यादेर्लोपलक्षणं वा तत्र सिङ्ग्रहणा-
 मिति भावः । अकारस्येति । अकारलोपस्येत्यर्थः । तथैव वा पाठः ।
 ननु च क्रियमाणोपि लुङ्ग्रहणो वहो लुक्ता न भवितव्यमेव लदन्तत्वात्, दन्त्यो-

THE
JOURNAL OF THE
AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY
CHICAGO, ILL., U.S.A.
1917

ष्यो क्षसो अत आह । दन्त्योष्योपीत्यादि । दन्तान्वयोत्र विवक्षितो
 नेतरव्यावृत्तिरिति भावः । स्वं न्यायसिद्धेयर्थं वचनसामर्थ्यमपि दर्शयति ।
 यदि चेति । नाविति । तवगांदावित्यर्थः वहेरन्यानि हि दन्त्यादीनि
 सर्वास्यात्मनेपदानि तवगांदीनि ॥

शमामष्टानां दीर्घः श्यनि ।

शुस्तिमुःश्रुदमू प्रमुदामुमदकलमः ।

शमादयोमो पठिता दिवादिष्वष्ट कृष्टिभिः ॥

[illegible]

1990

1. *Phragmites* (common)

1. The first group of people who are not in the labor force are those who are not in the labor force because they are not in the labor force.

ष्ठिबुलम्याचमां शिति । क्लामतोति । वा प्राशेत्यादिना
 शप् । कलमिग्रहणं शब्थमिति । श्यनि पूर्वेणैव सिद्धत्वात् । शप्तादिषु पाठ-
 श्चिन्त्यप्रयोजनः, श्यन्यप्यनेनैव सिद्धत्वात्, तत्र सप्तग्रहणमेवास्तु, चमेरादपूर्वस्य
 ग्रहणं तन्त्रं, न तूपेयिवानित्यादिवदविवक्षितमित्याह । चमेरादिति ।
 दीर्घत्वमाडि चम इति वातिकस्याप्ययमेवार्थः ।

क्रमः परस्मैपदेषु । हहेत्यादि । चोद्यम् । हेर्लुकि कृतइति । अतो

हेरित्यनेन, नैषा दोषा इत्यादि परिहारः न लुप्तांगस्येत्यत्र हि प्रत्यासत्तेर-
यमर्थो व्यवस्थापितः लुप्ता लुप्ते प्रत्यये यदंगं तन्निवन्धनं कार्यं न भवतीति, तत
किमित्यत्राह । न चेति ।

हृषुगम्यमां हः । इच्छतीति । तुदादित्वाच्छः । इष्यतीति ।
हृषा गतो । इष्णातीति । हृषा आभीदस्ये । ये पुनरुदितमिषिं नाधीयतइति
घातुपाठे । इह च सूत्रे अचीत्यनुवर्त्यन्तीति । ऋस्याचीत्यतः । नन्वचीत्यनु-

वृत्तावपि हलः शनः शानज्ज्ञाविति शानजादेशे ह्रस्वाणोत्यत्र कृत्वं स्यादेव
 अजादित्वादित्यत आह । तत्रेति । स्यादेतदेवं यद्यचीत्यनेन शिद्धिर्लभ्येत,
 शितिच्छो भवति, किं विशिष्टे अचि अजादाविति, इह तु शिता अज्विर्लभ्यते,
 अचि लो भवति, किं विशिष्टे शितीति, तेन तदादिविधिर्न भवति, किं कारणा-
 न्नित्यत्र आह । यस्मिन्विधिरिति । न केवलं तदन्तविधौ विशेषणात्वापेक्षा
 ऽपि तर्हि तदादिविधावपीत्यपिशब्दस्यार्थः । ह्रस्वाणोत्यत्रापीति । न

केवलमिष्यतीष्णातोत्यत्रैवेत्यपिशब्दार्थः । नस्यमजैवेति । अजमात्रस्यात्र
शित्वं नास्तीत्यर्थः । इतिकरणो हेतोः ।

पाघ्राध्मास्थान्नादाण्दृश्यर्तिसर्तिगदसवां पिबजिघ्रमतिष्ठमनयक्क
पश्यर्हृषाशीयसीदाः । पा पाने, पा रक्षाणादृत्यस्य तु ग्रहणं न भवति
लुग्विकरणात्वात् शितश्वासम्भात्, घ्रा गन्धोपादाने, ध्मा शब्दाग्निसंयोगयोः
ष्ठा गतिनिवृत्तौ मा अभ्यासे, दाण् दाने, दृशिर् प्रेक्षाणो, क गतिप्रापणयोः

सृ गतो, भोवादिर्लो, कृ सृ गताविति जीहोत्यादिक्योस्तु ग्रहणां न भवति
 शितोसम्भवात् नन्वेणः सम्भव इति चेत् । उक्तमत्रं वर्णं यत्स्यात्तच्च विद्या-
 क्तादाविति, शितीति हि कर्मधारयः शश्वासाविज्वेति, श्दलृ शानने भूवादिः
 श्दलृ विशरणी तुदादिः श्दलृविशरणगत्यवसादनेषु । आद्युदात्तो निपात्यत-
 इति । यदि न निपात्यते ततो घातोरित्यन्तोदात्तत्वे सति शपा सहैकादेशे कृते
 एकादेश उदात्तोदात्त इति पिबतीति पदं मध्योदात्तापद्येत, आद्युदात्तं

[illegible]

वैष्णवे । वैगितायामिति । संज्ञानवेगायामित्यर्थः । यद्वा वेगिनो भवो वेगिता,
तस्यां च सत्यां गतां वर्तमानस्यैत्यर्थः ॥

जाजनीर्जा । देवादिकस्य ग्रहणमिति । न जाहोत्यादिकस्य,
शितोऽसम्भवात्, दीर्घाच्चारणस्य प्रसोजनमुत्तरसूत्रे वक्ष्यते ॥

प्वादीनां द्विष्वः । प्वादयः क्र्यादौ पठ्यन्तइति । ये तु भूवादौ
पठ्यन्ते पूप् पवनइत्यादयस्तैषां ग्रहणं न भवति, कतिपये हि तत्र द्विष्वभाविनः ।

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

तेषामपि अपि गुणेन भवितव्यं, किं त्रैयादिकस्य जानातेईस्वनिवृत्यर्थं पूर्वसूत्रे
 दीर्घाच्चारणं तदपि त्रैयादिकानां ग्रहणो प्रमाणम् । वृत्करणमित्यादि ।
 ननुभयार्थत्वे वृत्करणास्य कश्चिद्भार इति भावः । अपरे त्विति । त्वादीना-
 मन्तरत्वादिति भावः तथा वृ पूरणो, वृ मयहृत्येतयोरपि वृत्करणात्परस्ता-
 त्पठितयोरपि ह्रस्वो भवति, यः पूणाति स ह देवेषु गच्छति पूणीयादिन्ना-
 घमानाय पूणान्तं च पपुरिं अस्यवाः । वावृणातीति । पूर्वस्मिन्पदो ह्रस्वान्ता

The first of these is the fact that the
 system is not a simple one. It is a
 complex one, and it is not possible to
 describe it in a few words. It is a
 system of many parts, and it is not
 possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.

वेतो पठन्ति । बोदयति । येषामिति । अगता गणान्तमागणान्ताः,
 परिहरति । ज्ञाज्जोर्जा इति । यदि जानातीत्यत्र द्वस्वत्वं स्यात् द्वस्वान्त-
 भेवादेशं विदध्यात् । ननु चान्यार्थं दीर्घान्तादेशविधानं स्यात्, न ह्यन्यथा जा-
 यतइति सिध्यति अत आह । न ह्यत्यपीति । द्वस्वान्तादेशविधानेपि अतो
 दीर्घो यतीति दीर्घत्वे जायतइति सिद्धं, तत्र हि तर्हस्तशम्यमः सार्वधातुकात्त्यतः
 सार्वधातुकाहणामनुवर्त्तते, न पुनस्तिङीति, अत स्वान्ते मुक् पूर्वान्तिः कृतो न

[illegible]

परादिदीर्घप्रसंगात्, ये तर्हि वृत्करणमुभयव्यावृत्त्यर्थं वर्णयन्ति तेषां
 दीर्घाच्चारणं किमर्थं, जानातीत्यत्र दीर्घां यथा स्यात् । अतो दीर्घां यजोत्येव
 दीर्घां भविष्यति, न सिध्यति, अंगवृत्ते पुनर्वृत्तावविधिनिष्ठितस्य, न जादेशमा-
 त्रेण निष्ठितम् भवति, तत्रेदं दीर्घाच्चारणमेव लिङ्मागणान्ताः प्वादय इति
 हति ।

मिदेर्गुणः । मेदयतीति । श्यन् । मिदयतइति । भावेयक् ॥

जुसि च । उदाहरणेषु लङि ण्यः श्लुः द्विवचनमभ्यासकार्यं, सि-
 जम्यस्तविदिभ्यश्चेति फर्जुस् । अथेत्यादि । जुस्मन्स्य यासुट् स्तद्गृह्णोन्
 गृह्णात्प्रसङ्गः । सार्वधातुकाभ्यङित्वनिमित्तहनि । सार्वधातुकमाश्रयो यस्य
 तत्सार्वधातुकाश्रयं तन् ङित्वं निमित्तं यस्य प्रतिषेधस्य स तथोक्तः स्तेन
 यासुडाश्रयङित्वनिमित्तमिति व्याख्यातम् ।

तत्र हि प्राप्ते चाप्राप्ते ध्वेति । चिनुयुरित्यादौ प्राप्ते, अजुह्वु-

1870
The first of the year was a
very dry one, and the crops
were much injured. The
winter was also very dry,
and the spring was not
very favorable.

रित्यादावप्राप्ते । कस्यचित्यनुवर्ततेति । परिहारान्तरं, जकारोच्चारणं
तु चक्षुरित्यादौ लिति मामूत् ॥

सार्वधातुकार्धधातुक्योः । सार्वधातुकार्धधातुक्योरिति किमिति ।
स्वं मन्यते प्रत्ययद्विति वक्तव्यम् । स्वमपि हीष्टे विषये सिद्ध्यतीति, सङ्घिति
प्रत्याहारः सनः सङ्घादादाम्ना महिडो ढकारात् । अग्नित्वमिति । प्रत्यय-
हृत्युच्यमाने अत्रापि प्राप्नोति । अग्निकाम्यतीति । सङ्घीत्युच्यमानेऽत्रापि

प्राप्नोति ।

जाग्रोऽविचिष्णालुडित्सु । अविचिष्णालुडित्सु परत इति ।
 विचिष्णालुडिद्भ्योन्त्ये ये प्रत्ययास्तैषु परत इत्यर्थः । जागर्यतीत्यादीनि
 वृद्धिविषये उदाहरणानि, जागरितः जागरितवानिति प्रतिषेधविषये ।
 किं पुनः कारणां वृद्धिप्रतिषेधविषयास्यैवोदाहरणानि उपन्यस्तानि, तत्राह ।
 वृद्धिविषये प्रतिषेधविषये चेति । अन्यत्र पूर्वेणैव गुणस्य सिद्धत्वादेतद्विषय

प्राप्नोति ।

जाग्रोऽविचिष्णालुडित्सु । अविचिष्णालुडित्सु परत इति ।
 विचिष्णालुडित्सु न्ये ये प्रत्ययास्तेषु परत इत्यर्थः । जागर्यतीत्यादीनि
 वृद्धिविषये उदाहरणानि, जागरितः जागरितवानिति प्रतिषेधविषये ।
 किं पुनः कारणां वृद्धिप्रतिषेधविषयास्यैवोदाहरणानि उपन्यस्तानि, तत्राह ।
 वृद्धिविषये प्रतिषेधविषये चेति । अन्यत्र पूर्वेणैव गुणस्य सिद्धत्वादेतद्विषय

1871

I have just received your letter of the 10th inst. and am glad to hear from you. I am well and hope these few lines will find you the same. I have not much news to write at present. I am still in the same place and doing the same work. I hope to hear from you again soon.

स्वायं गुणः तत्राप्युभयविषयः कथं, चिण्णालोः प्रतिषेधात् वृद्धिविषये
 तावद्भवति, नित्प्रतिषेधात्प्रतिषेधविषयेपीति । तस्मिन्कृतवृत्तिः । अंगवृत्ते
 पुनर्वृत्तावित्येतदनाश्रित्योच्यते । सा न भवतीति । किं कारणमित्याह ।
 यदि हीति । यद्यपि जागरितः जागरितवानित्यत्र गुणविधिश्चरितार्थः
 तथापि वृद्धिविषयेऽप्येतद्विधानमित्युक्तं, तत्रास्थानार्थं नमुच्यते । किं चेत्याह ।
 चिण्णालोश्चेति । यदि गुणो कृते अत उपधाया इति वृद्धिः स्याच्चिण्णालो-

गुणाप्रतिषेधनर्थकः स्यात्, अस्तु तत्रापि गुणाः वृद्धौ सत्यामजागारि जजागारेति सिद्धम् । जागृत इति । लृट्, तस्, अदादित्वाच्छपो लुक्, सार्वधातुकमपिदिति ङित्वम् । अक्रीति केचिदिति । अविचिणाल्ङित्वित्स्वित्यत्र यो वकारात्पर हकारस्तमुच्चारणार्थं वर्णयन्ति, तत्र यस्मिन्विधिरिति वकारादां प्रतिषेधः किमर्थं पुनस्तत्त्वं वर्णयन्तीत्यत आह । क्वसावपीति । जजागृवानिति । नैव्वशि कृतीति हृद् प्रतिषेधः तत्र क्रादिनियमादिद् प्राप्तो वस्वेकाजादसापिति

[illegible]

नियमान्न भवति, ये तु विवपो लोपादणाश्रये प्रत्ययलङ्घाणाप्रतिषेधाच्च
 पर्युदासं नैच्छन्ति, तेषां जागरिति गुणो भवत्येव अन्ये त्वाहुः। यथा ऽ
 तृणोडिति प्रत्ययलङ्घाणेनेमागमो भवति वर्णस्य प्रत्ययविशेषणात्वात्, स्वं
 विवपोपि पर्युदासः ततस्तु जागृदिति भवति । बोधयति । कथमजागरुरिति
 एवं मन्यते । प्रसज्यप्रतिषेधोऽयं विविष्णालुडित्सु न भवतीति, ततश्च जुसि
 चेत्यस्यापि गुणस्य प्रतिषेधः स्यात्, तथोक्ते णालि णित्वाभावपक्षो गुणो

दृश्यते सार्वधातुकार्द्धधातुकयोरिति तस्यापि प्रतिषेधः प्राप्नोति । परिहरति
 नाप्रतिषेधादिति । नायं दोषः कुतः अप्रतिषेधात्, नायं प्रसज्यप्रतिषेधः
 कस्तर्ह्यमित्याह । विचिणाल्ढित्स्विति पर्युदासीयमिति । पर्युदासे हि
 विचिणाल्ढित्सु न विधिर्न प्रतिषेधः ततो न्यत्र विधानं तेन जुसि णालि च
 लडाणान्तरेण प्राप्नो गुणो भवत्येव, प्रसज्यप्रतिषेधेऽप्याह । अथवेति ।
 अनन्तरस्य विधिर्वा भवति प्रतिषेधो वेति भावः । के चिद्विरित्यत्र,

1. The first part of the text discusses the importance of the "National Day" and the role of the government in organizing the celebrations. It mentions the "National Day" as a day of national unity and the government's responsibility to ensure that the day is celebrated in a manner that reflects the country's values and traditions.

2. The second part of the text describes the various activities and events that took place during the National Day celebrations. It mentions the "National Day" as a day of national unity and the government's responsibility to ensure that the day is celebrated in a manner that reflects the country's values and traditions.

3. The third part of the text discusses the importance of the "National Day" and the role of the government in organizing the celebrations. It mentions the "National Day" as a day of national unity and the government's responsibility to ensure that the day is celebrated in a manner that reflects the country's values and traditions.

4. The fourth part of the text describes the various activities and events that took place during the National Day celebrations. It mentions the "National Day" as a day of national unity and the government's responsibility to ensure that the day is celebrated in a manner that reflects the country's values and traditions.

5. The fifth part of the text discusses the importance of the "National Day" and the role of the government in organizing the celebrations. It mentions the "National Day" as a day of national unity and the government's responsibility to ensure that the day is celebrated in a manner that reflects the country's values and traditions.

गुणादर्शनादीणादिकं विप्रत्ययं वर्णयन्ति, तेषां जागृविरित्यत्र गुणाः प्राप्नोति, न च वैःप्रतिषेधवैयर्थ्यं, त्रिविधं क्वसौ च चरितार्थत्वात्, तस्माज्जागर्तैः किञ्चिद्व्यः ।

पुनन्तलघूपधस्य च । भेदा हेति । कथं पुनरत्र गुणाः यावता घा-
त्वन्तप्रत्ययाद्योर्होरा नन्त्ये संयोगेऽगुर्विति गुरुसंज्ञाया लघुसंज्ञाया बाधनान्न
प्राप्नोति, भेदनमित्यादौ सावकाशो गुणोऽत आह । प्रत्ययादेरिति ।

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1. The first part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of contacts. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

क्रसनोः कित्करणेनेति । त्रसिगृधिगृणिदिपेः कृरिति क्रांः कित्करणास्यैतत्प्र-
 योजनं गृधुरित्यादौ गुणो माभूदिति, यदि चैवं विधे विषये गुरुपद्यत्वाद्गुणो
 न स्यात् क्रांः कित्करणमनर्थकं स्यात् तथा हलन्ताच्चेति सनः कित्वविधानस्यैत-
 त्प्रयोजनं पित्सतीत्यादौ गुणो माभूदिति, तदपि ज्ञापकमुक्तार्थस्य, ह्रदं तु
 ज्ञापकं नोपपद्यते, सिसृदाति दिदृक्षातद्वत्यत्र सृजिदृशोरित्यमागमो माभूदि-
 त्येवमर्थमेतत्स्यात्, तथा धिप्सतीत्यत्र नलोपार्थं तत्स्यात्, तस्मात्क्रोरेव

किङ्कर्णं ज्ञापकं भित्ति किञ्चित्त्यत्र श्मशोकारेण लघुपद्यमं तत्र धातो-
 रिकारस्य गुणः प्राप्नोति, अत आह । उपधात्रेति । नञ्त्र या का चिदुपधा
 गृह्यते किं तर्हीको गुणवृद्धी इत्यस्योपस्थानात्स्थानित्वेन संनिहित इमेवः ।
 अपरे त्विति । वर्णयन्तीति संबन्धः । पुकि अन्त इति । अन्तशब्दः समीप-
 वचनः यद्यपि पुगन्तेत्यत्र बहुव्रीहावपि न दोषस्तथाप्येकहूप्येण विशेषणा-
 र्थमयनपि तत्पुरुष एव व्याख्यातः । लङ्घो उपधेति । कर्मधारयः अत्र पक्षो

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

शाब्द एवोपधाया इका संवन्धः । लब्ध्या उपधाया इक इति । पुगन्तलघु-
 पधमिति समाहारः, क्व चिदुपधात्रेत्यादेर्ग्रन्थ पुरस्तात्संयोगे गुरुसंज्ञाया-
 मिति श्लोकत्रयं पश्यते । धात्वन्तप्रत्ययादयो ह्यनोरानन्तर्ये सति गुरुसंज्ञायां
 सत्यां गुणो भेदुर्भूतशब्दस्य न सिध्यति । परिहरति । विध्यपेक्षमिति । हृदं
 विधानमिति, शेषः लघुपधाद्ये विहिते सार्वधातुकार्द्धधातुके तयोरंगस्य गुण
 इत्यर्थः ननु पंचम्यभावात् कथं विधानमुपपद्यते, उच्यते, षष्ठीपक्षेऽपि

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance and that it has
not been completely solved. The author then
presents his own solution and shows that it is
correct. The second part of the paper is devoted
to a detailed discussion of the problem. It is
shown that the problem is of great importance
and that it has not been completely solved. The
author then presents his own solution and shows
that it is correct. The third part of the paper
is devoted to a detailed discussion of the problem.
It is shown that the problem is of great importance
and that it has not been completely solved. The
author then presents his own solution and shows
that it is correct.

विशेष्यतइति चेतो दोषः, लघूपधस्य ये सार्वधातुका र्वधातुके, के च ते, ये
 तस्माद्विहिते इत्युपपद्यते, लघोश्वासाविति पाठे लघूपधाच्चासौ तृज्विहित
 इत्यर्थः । उपधाशब्दस्तु वृत्तमंगमयान्न प्रयुक्तः कथं कुरिडरिति । क्काधिकारे
 नुमी विधानादकृतएव नुमि प्रत्ययो लघूपधाद्विहितस्तत्र परतो निमित्ते स्थिते
 कुरिडतेत्यादौ, गुणः प्राप्नोति यदि विधानं विशेष्यतइत्यर्थः । परिहरति ।
 धातोर्नुम इति । हेतौ पंचमी, यस्मान्न वातोर्नुमस्य तस्मादित्यर्थः । उक्तं हि

...
...
...
...
...
...
...

तत्र धातुग्रहणस्य प्रयोजनं धातुपदेशावस्थायामेव नुम् यण् स्यादिति, ततश्च प्रागेव नुम्, पश्चात्प्रत्ययः न चासौ लघूपधाद्धितो भवति । कथं रज्जेरिति । यदि षष्ठीनिर्देशेऽपि विधानं विशेष्यते तदान्यत्रापि प्रसंगः ततश्चात उपधाया इत्यकारोपधाद्धिते प्रत्यये विधीयमाना वृद्धी रज्जेर्न स्यात्, प्राक् प्रत्ययो-त्पत्तेर्नकारोपधत्वात्, राग इति । घञि च भावकरणायोरिति नकारलोपः यद्यप्युपधाया अकारस्य वृद्धिरुच्यते, न च ततः प्रत्ययस्य विधानं संभवति,

...
...
...
...
...
...
...

तथाप्यकारोपधाद्यद्विधानं तदेवोपधाया विधानं मन्यते । स्यन्दिश्रन्शोरिति
यदयं स्यदो जवे, ओदैधोद्मप्रश्रणिमश्रण, इति स्यन्दिश्रन्शोरवृद्ध्याभावं
निपातयति तज्ज्ञापयति भवत्येवंजातीयकानां वृद्धिरिति, तत्र हि नलोपार्श्व
वृद्ध्यभावात् च निपातनाश्रयणीयं, यदि च वृद्धिविषये विधानं विशेष्येत
ततो वृद्धिप्रसंगाभावात् निपातनाश्रयणमनर्थकं स्यात्, नलोपस्य सिद्धये विधि-
रेवाश्रयणीयः, ओकप्रयोजनसिद्धये हि निपातनाश्रयणम् । अल्लोपेति ।

The first of these is the fact that the
 system is not a simple one. It is a
 complex one, and it is not possible to
 describe it in a few words. It is a
 system of many parts, and it is not
 possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.
 It is a system of many parts, and it is
 not possible to describe it in a few words.

अन्तस्य योल्लोपः सोनल्लोपः शौ दीर्घत्वं शिदीर्घत्वं तयोर्द्वन्द्वः अल्लोप-
 शिदीर्घत्वे विध्यपेक्षो न सिद्ध्यतः यदि च षष्ठीनिर्देशोऽपि विधानं विशेष्येत
 अल्लोपो राज्ञ हत्यादावेव स्यात्, अस्थि अस्थे दध्रा दध्रे हत्यादौ न स्यात्,
 शौ दीर्घत्वं च सामानि हत्यादावेव स्यात्कुरहानीत्यादौ तु न स्यात्,
 ७७७७७७७ तस्मात्षष्ठीनिर्देशेषु विहितविशेषणग्रहणो दोषप्रसङ्गाद्गुणो
 भेदो न सिद्ध्यतीति, एवं तर्हि ज्ञापकात्सिद्धं, यदयं नाम्यस्तस्यां चैत्यज्ग्रहणं

करोति तज्ज्ञापयति भवत्येवं जातीयके विषये गुण इति, तस्य हि प्रयोजनं
 नेनेकीत्यादौ ह्लादौ गुणप्रतिषेधो माधूदिति, यदि च ह्लादावल्लघूपथत्वा-
 द्गुणो न स्यात्, तदा गुणस्य प्राप्त्यभावात्किं तन्निवारणार्थेनाज्ग्रहणेन
 नैतदस्तिज्ञापकम् । अप्यस्तस्य यदाहात्रि लङ्घं तत्कृतं भवेत् । अप्यस्तस्याजादौ
 प्रतिषेधमाहेति यत् तल्लङ्घं कृतं भवेत्, यत्र ह्लादिर्लुप्यते, औनेगिति, तस्मान्न
 जापकम्, एवं तर्हि । कुसनोर्यत्कृतं कित्त्वं ज्ञापकं स्यात्तल्लघोर्गुणो । व्याख्यातमेतत् ॥

नाभ्यस्तस्यापि पिति सार्वधातुके । नेनिजानित्यादि । लोट्, भेनिः
 बाहुवचस्य पिच्च, शपः श्लुर्ध्विचनं, निजां त्रयाणां गुणः श्लौ, अनेनिजमित्या-
 दि । लट् पिपो म्भावः । वेदानीति । विद ज्ञाने, लोट्वादि यणयोगं,
 पूर्ववत् शपो लुक् । नेनेकीति । लट् तिप् कुत्वम् । पिद्ग्रहणमुत्तरार्थमिति ।
 तृणह इम् पिति यण स्यात् इह तु पितोन्यत्रापि सार्वधातुकमपिदिति
 छित्वाद्भवितव्यमेव प्रतिषेधेन । निनेजेति । णल्, स च लिट् चेत्यार्षधातुकसंज्ञः

THE
JOURNAL
OF
JAMES
MILNE
1841-1842
VOLUME
I
PART
I
CHAPTER
I
THE
JOURNAL
OF
JAMES
MILNE
1841-1842
VOLUME
I
PART
I
CHAPTER
I

जुजोषदिति । जुषी प्रीतिसेवनयोः लैट् व्यत्ययेन परस्मैपदं, तिप्, इत् च-
लोपः परस्मैपदेषु लैटोडाटावित्यद्, व्यत्ययेन शपः क्लुः द्विर्वचनः यद्यत्र
गुणाप्रतिषेध इष्यते परस्मैपदाते हत्यादी उपधाद्रस्वत्वनिष्यते तत्र प्राप्नोति,
तस्मादभ्यस्तानामुपधाया ङ्गत्वमेव विधेयं न गुणाप्रतिषेधः । कथं नेतिजानी-
त्यादि, गुणो कृते उपधाद्रस्वत्वम्, एच ष्ट्प्रवादेशे, सिद्धमिष्टमत आह । परस्मैपदाते
हत्यादि । स्पष्टिर्वाङ्मिकारवचनादपठितोपि धातुः तस्मा लैट्, व्यत्ययेनात्मने-

पदं टैरेत्वे लेटोडाटावित्याद्, सपो बहुलं कन्दस्येति झूः द्विवचनम्, अथ वा
यङ्लुकि कान्दसमप्यासस्य ऋत्वम् । चाकशीतीति । काशु दीप्तौ, यङ्लुक्, लट्
तिप्, यङो वेतीडागमः । वावशीतीरति । वाशु दीप्तौ, यङ्लुक्, लट्, शत्रादेशाः
डीप्शम् । कान्दसं ऋत्वत्वमिति । यदि तु गुणनिषेधं प्रत्याख्यायोपधाङ्-
स्वत्वमुच्येत तदा नर्तुतीतित्यादौ ऋदुपधे रपरे गुणो कृते ऋत्वभाविन्युपधा
नास्तीति रूपं न सिध्येत, तस्माज्जान्दसमेव, ऋत्वत्वमेष्टव्यमिति भावः ॥

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

प्रकृत्यन्तराणां भवेति । स्पश बाधनस्पर्शनयोः कश्च गतिज्ञानयोः वश कान्तौ ।
 मुमुक्षोस्तिष्ठि । अमूदिति । लुङ् गतिस्थेत्यादिनां सिचो लुक् । सुवै
 सुवावहै सुवाभहै इति । षूङ् प्राणिगर्भविमोचने, लोट्, टेट्वम्, एत ऐ,
 आहुतमस्य पिच्च, शपो लुक्, उवडादेशः । रुवतिगूयत्योस्त्विति । षू प्रेरणे
 तुदादिः, षूङ् प्राणिप्रसवे दिवादिः । भवतीति । शपि गुणः । व्यतिमवि-
 षीष्टेति । आशिषि लिङ्, लिङाशिषीत्यादौ वातुकांता, कर्त्तरि कर्मव्यतिहार-

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

इत्यात्मनेपदम् । लोकेति । प्रकृतिग्रहणो यद्गुणान्तस्यापि ग्रहणात्प्रसंगः । ज्ञाप-
कादिति । सूतेस्तु निपातनाभावाद्गुणनिषेधो भवत्येव सोऽपुवीतीति ।

उतो वृद्धिर्लुकि हलि । यवानिति । लोडुत्तमेवचनम् । अपि स्तुयादिति ।
अपिः संभावने कर्मप्रवर्त्तनीय इत्युपसर्गात्सुनोतीत्यादिना षत्वं न भवति ।
डिञ्च पिन्न भवतीति । यासुडादेः सार्वधातुकस्य साक्षात्क्रिष्टं डित्व-
मनवकाशं, तिवादीनां तु पित्वं लकारान्तरेषु सावकाशं, तेन डिञ्च पिन्न

भवतीति पिञ्च छिन्न भवतीति वचनद्वयमात्रेऽपि छिन्नं पिञ्च भवतीत्येतदे-
वात्र प्रवर्ततेति भावः, किञ्चित् वेति प्रतिषेधस्त्वत्र न लभ्यते, किं कारणम्,
इह हत्येव भिक्षुशब्देन या वृद्धिस्तस्याः प्रतिषेधः इह तु उत इति निर्दि-
ष्टस्थानिकत्वादिकपरिभाषा नोपतिष्ठते ॥

गुणोऽपृक्तः । ननु च ह्यीति वज्रैः पितृति, च औन च प्रत्यय
उपस्थाप्यते । तत्र क्त्वात्मके प्रत्यये पिति विधीयमानो गुणोऽपृक्तस्त्व भविष्य-

ति नार्थोपकृष्टगुणोन्नेत्यत आह । ह्येति वर्णमानइति । अपृक्तगुहणं केवमर्थ-
 क्रियते ह्यादौ माधुदिति, यदि केयं परिभाषा न स्यादपृक्तगुहणं न द्रुया-
 त्कृतं तु ज्ञापयति भवत्येषा परिभाषेति, ह्यदं त्वत्र वक्तव्यं, तदन्तविधि-
 निवृत्त्यर्थमपृक्तगुहणं कस्मान्न भवतीति, तदन्तविधौ हि लङि भिषो म्भावेऽपि
 प्रसङ्गः स्यात् । ननु भवत्येव तत्र गुणः कथं भवति, यदा पूर्वत्र वृद्धिविधावपि
 तदन्तविधिरेव भवति, तदेवदपृक्तगुहणं कथं तदादिविधेर्ज्ञापकमिति चिन्त्यं,

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
functions of a complex variable. The problem is
to find the function which is analytic in the
upper half-plane and which takes the value 1 on
the real axis. The problem is solved by the
method of conformal mapping. The function
which is analytic in the upper half-plane and
which takes the value 1 on the real axis is
the function $f(z) = \frac{1}{2} \left(1 + \frac{z-i}{z+i} \right)$.

नापृच्छत्युच्यमानेऽन्तराया विभाषिताया वृद्धेः प्रतिषेधः स्यान्नित्या
तु वृद्धिः स्यादेव तस्माद्गुणग्रहणम् ॥

तृणाह इम् । तृणोढीति इति । इपि कृते श्नमोऽकारेण सहाद्गुण
हो ढः ऋण स्तथोर्ध्वः ष्टुत्वं, ढलोपः । तृणोदीति । णढोः कः सि ।
अतृणोढीति । लृह, तिप्सिपोरन्यतरः हल्लयादिलोपः ढत्वजश्चत्वांनि ।
ननु च हलादावित्युच्यते न चात्र हलादिं पश्यामः, प्रत्ययलक्षणान्, वणाश्रये

नास्ति प्रत्ययलोपापत्त आह । वणाश्चैष्यन्तेति । यत्र केवलो वर्णः स्व
 निमित्तं यस्य स वणाश्चिः यथा गवे हितं गोहितमित्यवादेशः हह तु पिति
 सार्वधातुकहति प्रत्ययस्व निमित्तं, हल् तस्य विशेषणं तेनासौ प्रत्ययनिमित्त-
 त्वाद्भवत्येवेत्यर्थः । तृणाहानीति । लोट्, मेनिः । तृष्ट इति । तस्, ढत्वादि पूर्व-
 वत् शनसोरलोपः अनुस्वारपरसवर्णाः अथ किमर्थं तृहिरागतश्चम्को गृह्यते
 राधादिकस्य तृह हिंसायामित्यस्य ग्रहणं यथा स्यात् तृहि हिंसायामित्यस्य

तौदादिकस्य ग्रहणं माभूत्, नास्य पिबलादिसर्वधातुक्रमान्तरं संभवति, विकरणेन व्यवधानात् । ननु चास्यापि यद्गुणान्तस्य संभवति, एवं तर्हि सानुबन्धकत्वात्तस्य ग्रहणं न भविष्यत्यत आह । तृणाह इतीत्यादि । यद्यागतश्नम्को न गृह्येत ततो नाप्राप्ते स्नम्यारम्यमाणा हम् तस्य बाधकः स्यात्, यथापि न बाधक स्वमपि स्नमि कृते हमितीष्टव्यवस्था न स्यात्, विपर्ययोपि स्यात् पूर्व-मिमागमः पश्चाच्छ्रमिति, सश्नम्कनिर्देशे तु न स्नमो निवृत्तिर्भवति, दृष्टा च

व्यवस्था सिध्यति, पूर्वं शम् पञ्चादिमिति, अतस्तदर्थमागतश्चम्को गृह्यते, किं
च रौघादिकस्यापि यद्गुणान्तस्य ग्रहणं भवति सश्चम्को निर्देशादेव ॥

ब्रुव ईद । ब्रुव इति पंचमी, न षष्ठी व्याख्यानान् तथाऽचरितार्थ-
या पूर्वत्र कृतार्थायाः सार्वधातुक इति सप्तम्याः षष्ठी प्रकल्प्यते तदाह । ब्रुव
इत्येतस्मादुत्तरस्येति । इह ब्रूताद्भवानिति तातड् औपदेशिकेन द्वित्वेन स्था-
निवद्भावकृतं पितृत्वं बाध्यते, द्विच्च पिन्नं भवतीति, तेनेद् न भवति ॥

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

यडो वा । लालपीतीत्यादि । लपिवदिरोतिभ्यो यडलुक्, द्विर्वचनं
 रौतेरभ्यासस्य गुणः हतरयोदीर्घत्वम् । वर्वतीति । वृत्तरूपं, रुगिक्तौ च लुक्-
 त्यभ्यासस्य लृक्, किं पुनः कारणं यडलुगन्तमेवोदाहृतं न पुनर्यडन्तं, तत्राह ।
 हलादेरिति । यडन्ते हि ज्ञपा भवितव्यं स च हलादिर्न भवति ॥

तुरु स्तुशम्यमः सार्वधातुके । तु हति सौत्रोऽयं धातुरिति । स
 च वृद्धौ वर्तते, गत्यर्थे हत्यन्ये हिंसार्थे हत्यपरे । उक्तेतीति । बृहलं कन्दसीति

शयो लुक् । जमीध्वमिति । शमेरन्तर्भावितस्यर्थात्प्रेषो लोट्, व्यत्ययेनात्मनेपदं
 शप् तस्य बहुलं लन्दसीति लुक् । आपिणला इति । आपिणलेःशिष्याः ।
 सार्वधातुकास्विति । टावन्तं तत्र संज्ञात्वेन विनियुक्तं सार्वधातुक्ग्रहणामनर्थकं
 नाम्यस्तस्येत्यादेः सूत्रादनुवृत्तेरत आह । सार्वधातुक्ग्रहति वर्तमानइति । तद्धि
 सार्वधातुक्ग्रहणं पितीत्यनेन संबद्धमतस्तदनुवृत्तौ तदप्यनुवर्तते तन्मानुवृत्ततदि-
 त्येवमर्थं पुनः सार्वधातुक्ग्रहणमिति, हलीत्येतत्सुनुवर्ततस्व, नहि तत्सार्वधातुक्ग्रहणेन

1. The first part of the paper is devoted to a general
 introduction of the subject and to a statement of the
 main results. The second part is devoted to the
 proof of the main results. The third part is devoted to
 some remarks and to some examples. The fourth part is
 devoted to some conclusions.

संबद्धम् ॥

अस्तिसिचोऽपृक्तौ । अपृक्त इति षष्ठ्यर्थे सप्तमी, तेनापृक्तस्यैवायमन्तः
 गमः । आसीदिति । असुमुचि जपो लुक् तिप ईद । अलावीदिति । लुङ् दृष्ट ईटी-
 ति सिचो लोपः । आहिमुवोरीदप्रतिषेध इत्यादि । स्थानिवत्सूत्रस्तद्वार्तिकम्
 आहिमुवोःस्थानिवद्भावस्य प्रतिषेधो वक्तव्यः ईदप्रतिषेधः प्रयोजनमित्यर्थः
 आत्येति । ब्रुव पंचानामित्यादिनासिप स्थल, ब्रुव आहादेशः । आहस्थ इति

...
...
...
...
...
...

ककारस्य थत्वं, तस्य खरि चेति चत्वं तकारः । अभूदिति । लुङ् अस्तेर्भूः गति-
 स्थेत्यादिना सिचो लुङ् अत्र स्थानिवद्भावप्रतिषेधादस्त्याश्रयस्तावदीदृश-
 भवति, सिजाश्रयोपि न भवति, स्थानिवद्भावप्रतिषेधसामर्थ्यात् अस्त्वैव-
 मस्त्यादेशे भवि, शुद्धे तु भवतो सिजाश्रय ईदृ प्राप्नोति, तस्मादीडेवात्र प्रतिषेध-
 आहिविषये परिहारान्तरं ज्ञापकात्सिद्धं, यदयं कलादिप्रकरणे बाहस्थ
 हति थत्वं ज्ञास्ति, ननु च भूतपूर्वगत्यर्थमेतत्स्यात् कलादियौ भूतपूर्वस्तत्रेति,

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY
 540 EAST 57TH STREET
 CHICAGO, ILL. 60637

नैतदस्ति, स्वं तर्हि पञ्चानामपि तिवादीनां भूतपूर्वकलादित्वमिति सर्वत्र
थत्त्वप्रसंगः ततश्चाथमेव विदध्यात् ॥

बहुलं छन्दसि । गा हति । जस्तैल्लिह् तिप् ञपो लुक्, इत्त्वविसर्ज-
नीयी । जकारत्सारिति । दार संवल्लै, त्सर छद्मात्, लुङ्, तियो हल्ङ्यादि-
लोपः रात्सस्येति सिचो लोपः घातुरेफस्य विसर्जनीयः । छान्दसत्वादिति ।
बहुलं छन्दस्यमाद्ययोगेपीत्यनेन न केवलममाद्ययोगेडाटोरभावः क्रियते किं तर्हि ।

[illegible]

माइयोगे तत्सद्भावोपीति भावः । ह्रस्वभावश्च सिद्ध इति । हान्दसत्वादित्यपेक्षा
ते ॥

रुदश्च पंचम्यः । रुदिः स्वपिः श्वसिर्निर्जदिः पंच रुदादयः ।
रुद इति बहुवचनस्थानस्त्वचनम् । पंचम्य इति निर्देशादाद्यथविगतिः ॥

आंग्यगालवयोः । आंग्यगालवयोर्ग्रहणं पूजार्थमिति । न. विक-
ल्पार्थं विधानसामर्थ्यदिवाहीटोर्विकल्पस्य सिद्धत्वात्, अनेकाचार्य ग्रहणमप्यत
स्व ॥

1. The first part of the paper is devoted to a general
introduction of the subject.

2. The second part of the paper is devoted to a
detailed description of the various methods
which have been employed in the study of
the subject.

अदः सर्वेषाम् । सर्वेषां ग्रहणं नित्यार्थमन्यथा गार्ग्यगालग्रहणा-
मिह विकल्पार्थं संभाव्यत ॥

अतो दीर्घा यञि । केचिदत्र तिङोत्पनुवन्त्यन्ति । भूसुवोस्तिङी-
त्यतः । भवत्वानिति । भवतेः क्वसुः तस्य ह्यन्त्युपपद्येति सार्वधातुत्वाच्छप्,
लिटि घातोरित्यत्र घातुग्रहणाच्छबन्तस्य द्विवचनाभावः । ये तु सार्वधातु-
कश्चेत्येवानुवर्त्यन्ति तेषां ह्यन्त्युपपत्त्यादीर्घाभावः । अथ प्रकृतौ ङागम एव कस्मान्न

1. The first part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

2. The second part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

3. The third part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

6. The sixth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

7. The seventh part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

8. The eighth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

9. The ninth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

10. The tenth part of the document is a list of names and addresses, which appears to be a directory or a list of subscribers. The names are written in a cursive script, and the addresses are listed below them.

विधेयते अतो यतीति, अकारान्तादंगादुत्तरस्य यत्रादेस्तिडोडागमो भवति,
 पच अवसु, स्वर्णदीर्घत्वे पचाव इति सिद्धं, विधानसामर्थ्याच्चातो गुणादिति
 परत्पत्वं न भविष्यति, नैवं शक्यम् । इह सधुदावसधुदामहीति कसस्याचीति
 लोपः प्रसज्येत इह चातिजराभ्यामिति जसुभावः स्वमपि दीर्घग्रहणामनर्थकं,
 आदित्याकार स्व विधेयः इह तर्हि प्रयोजनम् अपाक्षीरोदनं देवदत्त । ननु
 पचामि भोरित्यत्रापि अनन्त्यस्यापि प्रज्ञाख्यानयोरिति प्लुतः प्राप्नोति

स माभूदीर्घं स्व यथा स्यादिति दीर्घपङ्क्त्याम्, अत इति तपरकरणानुसरार्थं,
बहुवचने क ल्येदित्येत्वं स्त्वाभिरित्यत्र माभूत् ॥

सुपि च । वृद्धायेति । संनिपातपरिभाषाया अनित्यत्वादत्र
दीर्घत्वम्, अनित्यत्वं च कष्टायेति निर्देशादवसितम् ॥

बहुवचने क ल्येत् । वृद्धाणांमिति । क लीत्यनुच्यमानेऽग्नीनामि-
त्यादां सावकाशं नामीति दीर्घत्वं बाधित्वेदमेत्वमकारान्तेषु स्यादिति
भावः ॥

[illegible]

100

जाडि चापः । ख्वया ख्वयोरित्यादौनि टाव्हाप्वापां क्रमे-
 णोदाहरणानि । कीलालपेति । कीलालं पिबति जातो मनिन्वनिब्वनिपश्चेति
 विव् तृतीयैकवचने जातो घातोरित्यालोपः, असति तु पिबिषिष्टस्य ग्रहणी
 कीलालपः पश्येत्यादौ चरितार्थं लोपं बाधित्वा परत्वादाढोसोरिदमेवैत्वं
 स्यात् । इयाब्ग्रहणीऽदीर्घग्रहणादिति । यत्र इयापो गृह्येत तत्र दीर्घयोग्रहणां
 न इत्त्वयोः स्थानिवद्भावे तु प्रसङ्गः तत्र स्थानिवत्प्रतिषेधसूत्रप्रस्तावे वार्तिकं

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance and that it has
not been completely solved. The author then
presents a new method for solving the problem.
The method is based on the use of the
variational principle and the method of
undetermined multipliers. The author shows
that the method is very simple and that it
can be applied to a wide class of problems.

इयाङ्ग्रहणोऽदीर्घ इति, इयापोर्ग्रहणो दीर्घयोग्रहणामिति, तदिदं वृषिकारेण
दर्शितम् ॥

अम्बार्थेनद्योर्ह्रस्वः । अम्बार्थां वाक्त्रथां । डलक्वतीनामिति ।
अर्थगतेन स्त्रीत्वेनाम्बार्थाः शब्दा निर्दिष्टाः श्रुत्यपेक्षो वा स्त्रीलिङ्गनिर्देशः ।
डलक्वतीनां श्रुतीनामित्यर्थ इति । असंयुक्ताश्च डलका गृह्यन्ते तेनावकबल्लेति
ह्रस्वो भवत्येव । देवते भक्तिरिति । ह्रस्वत्वे कृते इयाङ्ग्रहणोऽदीर्घ इति

स्थानिवत्त्रनिषेधाद्याडागमो डेरामपि न भवतः । मातृणाामिति । पूर्व-
 पदभेदेन बहवो मातृशब्दा इति बहुवचनम् । पुत्रार्थमिति । पुत्रमभिधातुं यो मातृ-
 शब्द उपादोयतेत्यर्थः । बहुव्रीहौ चर्विपदैरन्यपदार्थाभिधीयत इति नन्वायमादेशः
 शः क्रीदृशाय पुत्रायैति समासे गुणिभूतस्यापि पुत्रस्य वुद्या प्रविमज्य निर्देशः
 यथाय शब्दानुशासनं केषां शब्दानामिति । मात्रा व्यपदेशमर्हतीति । यः पुत्रः
 श्लाघ्यगुणात्वाल्लसंभूतया मात्रा व्यपदेशमर्हतीत्यर्थः यत्र तु पितुरसंविजानेन

मात्रा व्यपदेशस्तत्र न भवति, एतच्चाहंति नि प्रज्ञसायां लटः शत्रादेशविधानात्कल्प्यते
समासान्तापवाद इति । नाप्राप्ते तस्मिन् स्यात्प्रमाणम् ।

द्वस्वस्य गुणः । द्वस्वविधानसामर्थ्यादिति । ननु द्वस्वविधानं तस्य
गुणाविधानार्थमेव स्यादन्यथा द्वस्वत्वाभावाद्गुणो न स्यादत आह । यदीति ।
द्वस्वं विधाय गुणो विधीयमाने प्रक्रियागौरवं भवतीति, लाघवार्थं साक्षादेव गुणं
विदध्यादित्यर्थः । ननु नदीद्वस्वयोर्गुणो हत्युज्जमाने जसि चैत्यत्र नद्या अप्यनुवृ-

तिः स्यात् स्फुटमासनिर्दिष्टत्वात् । नैष दोषः । स्फुटमासनिर्दिष्टयोरेकदेश-
 शोनुवत्तै, तद्यथा संख्याव्यादेर्हीप्, दापहायनान्नाच्चेत्यत्र संख्याग्रहणापनुवत्तै
 नाव्ययग्रहणम् ॥

जसि च । जसादिष्विति । ज्ञादिशब्दः प्रकारे, तेन पूर्वयोगनिर्दि-
 ष्टानामपि ग्रहणम् । दर्शयति । कृदिकारादकिन इति डीष्वकल्पमनपेक्षतदुक्तं
 ततः स्व तु सिद्धं ह्ययम् । शतकृत्व इति । जसि चेति गुणाभावपक्षो प्रथमयोरिति

पूर्वसवर्णदीर्घाणि वा ह्रस्वसोति वचनान्न भवतीति यणादेशः प्रवर्तते । किकि-
दीव्येति । आहो नास्ति यामिति नाभावो न भवति । किकिदी विण्वदः
कृविधूषित्यणादिषु निपातितः ॥

कृतो हिसर्वनामस्थानयोः । तपरकरणां मुखसुलार्थमिति ।
हिसर्वनामस्थानयोदीर्घान्तस्यासंभवात्, धात्वनुकरणमपि न संभवति, कृत इदं
तोरितीत्वविधानात् कर्तृणीत्यादावपि नुमः पूर्वन्तित्वादसंभवः ॥

1. The first part of the paper is devoted to a
general discussion of the problem. It is
shown that the problem is of great importance
in the theory of the differential equations.
The second part of the paper is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown
that the problem is of great importance
in the theory of the differential equations.
The third part of the paper is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown
that the problem is of great importance
in the theory of the differential equations.

धेहिंति । ध्यन्तस्यांगस्येति । वर्णमात्रस्य घिसंज्ञेत्याश्रित्येदमुक्तं, तदन्त-
 स्य संज्ञेत्यत्र तु पदो ध्येकदेशे वर्णं धिणव्दो द्रष्टव्यः । स्तन नद्यन्नादिति
 व्याख्यानम् । सुपीत्येवेति । सुपि चेत्यतः । पद्वीति । वीतो गुणावचनादिति
 डीष् । कुरुतइति । यस्य नदीसंज्ञा नास्ति स सर्वोपि घिसंज्ञो न लिङ्गवदेवेति
 कुरुशब्दस्य घिसंज्ञा, तस्य तसि इति गुणो न भवति, स्तच्च डिङ्गवदे बहु-
 व्रीहिमाश्रित्योच्यते, यदि तु ढश्वासाविच्चेति स्मधारयस्तदा नैवात्र प्रसङ्गः

1871
The first of the year was a very
cold one, and the weather was
very disagreeable. The snow
was very deep, and the
frost was very severe. The
wind was very strong, and
the rain was very heavy.

सार्वधातुकमपिदित्यनेन हि बहुव्रीहौ द्वितो यत्कार्यं तदतिदिश्यते, न चैतावता
तत्संस्कार आदिर्भवति ॥

आश्नद्व्याः । नद्व्या इति पञ्चम्यकृतार्था द्वितोति सप्तम्याः षष्ठीं
प्रकल्पयति, तेन द्वित स्वयमागमो विजायतथाह । नद्व्यान्तादंगादुत्तरस्येति
कुमायां इति । आटश्चेति वृद्धिः । अथ दीर्घाञ्च्चारणं किमर्थमडेवोच्चेन, वृद्धिरेचीति
वृद्ध्या सवर्णदीर्घत्वेन च कुमायेव कुमायां इति सिद्धं, न सिद्ध्यति, अतो गुणो

पररूपत्वं प्राप्नोति, अङ्गवचनसामर्थ्यात् न विष्यति, अस्त्यङ्गवचने प्रयोजनं, किं
 धियै श्रिया इत्यत्र सावैकाच इत्याद्युदात्तत्वं वा भूदागमानुदात्तत्वं यथा स्या-
 दिति, अगमानुदात्तत्वं हिप्रत्ययस्वरमिव विभक्तिस्वरमपि नायते, विशेषतोत्राङ्-
 वचनसामर्थ्यात् ॥

याडापः । दीर्घाच्चारणं किमर्थं, न यदेवोच्येत, वृद्धौ कृतायां सवर्णी-
 दीर्घत्वे च लट्वायै लृट्वाया इति सिद्धं, न सिध्यति, अतो गुणो पररूपत्वं,

प्राप्नोति, अकारोच्चारणसामर्थ्यं भविष्यति, अस्त्यन्त्यदकारोच्चारणस्य
 प्रयोजनं जाये जाया इत्यत्र सावेकाच इत्याद्यदा तत्वं गभूत, अगमानुदा तत्वं
 यथा स्यादिति, किं उच्चारणार्थीप्यकारः संभाव्येत, इह खट्वापतिग्रान्त इति
 प्रादिसमासे इत्त्वत्वे च तस्य स्थानिवद्भावात्तः परस्य चतुर्थ्यकवचनस्य डैर्यं
 इति यादेशं वाधित्वावेन याद् प्राप्नोति, तत्र कृते दीर्घत्वै वातिखट्वाये
 देवदत्तायेति प्रसंगस्तथाह । अनिखट्वायेत्यत्रेति । अकृते दीर्घत्वमिति । यादेशात्प्रा-

गवस्थायापिदमुक्तं, कृते तर्हि यादौ दीर्घत्वे च डिच्चासौ भूतपूर्व इति याद
प्राप्नोत्यत आह । कृते च लाघाणिकत्वादिति ॥

सर्वनामः स्याद् ह्रस्वश्च । दीर्घोच्चारणं सर्वस्या ह्रस्ववृद्धिर्यथा
स्यादतो गुणं पररूपत्वं माभूत् । अकारोच्चारणं तु वस्या ह्रस्ववृद्धिदं पदादी-
ति विभक्तौ राश्युदात्तत्वं माभूत्, आगमानुदानत्वं यथा स्यादेवमर्थं स्यात्,
किं उच्चारणार्थीप्यकारः संभाव्येत ॥

विभाषा द्वितीयातृतीयाभ्याम् । अप्राप्तविभाषायः सर्वनामत्वत् ।
 ननु च तीयस्य वा द्वित्वसंख्यानमित्यनेनैव सिद्धत्वान्नार्थ एतेन तच्चावश्यं
 वक्तव्यं लिङान्तरेऽपि स्थायादयो विकल्पेन यथा स्युरिति, नैतदुक्तमुच्यते, यदि
 सूत्रेणासिद्धं तदुपसंख्यानेन साधनीयं न पुनरुपसंख्यानान्नपणोऽत्र सूत्रस्य प्रत्याख्यान-
 युज्यते, यदि पुनरत्र ह्रस्वयोग्रहणं कृत्वा स्याद्ग्रहणं च निवर्त्य सर्वनामत्वत्वे-
 वानुवर्त्यतिदेश आश्रीयते, सर्वनाम्नो यदुक्तं तद्विभाषा भवति द्वितीयातृतीया-

THE
JOURNAL
OF
THE
AMERICAN
MEDICAL
ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY
CHICAGO, ILL., U.S.A.
1914

रिति तदोपसंख्यानं शक्यमकर्तुम् ॥

डैराम्दयाम्नीम्यः । डैरिति सप्तम्येवचनग्रहणम्, छायां स्त्रिया-
मित्यादि निर्वेशात् । ग्रामस्यामिति । सत्सूत्रिणां त्यादिना क्विप् अग्रगण्यम्या-
मिति णात्वम्, एतेकात्र हति यण् ॥

दुद्भ्याम् । नदीग्रहणमिहानुवर्त्तते, यद्येवमपार्थक्यमिदं पूर्वेणैव सिद्धत्वात्
ततश्चैदुद्भ्यामौचित्येऽप्येव कर्तव्यः नैवं शक्यमङ्कारो हि स्यात्,

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various positions in the various departments of the Government of the State of New York, for the year 1900.

नदीलक्षणास्यासौवकाशः कुमायदिति, नीत्वस्यावकाशः पत्यौ सत्याविति,
कृत्यामित्यत्र यदा नदीसंज्ञा तदा परत्वादौत्वं प्राप्नोति ॥

गीत् । यत्र नदीसंज्ञमित्यादि । नदीसंज्ञके पूर्वेणात्वं विहितः घिसंज्ञे-
ष्युन्नेणात्वंसंयुक्तमौत्वं वक्ष्यति, तस्मादाभ्यामन्यदेवोदाहरणं, तत्र पूर्वत्र
अन्तान्द्वयन्तादिष्वुक्तम्, एह त्विकारोकारान्तमित्युक्तं, संज्ञाविधौ च
पदादयं दर्शितं, वर्णमात्रस्य संज्ञा तदन्तस्य वेति, तेन नास्ति विरोधः ॥

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to extreme fading and blurring.

अच्च धेः। कृतो घेनाविति । अथात्रात्वे कृतोऽजादयतष्टाविति टाप् ।
 कस्मान्न भवति, अस्तु को दोषः ढेराम्भ्यामीम्यो, याडापदत्थेतां विष्ठी
 प्राप्नुतः अतएवविधानं तु पुंसि चरितार्थमत आह । तपरकरणं स्त्रियामापो
 निवृत्यर्थमिति । इह हि स्थानिनो मात्रिकत्वाद्भाव्यमानत्वाच्चाणो दीर्घस्य
 प्रसंगो नास्ति यस्य निवृत्यं तपरकरणं स्यात्तस्माच्छास्त्रान्तरेणापि दीर्घो
 माधुदित्येवमर्थं तपरकरणं श्रियते, एतच्च सनिपानपरिभाषामनाश्रित्योक्तं,

ङिसंनिपातकृतं सत्वन्तद्धिघातकस्य टापो निमित्तं न भवति । औदञ्चैरिति
 येषामित्यादि । इह के चिदौदञ्चैरित्येकयोगमेवाधीयते, तत्र यदि समुच्चये
 चण्वदः स्याद्यत्रात्वं तत्रैवौत्वं स्यात् धेनाविति, धेश्चात्वमित्यर्था संख्या पत्या-
 वित्यत्रौत्वमपि न स्यात्, अस्य दोषस्य निवृत्त्यै प्रधानशिष्टमीत्वमन्वाक्यशिष्टम-
 मत्वमिति वर्णयन्ति, तत्र यथा कर्तुः क्यद् स लोपश्चेत्यत्र सलोपस्यान्वाक्य-
 शिष्टस्याभावेऽपि श्येनायतइत्यादौ क्यद् भवति, तथात्रापि संख्या पत्यावित्य-

1. The first part of the paper is devoted to a general
 introduction of the subject and to a statement of the
 main results. The second part is devoted to the
 proof of the main results. The third part is devoted to
 some remarks and to some examples. The fourth part
 is devoted to some conclusions.

त्वाभावेपि औत्वं भवतीत्यर्थः ॥

बाढो नाऽस्त्रियाम् । बाढ इति स्थान्यन्तरस्योपादानाद्विरिति षष्ठी
पंचम्या विपरिणाम्यतइत्याह । घेरुत्तरस्येति । अथ किमर्थमस्त्रियामित्युच्यते,
नाढो न पुंसीत्येवोच्येत, स्वं हि मात्र्या लाघवं भवतीष्टं च सिध्यति, स्वमुच्य-
माने त्रपुणा जतुनेत्यत्र नपुंसके न प्राप्नोति, माभून्नाभाव इकोचि विभक्ताविति
नुमि कृते सिद्धमिष्टमत आह । पुंसीति नोक्तमित्यादि । अमुना ब्राह्मणाकुलैनेति ।

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a formal address, and it begins with the words "My Countrymen," which is a traditional way of addressing the people in a formal document. The letter is written in a formal, dignified style, and it is signed by the President, James Buchanan.

पुंसीत्युच्यमाने नामावो न स्यात्, नुमपी ग्लानाणां नास्ति मुत्वस्यासिद्धत्वात्
 वस्त्रियामित्युच्यमाने नपुंसकेपि नामावो भवति, नामावे कर्तव्ये मुत्वस्यासिद्ध-
 त्वं नास्ति न मु नहति प्रतिषेधादिति नपुंसकहत्युच्यमानेपि न सिध्यति,
 तस्मादस्त्रियामित्येव वक्तव्यमिति ॥

इति श्रीहरदत्तमित्रविरचितायां पदमंज्यां सप्तमस्या

ध्यायस्य तृतीयः पादः समाप्तः ॥

कर्मणिग्यान्तु लीटि पिण्डलमिह, ह्यस्य न लिपिनि निमज्जुनि
कर्मणिग्यान्तु किं न लिपिनि, लिपि लिपिनि लिपिनि निमज्जुनि
लीपिनि न लिपिनिग्यान्तु लिपिनिग्यान्तु लिपिनि न लिपिनि
॥ लिपिनिग्यान्तु लिपिनिग्यान्तु

लिपिनिग्यान्तु लिपिनिग्यान्तु लिपिनिग्यान्तु लिपिनिग्यान्तु

॥ लिपिनिग्यान्तु लिपिनिग्यान्तु

णी ऋयुषाया इवः । णावित्थंगापेदाया परसप्तमी, ऋडी-
 ति स्यपेदाया, उदाहरणे च कृद्भूष्यो णिन्, लुङ्, ऋ, णिलोपः इवत्त्वं,
 द्विवचनं, तत्र णी कृतं स्थानिवद्भातीति कृत्थादि घातुरूपं दिरुच्यते,
 कृद्भूष्येतयो रदत्त्वं, सन्वत्त्वानीति सन्वद्भावादित्वम्, इतरयोरप्योः पुन-
 र्ण्यपरहतीत्वं सर्वत्र दीर्घो लघोरिति दीर्घः । अत्रेति । अन्तरोदाहृते च ।
 परत्वादिति । ऋडीति द्विवचनस्याश्रित्यदित्यादिवाक्यः इवस्य तु

कृतद्विर्वचनमकारः कृते तु द्विर्वचने विप्रतिषेधः । तत्र कृते द्विर्वचनमिति । ततश्च
 सन्निधुमावे कर्तव्ये ब्रह्मत्वं न स्यान्निवृत्तमिति, ब्रह्मासस्यादिष्टादयः पूर्व-
 त्वादिति यावः । नोदयति । इह त्विति । माहप्रयोग आण् माधुदिति ।
 नित्यत्वादिति । द्विर्वचनं हि कृतेपि ब्रह्मत्वे प्राप्नोत्यकृतेपि, ततश्च तदेव
 स्यात्तत्र को दोष इत्यत आह । तथा सतीति । परिहरति । नैव दोष
 इति । वीणोरिति । वीणु अपनयनइत्यस्य ऋदित्करणस्तत्प्रयोजनम् ऋदितो

। गीतार्थं हि नमः । अर्थात् गीतार्थं हि नमः । अर्थात् गीतार्थं हि नमः ।

नैति प्रतिषेधो यथा स्यात्, यदि चात्र द्विवचनं स्यादृदित्करणमनर्थकं स्याद्,
 द्विवचने कृते पररूपेण व्यवहितत्वादेव ह्रस्वत्वं न भविष्यति, पश्यति त्वाचायां
 द्विवचनाद् ह्रस्वत्वं बलीय इति तत् ओष्णिमृदितं करोति । णाविति
 किमिति । ह्रस्वश्रुत्याच्परिमाणोपस्थानादच उपधाया ह्रस्वेन भाव्यं, न
 चास्यन्तानां चडि उपधा ह्रस्वभाविनी संभवति नहि श्रिद्रुष्टेऽन्वीनामनुपधा,
 कश्चिदुच्यते ह्रस्व स्वोपधा, ततश्च चडि यः प्रत्ययस्तस्मिन्नुपधाया ह्रस्वो

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

भवति स च णिरेव, तत्र णावन्तरंगत्वाद्वृद्ध्यादिषु कृतेषु उपधाया इस्व
 इति सिद्धमिष्टमिति प्रश्नः । इतरो यथाश्रुतसंबन्धसंप्रवे चडि यः प्रत्यय
 इत्यध्याहारो न युक्त इति वचनादन्तरंगमपि वृद्ध्यादिकं बाधेतेति मत्वाह ।
 चड्युपधाया इति । इस्वः स्यादिति । ननु च ऊकारस्य इस्वः तस्मिंश्च
 कृते बाधितत्वान्माभूद्विः गुणास्तु केन चिदबाधितत्वाद्मविष्यति ततो ऽ
 वादेशे सिद्धमलील्वदिति, नैतदस्ति, गुणस्य वृद्ध्या बाधितत्वाद्वेश्च इस्वेनेति

[illegible]

प्रष्टावसरस्य गुणस्य कुतः पुनः प्रवृत्तिरित्युक्तं प्रसज्येति । अस्तु वा तत्र गुणः
 दाणान्तरमाह । अदोदपदित्यत्रेति । यदा तु बहुपरनिवृत्तिं स्थानिवत्त्वनिर्णय
 स्तदा वृद्ध्यावादेशयोः कृतयोः पुनश्च णालोपस्य स्थानिवद्भावाभावाच्चङि
 यदंगं तस्यैवोपधा ह्रस्वभाविनी संभवतीति णाविति न वक्तव्यं, सूत्रकारेण
 स्थानिवत्त्वनिर्णयो न कृत इति णावित्युक्तम् । चङीति किमिति । भितां
 ह्रस्वविधानादनेन णो सर्वत्र ह्रस्वो न भविष्यति, प्रयोगदर्शनाच्चैष्टतो

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

व्यवस्थाश्रयिष्यते इति प्रश्नः । हतरो नान्तीणावचनमिष्टानिष्टविभागः
 सुज्ञान इति पत्वाह । कारयति हारयतीति । किं च मितां इस्ववचनमसिद्धवदत्रा-
 मादित्येतदर्थं स्यात् । उपधाया इति किमिति । इस्वश्रुत्या ऽ च इत्युपनिष्ठतै
 तत्र विशेषाणाविशेष्यभावे कामवारादीनाञ्जिघेय्यते, लंगस्य यत्र तत्र स्थित-
 स्याचो इस्वो भवति, तेनोपधायास्तावत्सिद्धं इस्वत्वमिति प्रश्नः । हतरोप्यति-
 प्रसंगमुदाहरति । अचकांघदिति । ननु णावित्यनेनाचं विशेषयिष्याम.णां

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

परतंगस्य योजिति, तत्र सामर्थ्यदिक्खणविवधानमवश्यं भावित्वादाश्रयिष्यते
 इत्याह । तदेतदिति । उत्तरार्थमिति । लोपः पिबेतरिच्चाभ्यासस्य, उपधाया
 यथा स्यादन्त्यस्य मां भूदित्येवमर्थमवश्यमुपधाग्रहणं कर्तव्यं यद्युत्तरार्थमुपधाग्रहणं
 तत्रैवं कर्तव्यम्, यद्येवं तत्रैव क्रियतामत आह । तदिहापीति । आलोपः पिब-
 तेरिति, स्वमुच्यमाने ऽन्तरंगमपि युक्तमवकाशत्वादालोपी वाच्यते, उपधाग्रहणो
 त्वन्तरंगत्वाद्युक्ति कृते आकारस्य उपधाया लोप इति न कश्चिद् दोषः,

तस्मादुत्तरार्थमुपवाच्यमाणम्, अपर आह । इहार्थमप्युपधार्यमाणम्, अन्यथा णावन-
 न्तरस्य द्वस्वो विधीयमानोन्तरंगमपि वृद्ध्यादिकं बाधित्या लू ह जत् इति
 स्थिते उकारस्यादेशः प्राप्नोति नैष दोषः । यदयं नाग्लोपिशास्वदितामि-
 तिप्रतिषेधं शास्त्रि नज्ज्ञापयतिनान्त्यस्यैव द्वस्वत्वमिति । णौ णिच्युपसंस्था-
 नमिति । णौ परतो यो णिस्तस्मिन्नित्यर्थः । णौ णिचितीति पाठे
 स्यन्तात्परे णिचि विहितइत्यर्थः । वादितवन्तं प्रयोजितवानिति । लुङो

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance in the theory of
functions. The second part is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance in the theory of
functions. The third part is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance in the theory of
functions.

भूतकालत्वात्प्रयोजितवानिति भूतकालेन विग्रहः । वादितवन्तमित्यत्र तु कथं,
 यद्यसौ वादितवान् कथं प्रयुक्तिः कुर्वती हि प्रयुक्तिः करिष्यती वा न तु कृत-
 वतः न भूमः प्रयुक्तिः कालापेक्षयात्र भूतकालत्वमिति, किं नहि, यथा ज्वद प्रयोग-
 कालापेक्षया, प्रयोजितवानित्यत्र भूतकालत्वं तदपेक्षयैव प्रयोज्यव्यापारस्यापी-
 ति । अवीवददिति । वदेर्यन्तादिनां लुडादि, किं पुनः कारणां न सिध्यत्यत-
 आह । योसाविति । स्थानिवद्भावे हि सति यश्चद्वपरो णिर्न तत्रोपपद्यते

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

इत्स्वमाविनी यत्रोपधा इत्स्वमाविनी न स चङ्परौ द्वितीयेन णिच्चा व्यव-
 हितत्वात् । तेनैवेति । णिलोपेन । अग्लोपित्वादिति । ननु च स्यन्ताणि-
 चि विहिते णिलोपश्च प्राप्नोति अवोज्जिण्णत्वे नि वृद्धिश्च, तत्र लोपः
 शब्दान्तरे प्राप्तेरनित्यः वृद्धेस्तु लोपे कृते ऽत्यन्ताप्राप्तिरित्युक्तोरनित्ययोः
 परत्वाद्वृद्धौ कृत्यामकारस्य लोपः तत्राग्लोप्यं भवति । स्वं तर्हि यदग्लो-
 पिनां नैति प्रतिषेधं शास्ति तज्ज्ञापयति वृद्धेलोपो वलीयानित्यन्यथा सर्वत्राक्रो-

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

वृद्धौ कृतायामेकाराकारयोर्लोपो न त्वकः । नैनदस्ति, ज्ञापकं, यत्र वृद्धावपि
 कृतायामोव लुप्यते तदर्थमेतत्स्याद्राजानमतिश्रान्तवान्नत्यरराजत् यत्रहि
 प्रत्याहारग्रहणं करोति, अन्यथा लोपिनां नैत्येव दूयादेतदपि नास्ति ज्ञापकं,
 स्वाभिन्माख्यदसस्वामत्, गोमुवमाख्यदनुगीमत, प्रावृषमाख्यदपप्रावत्, यादृशमा-
 ख्यदययादत्, हृत्येवमाद्यर्थमेतत्स्यात् । अत्राहुः । णिजत्र नास्ति अनभिधानात्,
 एतच्च भाष्यकारेण ज्ञापकत्वसमर्थनादवसितमिति, यत्र तर्हीभिधानमङ्गीकृतं

The first of these is the fact that the
 system of taxation is not uniform. The
 rate of tax varies from one place to
 another, and the same rate is not
 applied to all classes of property.
 This is a serious defect, and it is
 one of the reasons why the system
 is not popular.

तदर्थमेतस्यादिन्मनीर्लुक् मास्वन्तमास्यत् अवमासत्, नैतत्प्रत्याहारग्रहणस्य
 प्रयोजनमकार स्व तत्र मनुष्यो लुप्सते, यत्र तर्हि विनी लुक् स्रग्विणामास्यदस्रजन्,
 अत्रापि नोपधा ह्रस्वमाविनी, तस्मात्प्रत्याहारग्रहणं ज्ञापकमिति स्थितमेतत्।
 स्वमपि हलिकत्योरत्वनिपातनं सन्वद्भावप्रतिषेधार्थमिति यदुक्तं तेनैत
 द्भिर्हृष्यते । तथाहि । असत्यप्यत्वनिपातने वृद्धिं बाधित्वा इकारस्य लोपे
 सतीति नैव सन्वद्भावस्य प्रसङ्गस्तस्मादग्लोपित्वादिति नायं स्वपक्षाः, परमतेन

1871
The first of the year was a very
cold one, and the snow was
very deep. The wind was
very strong, and the
temperature was very low.
The snow was very deep,
and the wind was very strong.
The temperature was very low.

त्वेतदुक्तं द्रष्टव्यम् ॥

माष्यस्याप्येवमेवात्र निर्वाहो दृश्यतां तुभ्यः ।

विपर्यये तुच्यमानै युक्तिः काचित् दृश्यते ॥

स्वं च पटुमाख्यद्रुलिपाख्यत् अपोपटत् अबीबलदिति भवति, यथा त्वत्र
माष्यं तथा अपपटत् अबलदिति भवतीत्यलमियता । उपसंख्यानं प्रत्यावष्टे
स्याकृतिनिर्देशात्सिद्धमिति । आकृतिरत्र जातिनिर्दिश्यते चङ्परा या

1871
The first of the year was a very
cold one, and the weather was
very disagreeable. The wind was
very strong, and the rain was
very heavy. The snow was
very deep, and the ice was
very thick. The weather was
very bad, and the people were
very unhappy.

त्वेतदुक्तं द्रष्टव्यम् ॥

माष्यस्याप्येवमेवात्र निर्वाही दृश्यतां बुधैः ।

विषयै तुच्यमानै युक्तिः काचित् दृश्यते ॥

स्वं च पटुमाख्यद्रुलिमाख्यत् अपोपटत् अबोलदिति भवति, यथा त्वत्र
माष्यं तथा अपपटत् अबलदिति भवतीत्यलमियता । उपसंख्यानं प्रत्यावष्टे
स्याकृतिनिर्देशात्सिद्धमिति । आकृतिरत्र जातिनिर्दिश्यते च इपरा या

11/2/1914

1. The first thing I noticed when I
went to the office this morning was
that the temperature was just what I
needed. It was a pleasant surprise.
I had heard that the weather was bad,
but it was perfect. I was lucky.
I had heard that the weather was bad,
but it was perfect. I was lucky.

स्याकृतिर्जातिज्ञेति । ततश्च सत्यपि स्थानिवत्त्वे स्याकृतेरेकत्वाद्यश्चद्विपरि-
 णः स एव पूर्वः यश्च पूर्वः स एव चद्विपरि ऽति सिद्धं द्विस्वत्वयदप्युक्तगलो-
 पित्वादिति तदपि न आकृतिनिर्देशे हि द्विस्वस्य न स्याकृतिर्निमित्तत्वेनाश्रीयते
 तत्र गोबलीवर्द्धन्यायेन तस्या स्याकृतेरन्यस्यालो लोपः प्रविष्टविषयत्वेनाश्रीय-
 तइति सर्वमवदातम् ॥

नागलोपिणास्त्वदिताम् ॥

[illegible]

यत्र णाँ परतोऽग्लोपस्तदिहाग्लोपि गृह्यते ।

दीव्यतिप्रभृतेन यिं निषेधः शासृदिग्रहान् ॥

शक्यः शासिग्रहोक्तुमिदं विदेशं पठिष्यते ।

अशासु अनुशिष्टावित्येवमेके प्रवृत्ताते ॥

वदन्त्यन्ये तु सूत्रेस्मिन् शासिं निरनुवन्त्यकम् ।

पठन्तः प्रतिषेधोऽस्य यदुक्त्यपि भवेदिति ॥

1. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之章程及各項規章，如有違反者，應受本會之懲處。
 2. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之宗旨及任務，如有違反者，應受本會之懲處。
 3. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之紀律及風紀，如有違反者，應受本會之懲處。
 4. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之道德及風俗，如有違反者，應受本會之懲處。
 5. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之法律及法規，如有違反者，應受本會之懲處。
 6. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之社會公德及風尚，如有違反者，應受本會之懲處。
 7. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之國際公約及條約，如有違反者，應受本會之懲處。
 8. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之國際法及國際慣例，如有違反者，應受本會之懲處。
 9. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之國際人權公約及條約，如有違反者，應受本會之懲處。
 10. 凡屬本會之職員，均應遵守本會之國際人權法及國際人權慣例，如有違反者，應受本會之懲處。

तत्र स्थानिवद्भावादपि सिद्धमिति । स्थानिवद्भावे हि सति ह्रस्वमावि-
 न्युपधा न सम्भवति । ह्रस्वोरादेशे तु न सिद्ध्यतीति । यथा सुधातुरकङ् वैति
 समुदायस्यादेशत्वे ऽव्यवस्थानादेशत्वादणो रपरत्वं न भवति सौधातकिरिति
 तथा समुदाये स्थानिन्यवयवस्थास्थानित्वाद्भावादेशत्वाभावान्नास्ति स्थानि-
 वद्भावः ॥ त्वग्लोपिग्रहणासामर्थ्यात्समुदायलोपोऽप्यग्लोप आश्रीयते ॥

प्राजभासमाषदोपजोवमोलोपेढामन्यतरस्याम् । प्राज दीप्ती, मासु दीप्ती

माण व्यक्रयां वाचि मौवादिकाः दीपि दीप्ती देवादिकः, सर्वेनुदानिनः
 जीव प्राणधारणो, मौवादिः मील निमेषाणो, पीठ अववाधने, चुरा दि ।
 प्राजभासोरित्यादि । अवश्यमनयोरनुदानोनुबन्ध आसंकल्पः, क्लारानुरोध-
 स्त्वपाणिनीय इत्युच्यते, क्लारानुबन्धे प्राप्ते विमाणा वणान्तरे त्वप्राप्ते
 विमाणाति, क्लारानुरोधे फलविशेषाभावादपाणिनीयत्वम् । कास्यादोना-
 मिति । काणिवाणिराणिहेठिलोपिप्रभृतयः कास्यादयः आदिशब्दः प्रकारे ॥

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

लोपः पिवतेरीवाम्यासस्य । अपीष्यदिति । ननु च परत्वान्नित्यत्वाद्-
 पधालोपे कृते ऽनञ्कत्वाद् द्विवचनं न प्राप्नोति अत आह । उपधालोपे कृत्येति
 उपधाया स्व पययिणीत्वं माभूदिति अम्यासस्य ग्रहणम् । आकारलोपेन गि-
 स्याग्लोपित्वा लघुनश्च परस्यासंभवात्सन्वलघुनीतोत्वदीर्घत्वयोरभावादी-
 त्वविधिः तिपा निर्देशो यदल्लुनिवृत्त्यर्थः ॥

तिष्ठतेरिन् । अनिष्ठपदिति । णी कृतस्यत्वस्य स्थानिवद्भाव-

[illegible]

तस्याशब्दस्य द्विवचनं, सन्वद्भावादभ्यासस्येत्वं, तिपा निर्देशः पूर्ववत् ॥

उक्तं । उपधाया कवणं सति । अथाऽद्वितीयां कस्यान्न भवति, माभवा-
नपिपद् इति यथा स्यादिति, तपरकरणात्, तद्वि दोषेऽपि स्थानिनि ह्रस्व स्व
यथा स्यादिति । हररारामपवाद इति । कृत संशब्देन इत्यस्य कृत ह्रस्वातो-
रितीत्वं प्राप्नोति वृत्तु वनैहत्यादीनां गणः प्रजेर्वृद्धिस्तै च रपराः सन्त
हररारो भवन्ति । अत्रितीयेति । णी कृतमपेत्वं न स्थानिवद्भवति, यत्र

[illegible]

द्विहं नी परमागस्थाद्योजवर्णस्तत्र स्थानिवत्त्वं, तथा च श्रीः पुण्यज्यपरहति
 ज्ञापकमप्येतादृशमेव, ननु चान्तरंगा हरारः णिज्मात्रापेक्षात्वात्, शकारस्तु व-
 हिरंगः स हि पश्चाद्भाविनं चडमपेक्षाने, तत्कथं तेनैते बाध्यन्तेऽत आह ।
 वचनसामर्थ्यादिति । यद्यन्तरंगत्वादिरारः स्युर्व्यर्थमेवेदं वचनं स्यात् ।
 तपरकरणमित्यादि । असति तस्मिन्त्र स्थानी दीर्घस्तत्रान्तरतम्यादीर्घ
 स्व स्यात् । ननु भाव्यमानोण् सवर्णान्नि गृह्णाति, तत्कथं दीर्घस्य प्रसंगोऽत

ה'תש"ח
ביום חמישי
ליל חמשה עשר
בחדר המדרש
בבית המדרש
הגדול
בירושלים
ה'תש"ח

आह । न चायमिति । असति तपरकरणमिति भावः । कथममाव्यमानेति आह ।
 आदेशान्तरेति । अयमभिप्रायः प्राप्तिप्रतिषेधस्य प्रतिप्रसवे संभवति न पूर्वविधानं
 युक्तमिति तावन्त्यायः नतश्चासति तपरकरणो आदेशान्तराणामिररां
 निवृत्त्यर्थं यथावस्थितमवर्णस्वरूपमेवाभ्यनुजायेत, संभावने लिङ्, संभवति च सवर्ण-
 ग्रहणो सति स्वरूपाभ्यनुज्ञानं, तत्र स्वरूपमेवाभ्यनुजायतामिति सवर्णग्रहणं
 स्यात्तपरकरणो तु सति स्वरूपाभ्यनुज्ञानं न संभवति, अतो माव्यमानत्वसंपन्थे

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

तपरकरणाभिति । प्रायेण त्वम्यनुजायत इति लङ्गं पठ्यते, न तत्र सप्तोच्चीनोर्थः
 श्रियमाणानुवादे हिलङ् भवति, अन्ये तु व्याचक्षते आदेशान्तरनिवृत्त्यर्थं
 स्वरूपमेवाभ्यनुजायत इति स्वमापद्येतेति ।

दयतेर्दिङि लिटि । अवदिग्यइति । देह रक्षाणी, हित्वादात्मनेपदम्, स्रनेकाच
 इति यण् । न तु दये त्यस्येति । दय दानगतिरक्षाणीष्वित्यस्य । तस्य लिट्या-
 ष्विहित इति । दयायासश्चेत्यनेन दिग्यादेनेन द्विवचनस्य बाधनमिष्यतइति ।

[illegible]

नाप्राप्ते तस्मिन् सारम्भात् । ननु दयतेः प्राप्तं द्विर्वचनं बाध्यतां दिग्यादेशस्य
 तु स्थानिवद्भावेन द्विर्वचनं प्राप्नोति तत्कथं बाध्यते, नहि तस्मिन्नाप्राप्ते
 तस्यारम्भः । उच्यते । बाध्यबाध्यकभावे हि द्वैतं लक्ष्यं वा लक्षणोक्तं बाध्यते
 लक्षणं वा तैनेति, तत्राद्ये पक्षे स्यादेतच्चोदयं, द्विर्वचनज्ञास्त्रस्याबाधितत्वात्
 द्वितीये तु द्विर्वचनज्ञास्त्रमेवास्मिन् विषये दिग्यादेशज्ञास्त्रेण बाधितमिति
 कृतैपि दिग्यादेशे नास्ति द्विर्वचनस्य प्रसङ्गः यद्येवमस्तेषुः वभूव, अत्र द्विर्वचनं न

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

स्यात्, अनवकाशा हि विधयो बाधका भवन्ति, सावकाशश्चायं, कोवकाशः, भविता
 भवितुं, यस्तर्हि लिट्येव विधीयते चेदिहः स्यात्, वा लिट् इति, तत्र द्विवचनं न
 प्राप्नोति आचक्ष्यो । नैष दोषः । आर्द्धातुके लिट् इति विषयसप्तमी,
 ततश्च द्विवचननिमित्तस्य लिट् उत्पत्तेः प्रागेव स्याद्भादेशः पश्चाल्लिटि परतो
 द्विवचनम्, इह तु परसप्तम्याश्रयणान्नाप्राप्ते द्विवचने दिगिराम्यमाणास्तदायते
 स्वमन्यत्रापि, यत्र बाधो नैष्यते तत्र लट्यबाधो वक्तव्यः विषयसप्तमी वाश्रयणी-
 या ॥

1
The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

कृतश्च संयोगादेर्गुणः । सस्वरतुरित्यादि । स्तु शब्दोपतापयोः ध्व ह्रस्वौ
 स्तु चिन्तायाम्, अत्र परत्वाद्गुणो कृते पश्चाद् द्विवचनमिति गुणाविधानसमये
 संयोगादित्वमस्य, यदा द्विवचने हलादिशेषो कृते सांप्रतिकासंभवाद्भूतपूर्व-
 संयोगादित्वमाश्रित्य गुणः । प्रतिषेधविषय-इति । थलि उतमे णलि
 णित्वाभावपक्षौ च सामान्यलक्षणौ नैव गुणः सिद्धः सस्वर्थं, अहं किल
 सस्वर । वृद्धिविषये तर्हि परत्वादयमेव गुणः प्राप्नोति तत्राह । वृद्धिविषये

הנהגתו ופועליו : ומה שיש לו
לעולם : ומה שיש לו לעולם :
והנהגתו ופועליו : ומה שיש לו
לעולם : ומה שיש לו לעולם :
והנהגתו ופועליו : ומה שיש לו
לעולם : ומה שיש לו לעולם :

त्वित्त्वादि । गुणास्यावकाशः सस्वरतुः । णिति वृद्धेरवकाशः कारको हारकः
 सस्वारेत्यादौ वृद्धिविषये पूर्वविप्रतिषेधः न च परत्वाद्गुणो ऽपि कृते तस्मि-
 न्नत उपधाया इति सिद्धं सत्यं, परिहारान्तरं त्विदं द्रष्टव्यं, तपरकरणं
 विदेशार्थं दीर्घस्य त्वातस्तरित्यादावुत्तरसूत्रेण गुणो भवत्येव, न च तस्या
 अपि प्राप्तेः संयोगादिषु तपरकरणासामर्थ्याद्व्यावृत्तिर्निर्देशार्थेत्या तस्योपपत्तेः ।
 संयोगादेरित्यादि । अस्यासंयोगादित्वादवनम् । उपधाग्रहणं देशविशेषोप

The first thing I noticed when I stepped out of the car was the cold, crisp air. It was a relief after the warm, humid weather of the city. I walked towards the entrance of the building, my eyes drawn to the ornate architecture. The entrance was grand, with a large archway and columns. I hesitated for a moment, looking at the sign above the door. It read "The Grand Hotel". I took a deep breath and pushed open the heavy door. Inside, the lobby was spacious and well-lit. A concierge in a tuxedo greeted me with a smile. He led me to a room on the top floor. The room was elegant, with a large bed, a desk, and a view of the city. I sat on the edge of the bed, looking out the window. The city lights were visible in the distance, and the sound of traffic could be heard. I felt a sense of peace and relaxation. This was my first experience staying in a hotel, and it was everything I needed.

लक्षणम्, अत्रमात्रस्योपधासंज्ञाविधानात्संयोगस्योपधात्वासंभवात् । संयोगावयवे वा
 संयोगशब्दो वक्ष्यते, उपधात्वं तु मुख्यम् । संवस्करतुरिति । संपर्युपेभ्यः करोती धूषणी
 अहम्यासव्यवायेपीति सुप्, यदि संयोगोपधग्रहणं क्रियते नार्थः संयोगादिग्रहणेन
 इहापि सस्वरतुः सस्वरुरिति, संयोगोपधस्यैव सिद्धं, भवेत्सिद्धं सस्वरतुः
 सस्वरुरिति, इदं तु न सिद्ध्यति संवस्करतुः संवस्वरुरिति, किं कारणां, बहिरंग-
 लक्षणात्वात्, बहिरंगः सुप् अन्तरंगो गुणः कथं सुप् बहिरंगत्वमत आह । अत्र

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

हीति । अत्र दर्शने साधनाभिधायी स्ति तावद्भवति, ततश्च तावत्तैव निमित्त-
 त्वस्तीति गुणः प्राप्नोति सुटु तु पश्चादुपनतमुपसर्गपपेदातइति बहिरंगः तेनासौ
 गुणो कर्तव्ये ऽसिद्ध इति असंयोगोपपत्त्वाद्गुणो न स्यात्, सस्वरनुरित्यादौ च
 सावकाशं वचनं संयोगादिग्रहणो तु श्रियमाणो संयोगोपपत्तग्रहणात्पानन्यार्थत्वाद-
 सिद्धत्वं बाध्यतइति गुणासिद्धिः, अवश्यं च सुटो वक्रिगत्वमेषितव्यमित्याह
 खं च कृत्वेति । सुटुकात्पूर्वं इत्यत्रोक्तं कात्पूर्वग्रहणं सुटोऽभकृत्वजापनार्थमिति ।

הנהגתו של המלך דוד המלך
היה לו חן וחסד ורחמים
על כל בני ישראל ויהודה
והיה לו חן וחסד ורחמים
על כל בני ישראל ויהודה
והיה לו חן וחסד ורחמים
על כל בני ישראל ויהודה
והיה לו חן וחסד ורחמים
על כל בני ישראל ויהודה

इह तु भाष्यकारपक्षावलम्बनेन भक्त्यैपि परिहार इव इति न विरोधः ।

ऋक्त्वंताम् । ऋक् गत्यादिषु, अर्णोऽप्यत्र प्रक्षेपः यदाह । ऋ इत्येतस्येति
 एतच्च बहुवचननिर्देशादवस्यते, ऋणस्य ग्रहणं तु न भवति, ऋणान्तानां
 पृथग्ग्रहणात् किमर्थं पुनरिति प्रश्निलभ्यते, आरतुरारुरिति यथा स्यात्, अन्यथा
 ऋ अतुस् इव उस् इति स्थिते निर्वचनम्, उरदत्वं च बाधित्वा वाणित्वात्स्वर्ण-
 दीर्घत्वं, तत्र यद्यप्यासमहणेन ग्रहणामुदत्वं हलादिशेषः अत आदेरिति दीर्घत्वम्

10

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a formal communication, and it is written in a very formal and dignified style. The President expresses his regret that he cannot continue to serve the country, and he expresses his confidence in the future of the country.

वातो लोप इति च, अतुरुरिति वचनमेव श्रूयेत, अथ आतुरग्रहणेन ग्रहणां, ततः कृता-
 रान्तत्वाद्गुणो कृते अतुरुरिति रूपं स्यात्, तथा क्वसौ गुणो कृते अरित्यस्य
 द्विवचनं, हलादिशेषः अत आदेः खण्दीप्यत्वं, वसैकाजादयमाप्तिरिति आरिवा-
 निति भवति । कृच्छ्रैरलभ्यत्वाद् गुण इति । अन्तरंगत्वाच्चे वैति तुकि कृते
 संयोगे गुर्विति ककारो गुरुर्भवति, न च लघुः नाप्सुपणा । कृतां त्विति ।
 सूत्रवदत्राप्यभिप्रक्षेपः । वृद्धिविषये त्विति । अस्तु वा परत्वाद्गुणाः अत

ה'תש"ח
ביום חמישי
ליל חמשה עשר
בחדר המדרש
בבית המדרש
הגדול
בירושלים
ה'תש"ח

उपधाया इति सिद्धमिति परिहारान्तरम् ॥

शृष्ट्वां ह्रस्वो वा । शृ हिसायां, दृ विदारणो, पृ पालनपूरणयोः विज्ञप्-
 तुरित्यादि । न शब्दवादिगुणानामित्येत्वाभ्यासलोपयोः प्रतिषेधः । अथ
 किमर्थं ह्रस्वो विकल्प्यते, न प्रकृत स्व गुणो विकल्प्यते, गुणाभावपक्षो यणा-
 दौर्धेन विज्ञप्तिरित्यादिरूपसिद्धिरित्यत आह । इत्थेवक्तुमिदं निवृत्तमिति ।
 अन्यथा वाणादिगं बलोय इति वणाश्रयमन्तरंगमपि यण वाचित्वा इत्वं

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

स्यात् । के चिदित्यादि । कथं पुनरस्य प्रत्याख्यानं विष्णुतुरित्यादिरूप-
सिद्धिरित्यत्र लाह । आ पाकृत्यादि । ननु वार्थभेदो नैत्याह । अनेकार्था इति
तथा सतीत्यादिना प्रत्याख्यानं प्रत्याचष्टे नत्र शृणातेः क्वसी विष्णुर्वानिति
आतेस्तु विष्णुर्वानिति, तस्माद् इत्थं स्व विकल्पनीय इत्यर्थः ॥

केणः । जकेति । मत्त्रेणाजज्ञेतीत्वप्रतिषेधः । गीकेति । लणिति
पूर्वेण णकारेण प्रत्याहार इति लणित्यत्र प्रतिपादितम् । राक्ता घाकेति ।

[illegible]

कृदाघोरार्चिकलिम्यः कः । क्लोपोति । सानुवन्धकस्योपलक्षणाभेदत् । ओद्वेगे ठञ्
 नैषादकण्ठकः ॥

न कपि । बहुकुमारीक हत्यादौ नद्युतश्चेति कप्, अथात्रास्मिन्प्रतिषिद्धे
 उपसर्जनह्रस्वत्वं कस्यान्न भवति, अतः स्व प्रतिषेधात्, नायमस्य ह्रस्वस्य प्रतिषेधः
 किन्तुर्ह्रस्वनन्तरस्य केण ह्रस्वस्य, क्त स्तत्, अनन्तरस्य विधिवि, भवति प्रतिषेधो
 वेति, स्वं तल्लिहि । अयं कपि ह्रस्वो न भवतीति । यदि चोपसर्जनह्रस्वत्वं स्यात्

1. The first part of the paper is devoted to a general
introduction of the subject.

2. The second part is devoted to a detailed
description of the various methods which have
been employed in the study of the subject.
3. The third part is devoted to a discussion of the
results of the various methods.

वचनमिदमनर्थकं स्यादन्तो वचनसामर्थ्यादयच्च यावच्च द्रष्टव्यत्वं तस्य सर्वस्य प्रतिषे-
 दो भविष्यति, अस्ति वचनस्यावकाशो यत्रोपसर्जनद्रष्टव्यत्वं न प्राप्नोति, अस्त्रीप्रत्यये
 बहुवचनगुणो बहुलक्षणीक इति, स्त्रीप्रत्यये उपसर्जनद्रष्टव्यत्वं स्यादेव तत्राह । गोस्त्रि-
 योरुपसर्जनस्येत्ययमपीति । कुत इत्यत आह । समासार्थं होति । समासान्ता
 इत्यत्रान्तशब्दोक्तवचनः कथं च कप्समासावयवो भवति, यदि तेन सह समासो
 भवति कथं च तेन समासो भवति, यद्यकृतस्व समासे, तदथादुत्तरपदात्कम् भवति

पश्चात्तन्तेन समासः । ननु च कपः पूर्वं सुबन्तं तत्कथं क्वन्तेन समासः वचनात्समा-
 सान्तेष्वसुबन्तेन समासः । अपर आह । उत्तरपदे या विभक्तिस्तस्याश्च या प्रकृ-
 त्तिस्तयोर्विधेः विकर्णावत्समासान्तःतन्मध्यपतितस्य तद्ग्रहणेन ग्रहणात्सुबन्तेन
 समास इति, एवं वदन्तो दोषः बहुविक्रित्यादौ प्रत्ययस्थादितीत्वं न स्यात्,
 किं कारणं कात्परः सुप्ततः परष्टाप् यथा बहुपरिव्राजका मथुरेति, यदि अपि
 कृते पश्चात्तन्तेन समासः क्रियायात्पित्यत आह । स्त्रीप्रत्ययान्तं समासप्रातिप-

[illegible]

दिकं न भवतीति । गोस्त्रियो रित्यत्र प्रातिपदिकस्येति वक्तुं, स्त्रीप्रत्ययान्तस्य च प्रातिपदिकत्वं समासे सति, न चोक्तं प्रकारे रूपः पूर्वमागच्छ समासत्वं प्रातिपदिकत्वं वा समस्ति, तस्मान्नोपसर्जनं स्वत्वमिति ॥

ऋणोऽङि गुणः । ऋ इति वणग्रहणं, व्याख्यानान्, अकरदित्यादौ कृदृरुहिम्यश्चन्दसीति झेत् । असरदिति । सतिनास्तु सौम्यश्चेत्यङ् । अदर्शदिति । हरितोवेत्यङ् गुणग्रहणं ऋ, नाकार स्वोच्चेत ऋणोऽङ् इति,

नैवं शक्यं, दृष्टेः न्त्य स्यात्त्वात् ^{रयात्} ~~विष्णु~~, गुण ग्रहणात्त्वो भवति, यदि त्वण्
इत्यनुवर्त्तते शक्यं गुणग्रहणमकर्तुं तथा तु न कृतमित्येव ॥

अस्यते स्थुक् । वास्यदिति ॥ अस्यतिवचिस्थानिभ्योङ् ॥

स्वयनैरः । अस्वदिति । वृक्षस्त्वित्यादिनाङ् ॥

पतः पुप् । अपस्तदिति । लृडित्वादङ् ॥

शीठः सार्वधानुके गुणः । अनुबन्धनिर्देशो यद्वलुक्कि माभूदिति, ज्ञेयतः,

1. 凡在本行開辦之各項業務，均應遵守本行章程及各項規章制度。
 2. 本行辦理各項業務，應以誠實信用為宗旨，不得有欺詐行為。
 3. 本行辦理各項業務，應以保護存款人利益為首要任務。
 4. 本行辦理各項業務，應以遵守國家法律及金融法規為前提。
 5. 本行辦理各項業務，應以透明公開為原則，不得有隱瞞行為。
 6. 本行辦理各項業務，應以服務大眾為宗旨，不得有歧視行為。
 7. 本行辦理各項業務，應以穩健經營為原則，不得有過度冒險行為。
 8. 本行辦理各項業務，應以遵守國際金融慣例為參考。
 9. 本行辦理各項業務，應以保護客戶隱私為原則，不得有洩露行為。
 10. 本行辦理各項業務，應以遵守社會公德為前提。

शेयतीति, शीढ ररित्युच्चगाने सानुवन्धकात् षाष्ट्युच्चारिता, अनुवन्धश्च
निवृत्तिर्वा तस्य लोपेन निवृत्तौ प्राप्तायाम्यपन्थः प्रकारो विजायेत, नास्य
लोपो निवर्तकः किं तर्ककार इति, गुणग्रहणं त्विकं निवर्तयति, डकारस्तु स्वैव
हेतुना निवर्तते, नस्माद्गुणग्रहणम् ॥

अयह यि क्ठिति । शय्यत इति । यक् । शाशय्यत इति । यद्, परत्वान्नि-
त्यत्वाच्चायडादेशे कृते द्विवचनम् । प्रशय्येति । त्यप् ॥

[illegible]

उपसर्गाद् घृष्ट ऊहतेः । द्वितोसंभवादुदाहरणं न प्रदर्शितं, यदस्तावत्तजा-
 दित्वादसम्भवः । यासुटोपि शपा व्यवधानात्, आशिषि तु न्निदेव यासुट्, स्वं
 चोहतेदोर्ध्वप्रयोगनिवृत्त्यर्थं वचनम्, समुह्यत इत्यादि अं तु रूपं वक्ष्येव संप्रसारणे
 कृते सिद्धं, मनेकार्थत्वादातूनामर्थभेदोप्यकिं नित्यत्वरः । आ ऊह्यत इति ।
 नेदं लौकिकं वाक्यं प्रयोगार्हं, नहि तत्र घातूपसर्गयोरसंज्ञितास्ति । संहितकपदेनित्या
 नित्याघातूपसर्गयोरिति स्मरणात् । तस्मादलौकिकेन प्रक्रियावाक्येनाहः प्रश्लेषः ।

[illegible]

प्रदर्शयति इत्थत्वं न कृतं, लौकिकप्रयोगसंपादनपरत्वाच्चास्त्रस्य, अन्ये त्वत्रापि
 इत्थत्वं पठन्ति । अत्रैतदिति । अत्रैकादेशे कृते व्यपवर्गभावाद् इत्थाभावः,
 उपसर्गाद्विहतेरित्युभयत आश्रयणादन्ताविवद्भावोपि नास्ति । समीक्ष्यतइति ।
 अत्रैकादेशस्यादिवद्भावात्समः परस्य इत्थत्त्वप्रसंगः अत्र इत्यनुवृत्तौ न भवति,
 पूर्वणोव णकारेण प्रत्याहारः स्वं च त्पाश्रयो विधिरिति तादृष्टानतिदेशाद्
 इत्थाभावः ॥

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to fading and blurring.

स्तैर्लिङि । वाञ्छिणि लिङीत्यादिना सूत्रस्य विषयं दर्शयन्ति, सार्वधातुकै
 हि लिङि दीर्घत्वमिषो न सम्भवति । ननु च लवर्णदीर्घत्वे सति सम्भवति
 अभीयात् प्रतीयात् परीयादिति, नात्र इस्वत्वेन भवितव्यं, किं कारणम्,
 उपसर्गदितेरित्युभयत आश्रयणादन्तादिवद्भावाभावात् । आर्ह्यादित्याद्याऊ-
 ह्यतइत्यादिना व्याख्यातम् ॥

अकृत्सार्वधातुकयोर्दीर्घः । अकृद्यकार इति । यकारमात्रस्य प्रत्ययस्यासंभवा-

[illegible]

दृष्टि वसार्वाधातुके च यकारादावित्यर्थः । मृणायनमिति । मृणादिभ्यो भुव्यञ्जेरिति
 क्यङ् । सुखायतमिति । सुखादिभ्यः कर्तृवेदनायाम् । चीयतमिति । यक् । चैचीयतमिति
 यङ् । तोष्टूयतमिति । शूर्पूर्वाः स्त्र्यः । चीयादिति । वाञ्छिणि लिङ् । निश्चित्य
 प्रस्तुत्येति । त्यब्यं कृत्संज्ञकः । ननु चाजन्तस्य दाघौ विधेयते, ह्रस्वश्च तु किं कृते-
 नजन्तत्वादीघौ न भविष्यत्यत आह । परत्वादिति । तुभ्योवक्राणः अग्निचि-
 त्सीपसुत, दीर्घस्यावक्राणः चीयते स्तूयते, निश्चित्य प्रस्तुत्येत्यत्र परत्वात्

दीर्घत्वेन बाध्यते, प्रायेण तु प्रकृत्य प्रहृत्येति पाठस्तत्रोक्तसूत्रेण रीडः प्रसाद-
 दीर्घत्वेन तुको बाधः स्यादित्युक्तं स्यात्, आद्यप्राप्त्यभिप्रायेण वा व्याख्ये-
 यम् । किनुयादिति । विध्यादिलिङि । उरया घृणुयेति । सुपां सुलुगित्या-
 दिना यादेशः ।

रीडः क्तः । पित्र्यमिति । पितुर्यञ्चेति यत्प्रत्ययः रीडादेशे कृते यस्येति
 लोपः । कथं पुनः किङ्तीत्यनुवर्तमानेन रीडादेशो भवत्यनञ् । कङ्तिनोत्येतदिह

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance and that it has
not been completely solved. The author then
presents a new method for solving the problem.
The method is based on the use of the
variational principle. It is shown that the
method is very simple and that it can be
applied to a wide range of problems.
The author then applies the method to the
problem of the motion of a particle in a
potential field. It is shown that the method
gives a very accurate result and that it is
very easy to use.

निवृत्तमिति । चैकैर्यतदिति । कृ विदोपे, यद् क्त ह्रस्वान्तः क्तलि चेति दीर्घः । जै-
 गित्यतदिति । अत्र श्रो यहीति लत्वे कृते रेफाभावाद् दीर्घाभावः । अथ रोडिति
 षिर्घं किमर्थः न रिडेवोच्चेत, वक्तृत्सार्वधातुक्योः च्चो चेति दीर्घा भविष्यति,
 तत्रायमप्यर्थः । उन्मत्त रिडग्रहणं न कर्तव्यं भवति, तथा यगिल्लोरपि ग्रहणं न
 कर्तव्यं भवति, शै चैत्येव वक्तव्यं, चकारादकृत्सार्वधातुक्यकारे च, यद्येवं तथा
 मात्रीयतोत्यादौ दीर्घा भवति तथा यगिल्लोरपि स्यात्क्रियते, क्रियादिति,

[illegible]

अथ अत्र नाप्राप्ते दीर्घे रिङ् विधीयमानो दीर्घत्वं बाधक इति उच्यते तर्हि
 क्यजादिष्वपि बाधेत्, अथ फलम् ऋणदीर्घत्वं तावद्वाक्यतां रिङ्स्तु कथं
 बाध्यते, नहि तत्र नाप्राप्ते दीर्घे स वारम्भक इति, यग्लिङोऽपि तर्हि न बाधेत्
 तस्मात्क्यजादिषु दीर्घस्य यग्लिङोऽस्तु इत्यस्य ऋणं यथा स्यादिति
 पृथगादेशद्वयं वक्तव्यम् ॥

रिङ्. स्यग्लिङ् । यिङ्गणाम्भूत्सार्वधातुगणं चानुवर्त्तमानं

श्रीं तस्मिन् विधातां तस्मिन् विधातृभिः कृतिं विंति विधाता तस्मिन्
तस्मिन् कृतिं विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः
तस्मिन् विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः
तस्मिन् विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः
॥ तस्मिन् विधातृभिः

तस्मिन् विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः तस्मिन् विधातृभिः । तस्मिन् विधातृभिः

संभव्यविचारान्यां लिङ् स्व विशेषणं न सक्तोः । वाप्रियते वाप्रियतइति ।
 दुह् वादरे, कृह् कस्याने, तुवादित्वाच्ः रिठि कृते ह्यहादेशः । रिङ्प्रचनं
 दीर्घनिवृत्त्यर्थमिति । रिठि कृते कृत्सार्वधातुक्योरिति दीर्घत्वं प्राप्नोति
 तस्यापि निवृत्त्यर्थमिति भावः ॥

गुणोर्तिसंयोगादयोः । क गतिप्रापणयोः भूमादिः क सु गती
 जोहोत्थादिकः, द्वयोरप्ययं हान्दसत्वात्तुका निर्देशः कच्छतीति निर्देशः

मन्त्राणां विष्णोः । विष्णुं च पञ्चमं तं भूतिं तन्मात्राणां पञ्चमं
मन्त्रं । इति तन्त्रं तं भूतिं : तन्मात्राणां पञ्चमं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं
मन्त्राणां पञ्चमं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं
॥ तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं

तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं
तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं तन्मात्रं

कच्छतेन स्यात्, कृष्णमिव तु न कृतं वैचित्र्यार्थं, न कैमुच्यमाने वण्गिरुणा-
 शंका, कृत्वा इत्यनुवृत्तेः । स इत्येतदि हासंमन्निवृत्तमिति । नलतिःसंयोगादिवर्त्ता
 वातुस्तुदादिषु पठ्यते, संस्क्रियते संस्क्रियादित्यत्र सुटि कृते संयोगाद्वयमिति
 गुणप्रसंगः इत्यत आह । इहेति । बहिरंगत्वं सुटौ द्विपदाश्रयत्वात्, एवं तु
 पूर्व वातुः साधनेनयुज्यतइत्यात्रित्थोक्तं, पदान्तरेप्याह, कमलत्वादिति ।
 इय्यादिति । विध्यादितिह, सपःस्तुःद्विवचनम्, वर्तिपिपत्थोश्चेत्यप्यासस्येत्वम्,

व्यासस्यासवर्णस्तीत्यहं, क्कारस्व वक्तव्ये गुणग्रहणं चिन्त्यप्रयोजनम् ।

यदि च । घ्रीमाव इति । प्रश्रियालाधवाय क्कारोच्चारणं, घ्री-
मावविधावप्यासाच्चेति कुत्वे गौरवप्रसंगात् । केव्रीयतइति । दिग्यादेहेनेव
घ्रीमावेन दिवचनं न बाध्यते, विषयमिवात्, यदन्तस्व दिवचनं प्रकृतिमात्रस्य
घ्रीमावः । ज्वन्त्यतइति । गत्यर्थायम् ॥

इं घ्राध्मीः । इकार विधावप्यनुत्सारवधातुकयोदीर्घः ॥

। દુષ્કર્મિણાણાં પાપાણામ્ કિંતુ ન દુઃખાત્, કુપતિહીનકામજાણામ્
 શિ, પાપાણામ્ પાપાણામ્ શિ, નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । ન દુઃખ
 નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્
 નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્
 ॥ મુક્તિમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । : નિશ્ચિત્તમ્
 ॥ : નિશ્ચિત્તમ્ । નિશ્ચિત્તમ્ । : નિશ્ચિત્તમ્

स्य चो । चो वेति दीर्घे सिद्धे हकारविधानं प्रक्रियाला-
घ्वार्थम् ।

वयन्नि च । पृथग्वीगकरणमुत्तरार्थमिति । न कुन्दस्यपुत्रस्येत्यादि
वयञ्च्येय यथास्यात् चो मापृदिति ॥

वक्ष्तायोवन्यवताया बुभुक्षापियासानर्थेऽस्तेष्वर्थेऽस्त्विति ।
गम्यमानेऽयस्तदानीमेव बुभुक्षामाणो ऽस्मिन्मिच्छति तदत्रोऽदाहरणं,

-गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि । गालापरि

। गालापरि

गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि । गालापरि

॥ गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि

। गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि

गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि गालापरि

यस्तु तदानीं सस्ति स्वोत्तरार्थमस्मिच्छति तदत्र प्रत्युदाहरणम् । उदकीय-
तीति । ग्रानाद्वयमुदकमिच्छतीत्यर्थः । वनायतीति । वमिलाषाद्विरक्तो गर्भः
सत्येव धो मूयोपि वामिच्छतीत्यर्थः । वीयतीति । दरिद्रः सन्धनमिच्छति ।

न हृन्दस्यपुत्रस्य । इहानन्तर्यादीत्वस्यैव प्रतिषेधः प्राप्नोति ।
ततश्चापवादोपनीते उत्सर्गोक्तसार्वधातुक्योरिति दीर्घः प्राप्नोतीत्यस्यैव याह ।
क्यचि यदुक्तं तत्र मतीति । किं पुनस्तदित्यत्र वाह । दीर्घत्वमीत्वं चेति ॥

अकिंच । प्राणशब्दस्य एक निष्कर्षमप्युक्तं तत्रैव निश्चितं रूप
 त्वात् किञ्चित्-शब्दस्य । नि-विशेषः । अत्र निष्कर्षमप्युक्तं तत्रैव निश्चितं रूप
 निष्कर्षमप्युक्तं : इति । नि-विशेषः । अत्र निष्कर्षमप्युक्तं तत्रैव निश्चितं रूप
 नि-विशेषः । अत्र निष्कर्षमप्युक्तं तत्रैव निश्चितं रूप
 नि-विशेषः । अत्र निष्कर्षमप्युक्तं तत्रैव निश्चितं रूप
 नि-विशेषः । अत्र निष्कर्षमप्युक्तं तत्रैव निश्चितं रूप

एवं मन्यते, यदयमश्वाघस्यादित्यात्वं ज्ञास्ति तज्ज्ञापयति दीर्घस्याप्ययं प्रतिषेधः
 इति अन्यथा दीर्घेणैव सिद्धत्वादात्ववचनमर्थकं स्यादिति, मित्रयुरित्यादौ
 कया च्छन्सीत्युपसर्गः पुत्रमिच्छन्तः पुत्रीयन्तः जामिच्छन्तो जनीयन्तः लटः
 शत्रादेशः उगिदवापिति तुम् कपरे त्वाहुः । जनीमिच्छन्तो जनीयन्तः, जनीति
 वधूरुच्यतइति, तत्रादिग्रहणस्य प्रयोजनान्तरं मुख्यम् ॥

दुरस्युर्द्विषास्युर्द्विषस्यतिरिषस्यति । दुष्टीयतेति प्राप्ते

ॐ प्रणम्यैति श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
 श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
 श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

इति । माषायां प्राप्तिरुच्यते, तत्र उपस्थयामावात्, तत्समानार्थस्तु प्रयुक्तः
प्रायेण तु लङन्तं पठ्यते तत्र प्रकृतिमात्रे तात्पर्यम् ।

वशावस्यात् । एतदेवेत्यादि । पूर्वमेतद्व्याख्यातम् ।

देवसु मनोर्ययुषि काठके । देववचनोत्र यजुःशब्दः न मन्त्रवचनः
कठानामिदं काठकं गौत्रवर्णादुत्, काठके यजुषि कठशाखायामित्यर्थः
एवं च कृत्वा काठके यजुषि, मन्त्रे कठशाखायामात्वं भवति, तथा ऋग्वेदेषु

एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा । एतद्
। एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा ।
। एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा ।
। एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा ।
। एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा ।
। एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा, एतद् दृष्ट्वा तदा ।

भवति स चैन्मन्त्रः काठके दृष्टः । देवान् जिज्ञाति सुमयुरिति । ब्रह्मवानामप्य-
स्ति कठशास्त्रा, ततो भवति प्रत्युदाहरणम् । क्वन्ता वै वेदाः ॥

द्वयातिस्यतिमास्थामिति किति । दोवत्सएडने, चीन्तकर्मणि,
मा माने, माड् माने, मेड् प्रणिदाने, त्रयाणामपि कृष्णं, नामादाग्रहणोच्च-
विशेषात् । क्वदायेति । त्यप् । क्वदातेति । तृच्, द्वयतिस्यतीति श्रित्वा
निर्देशो वातुविशेषणार्थः ॥

ਗਿਆਨੁ ਹੀ ਭਾਗੀ ਫਾਇ । : ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ : ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ
॥ : ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ । ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ
ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ । ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ
ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ, ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ, ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ, ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ, ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ
ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ, ਭਾਗੁ । ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ । ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ । ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ
॥ : ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ ਭਾਗੁ

शाब्दोरन्तरस्याम् । शी तनूकरणे, शी क्तेने । श्यतेरिति ।
 कृतवति विषयो निर्दिश्यते, नोत्तरं पदं, तेन संशितो ब्राह्मण इत्यत्रापि
 नित्यमित्वं मति । संशित इति । कृतविषये यत्नवानुच्यते । संशितकृत इति ।
 बहुव्रीहिः । सम्पत्संपादितकृत इत्यर्थः । कृतावन्यत्रापीत्वं मति, कृते तु
 नित्यमिति, संशितशब्दस्य सामान्यशब्दत्वाविरुद्धो कृतशब्दस्य प्रयोगः ।
 व्यवस्थितविभाषाविज्ञानात्सिद्धमिति । क्वचिन्नित्यं प्रुतिः क्वचिद्विकल्पेन

। निरीक्षितः । किं किं, निरुक्तं किं । एतत्प्रमाणं किं
 प्रमाणं तत्र किं किं, किं किं, किं किं किं किं किं किं
 किं किं । किं किं किं किं किं किं किं किं । किं किं
 किं किं, किं किं किं किं किं किं किं किं । किं किं
 किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं
 किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं किं

क्वचिन्नेव प्रवृत्तिरित्येवं विविधमवस्थिता विभाषा व्यवस्थितविभाषा,
 व्यवस्थितविभाषाणां विहात्रं श्लोकेन दर्शयति । देवत्रात इति । किञ्च
 च संज्ञायामिति कः नुवविदोन्दत्रेति नत्वं संज्ञायां न भवति, देवग्रहणा-
 स्योपलक्षणत्वादुक्तत्वात् इत्यादावपि संज्ञायां नत्वाभावः, क्रियाशब्दे तु
 त्रातं त्राणमित्युभयं भवति । गल इति । अचि विभाषेति सत्त्वम्, प्रास्यर्हं
 नित्यं भवति गिरत्यन्मिति गलः विभेत्तु नैव भवति, गीयते शपथार्थमिति

[illegible]

गरः, क्रियाशब्दे तूष्णं भवति गरो गल इति । ग्राह इति । विमाणा ग्रह इति
 वादित्यादिषु पञ्चाङ्ग्येषु भवति, ग्रहणादिति क्रियाशब्दे तु पूर्ववत् । इतियोग-
 इति । हन्तीति पलायते, वर्धतीति धावतीत्यादाविति प्रयोगे लक्षणहेत्वोः
 क्रियाया इति श्रुतज्ञानवो न भवतः । भिद्य इति । एमस्मिन्विषये न विकल्प्यते
 किं तु विषयभेदेन, एतच्चाकृतिपदार्थपदयते, तत्र हि सर्वं लक्ष्यजातं
 युगपदभिसमीक्ष्य द्वयमुपदिश्यते भावो ऽभावश्च, तत्र तयोर्विषयभेदेन प्रवृत्तावपि

ਭਾਗ ੧੭੫੫। ਨਿਭ ਭਾਗ। ਨਿਭ ਨਾ ਹਿੰਸਾ ਨਿਭ ਪੰਨ੍ਹ ਨਿਭਾਯੀ : ੩੫
ਪੰਨ੍ਹ। ਨਿਭ ਨਿਭ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ, ਨਿਭ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ
ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ। ਨਿਭ
ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ
ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ
ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ
ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ ਨਿਭਾਯੀ

समुपाये द्वयं प्रवृत्तं भवति, कसंकीर्णत्वं तु प्रयोगवशात्प्रत्येतव्यम् । गवाक्षा इति
वातायने कण्डू स्फोटायनस्येति नित्यम्वह भवति, प्रास्यो गोक्षा मित्यत्र न
भवति, अन्यत्र विकल्पो गवाक्षं गोक्षमिति ॥

दधातेहिः । यद्यपि स्तिर्तिस्ति इत्यादि सिद्धं दधातेस्तु
धीत इत्यादिनिवृत्त्यै सूत्रारम्भः स्तिपा निर्देशो धेत्तु माप्नुविति । व
इत्युच्यमाने धेत्तुप्यनुकरणं संभाव्येत, यथा दाधा च्छा मित्यत्र, यस्तु कित्तिवटि

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ਸੁਨਿਆਏ ਹੋਈ ਸੀਆਪਣੇ ਨੀਤੀਨਿਸ਼ੀ ਪੀਯੋਗ । :ਹੀਨਿਆਏ

[illegible]

सति दाक्षि हति भवति ॥

जहातेश्च क्त्वि । हवमपि वक्तुं जहातेर्हत्वेति माभूदिति
शितपा निर्देशस्य तु प्रयोगं वृत्तावेव दर्शितं, यदुक्तं जाह्नत्वेति भवति ।

विभाषा हन्वसि । पूर्वसूत्रारम्भादवमारम्भः अन्यथा स्त्री-
तिजहात्यो रूपद्वयं सिद्धम् । हात्वेति । हान्वसत्वादीत्याभावः ॥

सुक्तिवसुक्तिनेमक्तिविषयविषयीय च । इडागमो वेति ।
यदा इडागमस्तदा जातो लोप इटि चेत्याकारलोपः । वसुक्तिमिति ॥

कर्मधारयः किञ्चिदपि दृश्यते, उत त्वेतं वसुधितिं निरेके । नैमिषितामिति ।
 अयमपि कर्मधारयः । वत्स्वेति । श्नाभ्यस्तयोरात इत्याकारलोपः ववस्तथीश्वेति
 मष्मावः ॥

वो वद् घोः । धीत इति । धुमास्यादिसूत्रेणोत्वम् । घेट स्तद्वृष-
 मिति । वधातेस्तु वधातेर्हिरिति हिरादेशो भवति । दात मिति । दाम्
 लवने, लूनमित्यर्थः । जवातमिति । वेष् शोके । अयमादेशस्यान्तर्ह्येत इति ।

। ਨੀਮੀਕਾਮੀ । ਨੀਮੀ ਨੀਮੀਕਾਮੀ ਨੀਮੀ ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ
ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ ਨੀਮੀਕਾਮੀ ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ
॥ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ

ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ
ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ
ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ ਨੀਮੀਕਾਮੀ : ਨੀਮੀਕਾਮੀ

कुत इत्याह । स्वं दुरुमिति । यद्यपि दकारः द्रूयते तथापि संहितायां
 तकारादीनामपि जश्त्वे कृते स्तस्य रूपस्य संवाञ्चतुर्णां संभवः, यद्ययमादेश-
 स्तकारान्तः स्यात्सुदृढमित्यत्र दस्तीति दीर्घत्वं स्यात्, दा हत्येतस्य यस्-
 स्तस्मिन्निति हि तत्रार्थः अथ दकारान्तः रदाम्यामिति नत्वं प्रसज्येत,
 अथ घकारान्तः कृष्णस्तथोर्घो ऽघ इति घत्वमापद्येत । थान्तेदोषा इति ।
 नञौत्र प्रश्लेषः । तस्मात्थान्त इति निगमनात् । यदि त्विति । दस्तीत्यत्र

द्वी पदां, दाह्येतस्य यस्तकारान्त आदेशस्तकारादिवैति तत्र द्वितीयपदो
 नायं दोषः । दान्तधान्तयोरेपीति । तकारादिप्रत्ययसंनिपातेन भवन्द्वभावो
 न तद्धिघातस्य निमित्तं भवति । अवदत्तमित्यादि । वादिकर्मणीत्येतत्प्रदत्तमित्ये-
 तस्य विशेषाणां, नेतरेणामसंभवात् । इति वैष्यतइति । चकारव्यथाप्राप्तं च,
 तेन अवत्तं वित्तं प्रतमित्याद्यपि भवति । अनुपसर्गं वा एतइति । कथमनुपसर्गत्व-
 मित्यत आह । क्रियान्तरविषया इति । अवमंत दत्तमिति गमिना ऽवादीनां

...the ...
...the ...
...the ...
...the ...
...the ...
...the ...

योगः ततश्च यत्प्रियायुक्ताः प्रादयः तं प्रति गत्युपसर्गसंज्ञा भवन्तीति इदानीं
प्रत्यनुपसर्गत्वम् ॥

अत्र उपसर्गः । त हृत्ययमिति । तकारेकार उच्चारणार्थः प्रज्ञमिति । तत्रा-
कारस्य तकारे दकारस्य चत्वंम् । नीचमिति । दस्तीति दीर्घत्वम् । आदेरलः
प्राप्नोतीति । आदेः परस्येति वचनात् । अत्र हृत्येतदावनीतइति । यद्वास्येति
वस्ती अत्र प्रकृतम्, अस्य च्वाविति, दो दद्वोरित्ययमपि दम्दावो ऽवर्णस्य

11/20/2019 11:20 AM

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्राप्नोति, ततश्च दत्तमिति संयोगादि श्रूयत, एवं तस्मै वक्ष्यामि दोऽद्वोरिति,
 दो य आकारस्तस्याद्भवतीति । द्वितकारको वेति । अलोन्त्यस्येत्येतस्य डाव-
 पवादौ, आदेः परस्य अनेकाल्शित्सर्वस्येति, तयोर्विप्रतिषेधे परः प्रवर्त्तते, अपो
 भोव्यत्रापि तर्हि सवदेशप्रसंगोक्त आह । अपो भीत्यत्रेति । अत्र द्वयोस्तकारयो-
 रन्त्यस्य संयोगान्तलोपः, पूर्वस्य नशत्वम्, अत्र केचिदाहुः । अवश्यमत्राच
 हत्यनुवर्त्यमन्यथा लूय क्तोरप्, ल्वाभ्यामित्यत्रापि स्यादिति, तत्र । लुप्ते

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance and interest.
2. The second part of the paper is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance and interest.
3. The third part of the paper is devoted to a
detailed study of the problem. It is shown that
the problem is of great importance and interest.

पकारे नापृष्वे इति नात्र भविष्यति ॥

भूतपूर्वातिर्युक्ता न सांप्रतिकसंभवः ।

न प्रत्ययाप्रत्ययोरित्यस्याप्यत्र संभवः ॥

इयोरित्युक्तत्वात्प्रत्ययेषो नहि श्रुतः ।

अपो मि । स्ववदिभरिति । अवनेरसुन्, गोमनमवो येषां ते स्ववसः तु इति

सौत्रो धातुः स्वन्तवो येषां ते स्वतवसः । पादिभरिति । पदत्रोमासिति

1. The first part of the paper is devoted to a general

discussion of the problem and its importance.

2. The second part is devoted to a detailed

analysis of the various methods proposed.

3. The third part is devoted to a comparison of the

results obtained with those of previous authors.

मांसजब्दस्य मासादेशः । उषादिभरिति । मिथुनेऽभिवर्तिः त्रिवेत्यसिप्रत्ययः ।

सः स्याद्विधत्तुम् । वत्स्यतीत्यादि । वस निवासै, कृद् । जिघत्सतीति
 लुङ्सनीर्धस्लृ । वासे वत्स इति । वास् उपवेशने, वस वाञ्छादने अदादीं
 अनुदात्तेर्जा, अतहीत्युच्यमाने व्यति वत्सोष्टेत्यत्रापि न स्यात् ॥

तासस्त्योर्लोपः । व्यतिसहति । कर्नरि कर्मव्यतिहारत्यात्मनैपदं
 जपो लुङ्, शनसीरलोप इत्यङ्गरलोपः । प्रत्ययमात्रमेतत्पदमिति । तेन सात्पदा-

1. The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is of great importance and that it has
not been solved before. The author then proceeds to
show that the problem is solvable and that the
solution is unique. The second part of the paper
is devoted to a detailed study of the problem.
The author shows that the problem is solvable and
that the solution is unique. The third part of
the paper is devoted to a detailed study of the
problem. The author shows that the problem is
solvable and that the solution is unique.

द्वयोरिति णत्वप्रतिषेध इति भावः ॥

रि च । अरु तेरुदाहरणं न प्रदर्शितं, रेफादेरसंभवात् ॥

ह इति । रश्चि उकारो न भवति स्थामासे इति, किं कारणं तास्यै
 एकारः संभवति तत्रैवास्तौरपि, कश्च तारेः संभवति, उत्तमैकवचनम् । अपर आह ।
 उत्तमैकवचनं सार्वधातुकं चेति, तेन सुप्ताहं त्वां प्रेक्षामासे, उत्तमैकवचनं सार्वधातुके न
 न भवतीति ॥

यीवण्यिदीर्घोवेव्योः । यकारे हकार उच्चारणार्थः । लोपो भवतीति
 हकारस्त्वनन्तरोप्यस्वरितत्वान्निानुवर्तते । आदीर्घेति । ल्युप् । आदीर्घ्यक
 इति । यक् । आदीर्घितेति । तृष्, भृद् । आदीर्घ्यनपिति । ल्युद् । दीर्घीविवीटा-
 पिति गुणप्रतिषेधः । ह्रादीर्घ्यतेर्लुक् । आदीर्घ्यक इति । श्रूयमाणस्व णो स्तुलुत्स्नीः
 प्रागेव प्राप्नोपि लोपो न भवति, वणग्रहणात्, किं वणग्रहणाननिरिच्यत इत्यतो
 न भवति, नैत्याह । अकारार्थं स्वायं, कथं, वर्णं वणनि चुरादिः वस्यते उपलभ्यत-

इति वर्णः वर्णश्चासाविश्वेति विशेषाणा समासे विशेषाणास्य निपातनात्पर-
निपातः ॥

सनि मीमाधुरमलमजकपतपदामच हस् । सौत्येतदिहानुर्वृत्तं सनी
विशेषाणाम् । मीमातिमिनोत्योरिति । मीम् हिंसायां, हुम्नि प्रदोषणे । उभयोरपि
प ग्रहणमिति । मिनोतेरप्यज्जनगमां सनीति दीर्घं कृते मी इति रूपसंभवात् ।
नन्वसो लाक्षाणिङः, सत्यम्, इष्टिरेवेयं यदाह । इष्यतइति । मा माने, पाद् माने

... ..

11716

... ..
... ..
... ..
... ..

मेद् प्रणिदाने, व्याणामपि ग्रहणां, पीनाति पिनीत्योः सनः कित्वे सति अने-
 ज्यिषयत्वान्पासंभवात्पृथग्ग्रहणात्, घु इति घुसंज्ञका दाया गृह्यन्ते, रभ
 रामस्यै, दुलभर् प्राप्तौ, ण्ठु शङ्गौ, पत्तु गतौ, पद गतौ । पित्सतीति । सः
 स्याद्विधातुक इति सकारस्य नकारः अन् लोपोम्यासस्य, वात्पनेपदिषु पूर्ववत्सनः
 वादिप्सतइत्यादौ स्तोः संयोगादयोरिति सलोपः ।

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

ज्ञाप्यमानमीत् । आप्लु व्याप्ता, ज्ञा अवबोधने, णिचि पुक्,
 मारणातोषणानिशापनेषु ज्ञा मिञ्चेति पित्संज्ञायां पितां ङ्स्वः ऋध वृद्धौ ।
 ईत्सीतीति । रपर ईकारः घकारस्य चत्वेम् । ज्ञेपरित्यादि । दृहात्र हत्यनुवर्ति,
 तेन च ज्ञपौ विशिष्यमाणो लजन्तस्य ज्ञेपरित्वं विधीयमानमलोन्त्यस्येत्यन्त्यस्य
 ङ्यात् । लजन्तस्येति च विशेषणं व्यर्थं, व्यभिचाराभावात्, तेन ज्ञपिनाज्जिज्ञेय्येत
 ज्ञेपरचो यत्र तत्रस्थस्येति यथाऽऽवृद्धिभ्याम् स्वं चैकप्रकारो विशेषणविशेष्यभावो

भवति, तत्रानन्त्येचि सावकाशो त्वनन्त्येचि पूर्वविप्रतिषेधेन णालोपो बाधते,
तदिदमुक्तम् । णोलैपि इति । इतरस्य त्विति । अपर बाह । अस्तु णोरपीत्वं, तस्य
स्थानिवद्भावाणिणालोपो भविष्यति, हेत्ववकं त्वनन्त्ये श्रवणार्थमिति । अर्द्धि-
धिषतीति । सनि इति लघूपष्माणो रपरे कृते न न्दा इति प्रतिषेधादेकवर्जित-
द्वितीयस्यैकाचो ध्विवचनम् ॥

दम्भ इञ्च । धिप्सतिधोप्सतीति । हलन्ताच्चेति सनः क्त्वाद्गुपधालोपः ।

[illegible]

भकारस्य चत्वर्यम्, इत्वं शक्यमविधातुम्, एवं वक्ष्यामि, सनिमीषादीनामत्र हम्, दम्
 ईञ्च, चकारादिसमावश्च, तत वापुज्जपूषामि दित्येव ॥

मुचोऽकर्मकस्य गुणो वा । मुमुक्षादिनि । मूषाकर्मकिरादिपनां
 चान्यत्रात्मनेपदादिति कर्मकर्तृरि यणभावः अतिदेशेन स्वाश्रयस्यानिवृत्तेः कर्तृरि शब्
 भवति, यथा नमते दसहः स्वयमेवेति । कर्मविशेषस्याविवक्षात्तत्वादेति । उक्तं हिऽ
 प्रसिद्धैरविवक्षातः कर्मणोऽकर्मिला क्रियेति ॥

अत्र लोपो ऽभ्यासस्य । अत्रण्वस्यार्थं दृश्यति । यदेतदिति ।
 अथात्रण्वणं किमर्थमत्र सनिमीमेत्यादौ प्रकरणे यथा स्याद् ददौददानीत्यत्र माभू-
 दिति, नैतदस्ति, प्रयोजनमेवं वक्ष्यामि, सनि मीमाद्युरभलभशकपतपदानव हसु, अभ्यास-
 लोपश्चेति, उत्तरत्राप्यभ्यासलोपश्चेत्येव तत्राह । सनि मीमाध्वित्यादि । विषा-
 यावधारणं, विषयनियमः कः पुनरसावित्यन आह । अत्रैवेत्यादि । अवधारणास्य
 व्यवच्छेद्यं दृश्यति । सन्वद्भावविषये न भवतीति । अमीमसदिति । मित्रो

णिचि पीनातिमिनोतीत्यात्वं, पुद्गलं चडि द्विर्वचनं, सन्वद्भावादित्वं, दीर्घा
 लघोः कथं पुनः सनीत्युच्यमानस्याम्यासलोपस्यात्र प्रसंग इत्यन आह । सन्वल्लघुनीति
 यथैव हि सन्वद्भावेनेत्वं भवति तथाम्यासलोपोपि स्यात्, अलोन्त्यस्य लोपेन
 भवितव्यमित्याशङ्क्यायाप्राह । सर्वस्येति । कथं पुनः सर्वस्य लभ्यतेऽत आह ।
 तदर्थमेवेति । इतराम्योपि दृश्यन्तेति षष्ठ्यन्ताच्च, योयमम्यासः प्रसिद्धोऽस्य
 लोपो न तदन्तस्येत्यर्थः विषयावधारणं त्वन्यथापि सिद्धं, सन्वल्लघुनीति न

[illegible]

कार्यमिति दिश्यते, किं तर्हि रूपं, लोपश्चासावभावरूपो न रूपमिति नाति
 दिश्यते, नानर्थक्यलोन्त्यविधिरित्यपरे । सर्वस्य कुर्वन्तीति । आभ्यासविकारे-
 ष्विति तु प्रतिषेधो न भवति लोपस्याधिकारत्वात्, तथा च पस्पज्ञायां
 लोपागमवर्णविकारज्ञा हति पुष्यग्रहणं, द्वौ चापरो वर्णविकारनाशाविति
 च पुषीदरादिसूत्रे, अच्यव्यतिरेकाभ्यासस्यैतावधायकै, न चाभ्यासस्योपक्षने
 कश्चिदर्थः प्रतीयत इत्यभ्यासस्यानर्थक्यम् ॥

॥ गुरुभ्यो नमः ॥

इत्थः । ह्लादिशेषो न षतीति । न चागमविधानसामर्थ्या-
ह्लादिशेषाभावः, क्यथा ऽऽदेशमेवाकारं विदध्यादिति वाच्यं, सत्यपि वा
ह्लादिशेषे विवृहीतश्रवणार्थत्वादाकारस्य, न चवाच्यमिति ॥

ह्लादिःशेषः । शिष्यते ऽवस्थाप्यतइति शेषः कर्मणि क्त्वा,
ह्लादिरित्यसमासः, समासे तु

कर्मधारयपदा स्यादादिशब्दस्य पूर्वता

षष्ठीसमासे त्वानन्तेत्यादी शेषः प्रसज्यते ॥

ସମାଜନୀୟତା ଓ ନୀତି । ନୀତି ଓ ନୀତି । : ୧୨୩

ନୀତି, ଯାହା ନୀତି ଓ ନୀତି ଓ ନୀତି, : ନୀତି ଓ ନୀତି

॥ ନୀତି ଓ ନୀତି, : ନୀତି ଓ ନୀତି

ନୀତି : ନୀତି ଓ ନୀତି : ନୀତି । : ନୀତି ଓ ନୀତି

ନୀତି : ନୀତି ଓ ନୀତି

ନୀତି ଓ ନୀତି ଓ ନୀତି

॥ ନୀତି : ନୀତି ଓ ନୀତି ଓ ନୀତି

कर्मधारये हि विशेषणत्वादादिशब्दस्य पूर्वनिपातः प्राप्नोति, षष्ठी-
 समासे ह्यन्तरापेक्षं ह्येव वादित्वं नाध्यासापेक्षामिति क्वादिष्वपि प्रसंगः
 क्त्वा व्याप्तौ लिट्, जानता क्त्वा ककारस्य शेषः प्राप्नोति, वाटतुरित्या-
 दावध्यादिवद्भावात्प्रसंगः कर्मधारयासमासयोस्तु अध्यासापेक्षामादित्वमिति
 नायं दोषः । क्वादितुं प्यतइति । हलिन्यपेक्षात्, स्तेनासमासपक्षो दर्शितः
 समासे सुप्समस्तस्यापेक्षा श्रौगादनादिर्हलिति पुनर्हं लक्षणं कर्तव्यम् ॥

॥ मूलकं 'पञ्चक' हेतुं निनिर्दिष्टान्तापदि तात्पर्यान्तरमप्युक्तं तावत्

ननु शेषीवस्थानं तत्त्वादेः प्राप्तमेव तत्किमेतेनात आह । आदिशेषनिमि-
 त्तयमिति । सत्यं, सिद्धे सत्थारम्भो नियमार्थः आदिरेव शिष्यते न
 त्वादिति, ततश्चादिशेषनिमित्तयोयमनादेर्लोपो विधीयतइति नास्यानर्थ-
 क्यमित्यर्थः यदुयादिशेषोनिमित्तमनादिलोपस्य पपानेत्यादौ यत्रादेर्हलोव-
 स्थानं तत्रैवान्यस्य निवृत्तिः स्यात्, आटतुरित्यादौ तु न स्यादित्यत
 आह । तत्रेति । जातिपदो अग्न्यासजातावेवादेवस्थानमपेक्षितं न

નિર્ણયીત । કાલે પાત્રમિત્રીત સંસ્કાર : કાલેત નાશકર્તાઈ નુ
 ન નિર્ણયીત : આપણે સિદ્ધાન્ત કીર્તિ, કાલે । નિર્ણયીત
 મનાજાત નિર્ણયીત નિર્ણયીતમનાજાત નિર્ણયીતમનાજાત, નિર્ણયીત
 નિર્ણયીત નિર્ણયીતમનાજાત નિર્ણયીતમનાજાત : નિર્ણયીત
 નિર્ણયીત નુ નિર્ણયીત, નિર્ણય : નિર્ણયીત નિર્ણયીત નાશ
 ન નિર્ણયીતમનાજાત નિર્ણયીતમનાજાત નિર્ણયીત । નિર્ણય । કાલે

प्रतिव्यक्तीति दोषाभावः । उपरे त्विति । पूर्वत्र पदो ऽवस्थानमेव
 शब्दार्थो नियमाश्रयणात्त्वरव्यावृत्तिः अत्र तु पदो निवृत्तिरपि गुणभूत-
 शेषशब्देनैवोच्यते । ततः किमित्यत आह । तदवस्थानमित्यादि । उक्तितः
 शब्दव्यापारतः अविधेयत्वात्त्विति । वार्थमप्राधान्यं दर्शयति, निवृत्तिस्तु
 विपरीतेत्याह । निवृत्तेरेव त्विति । लोकेपि कंम्यमाणाधीष्वात्र अपञ्च-
 इक्रमणं कुरु हत्येवमपामिदेपि शब्दोद्भेदः प्रतीयते ततः किमित्यत आह ।

[illegible]

तत्रेति । साविधेयत्वात्प्रधानभूता सती निवृत्तिः किमित्यादेरनिवृत्तिमपेक्षते,
किं भूताम्, अविधेयां सतीम् अविधेयत्वादप्रधानभूतां सतीमित्यर्थः । न प्रधानं
गुणानुवर्तिस्तस्मादपेक्षाकारणं नास्तीत्यर्थः । माध्य परिहारान्तरं,
हलित्येको योगः क्व लोप इति वक्षी स च कर्मसाधनः यथा ह्रस्व्याबुध्यो
दीर्घादित्यत्र बुध्यासस्य ह्रस्व लुप्यते, तत आदिः शेषः यदा ह्रस्वो ह्रस्वादिः
शेष इति संहितापाठ एव, तत्राहलिति पदच्छेदः बुध्यासोऽह्रस्व भवति,

अविद्यमानहत्को भवति, तत वादिः शेष इति ।

सपूर्वाः स्यः । पूर्वेण शरां शेषं प्राप्ते स्यात् शेषो विधीयते,
तत्राभ्यासविषयणानादिशेषणादिशेषो बाध्यते, सत्यपि संसरे बाधनं
भवतीति न्यायात्, किं वासंभोष्यत्र श्रयते वक्तुं कथं, शेषशब्दोऽयं निवृत्तिमद-
वस्थानमाह, न चोभयोर्वस्थाने निवृत्त्या विशिष्टमवस्थानं संभवति । बुद्ध्यो-
तिषतीति । श्रुत्युतिः कारणे । पिस्पन्दिषतइति । स्यदिकिंचिच्छले,

[illegible]

कुदात्त । सप्ताविति । ष्णा शीवे॥ सपूर्वा इति । सूत्रे शृङ्गणामपनीय
 सगृह्णं कर्तव्यमित्यर्थः । उचिच्छिषतीति । उच्छीविवासे । अन्तरंगत्वादिति
 उपदेशानन्तरमेव प्राप्तत्वादन्तरंगत्वात्तत्कृते द्विर्वचनमिति । तच्च
 पूर्वत्रासिद्धमिति बुत्वस्यासिद्धत्वात्सतुक्क स्व भवति, तत्र कृते यद्यत्र ह्लादि-
 शेषः स्यादध्यासे तकारः त्रयेत, एतच्च पूर्वत्रासिद्धीयमद्विर्वचनहृत्येतदनात्रित्यो-
 कं, तदात्रयणी तु बुत्वे कृते तस्य सिद्धत्वात् चिम्शब्दस्य द्विर्वचने ककार-

[illegible]

शेषेणैव रूपं सिध्यति, न चैदमस्ति, निमित्ताभावे नैमिक्तिस्याप्यभाव इति
येन युत्वं निवर्त्तते ॥

कुहोश्चुः । चक्षानेति । ककारस्य क्कारः, तस्याभ्यासे चर्च्चेति
चकारः । जघासेति । घकारस्य क्कारः तस्य जश्त्वज्जकारः । जिहीर्षतीति ।
हको कलिति सन्ः कित्त्वं, ककारस्यापि क्कारः तस्य जश्त्वम् ॥

न क्वतेर्यदि । क्वतेरित्यादि । कुह् शब्दवदिति तुदादिः कु शब्द-

ਭ ਰਾਮਧਾਧਰਾਗੀਰੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ, ਲੀਲਾ ਰਾਮਾਮੀਨੀ, ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਪੰਥ ਰਾਮਾਮੀਨੀ

॥ ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ ॥

ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ, ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ : ਰਾਮਾਮੀਨੀ

ਰਾਮਾਮੀਨੀ : ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ : ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ : ਰਾਮਾਮੀਨੀ

॥ ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ, ਰਾਮਾਮੀਨੀ : ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ

ਰਾਮਾਮੀਨੀ : ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ : ਰਾਮਾਮੀਨੀ ਰਾਮਾਮੀਨੀ

: इति इति वादताम्

[illegible]

गन्तीति च । धारयतेरिति । धृङ् क्स्थाने स्यन्तः । धृङो वेति । स एव
 प्रकृत्यन्तरम् । श्लो यङ्लुकि चेति । श्लावित्येतद्धारयतेर्धृङो वेत्युभयभ्यां
 संबध्यते, यङ्लुकि चेत्येतत्तु धृङो वेत्यनेनैव, तदयमर्थः । दाक्षतीति धारयतेः
 श्लो णिलुगभ्यासदीर्घत्वं च निपात्यते, धृङो वा श्लावभ्यासस्य दीर्घत्वमत्र
 परस्मैपदेष्वपि निपात्यं, तस्यैव वा यङ्लुकि अभ्यासदीर्घत्वं निपात्यतइति,
 दाक्षतीत्यत्र तु यङ्लुक् पक्षे दाक्षतीति, निपातनेन प्राप्तस्य दीर्घत्वस्याभावात्

८ । तिर्हि त्रिषु । : तन्त्र निष्पन्नं ब्रह्म । तिर्यग्यिताम् । न तिर्यग्यिताम्
गत्यामृतम् तिर्हि त्रिषु तिर्यग्यिताम् । तिर्हि त्रिषु तिर्यग्यिताम् । त्रिषु तिर्यग्यिताम्
: त्रिषु तिर्यग्यिताम् । : त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्
तत्र त्रिषु, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्
: त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्
तिर्हि त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्
तिर्हि त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्, त्रिषु तिर्यग्यिताम्

निपात्यते, रुगिक् च लुकीत्येव रुक् सिद्धः, श्लुपदो तु रुगपि निपात्यः
 दर्शयतीत्यत्र यद्गुक् पदो न किञ्चिन्निपात्यम् । बोधूत्विति । यद्गुगन्ता-
 ल्लोद् । वोमतीति । लद् यदो वेति पदो हृद् । प्रत्ययलक्षणैति ।
 यद्यप्यनुदात्तहित इति हित्वनिमित्तमात्मनेपदं न प्रत्ययनिमित्तं, तथापि
 लोलुपतइत्यादौ यदन्तादात्मनेपदं तत्प्रत्ययस्य हित्वादिति प्रत्ययलक्षणं
 भवत्येव एवं चञ्चि चान्दादिषु चक्रीतं परस्मैपदमिति परस्मैपदग्रहणमनुवादः ।

ଆମେ ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତୁ । ଏହି କଥା ସମ୍ପର୍କିତ ନ ହେଲେ , ଆମେ
-ନାହାନ୍ତୁ । ନିଶ୍ଚୟ । ପ୍ରକାଶନୀୟତା ନ ହେଲେ କୌଣସି
। ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା । ଏହି କଥା ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ । ଏହି
ମିଳିତ , ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ
। ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ
। ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ
। ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ ନ ହେବ । ନିଶ୍ଚୟ

कर्त्तव्योवि चैदमात्मनैपदं नियम्यतइति । भावकर्मणोर्यद्भुन्तादात्मनैपदं सत्येव ।
 करिष्यदिति । अत्र जुत्वाभाव एव निपात्यः रिगागमस्तु रुग्ग्रिक्ती चैत्येव
 सिद्धः । तथा चास्येति । अस्य मन्त्र पदस्य ब्राह्मणे विवरणम् । मरिष्यदिति ।
 अत्रापि जश्त्वाभाव एव निपात्यः । जसिरूपमिति । नाम्यस्ताच्छतुरिति
 नुमः प्रतिषेधः ॥

उरत् । ववृतइत्यादौ ह्लादिशेषे कृते क्कारान्ततायामुपजातायामद्भाव

अथ हिमालयपर्वतस्य नाम । हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य
हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य
हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य
हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य

॥ : अथ हिमालयस्य नाम :

हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य हिमालयस्य

रपरत्वे पुनर्ह्लादिःशेषः नर्नतीत्यादौ ह्णादिषु कृतेषु क्कारान्तत्वा-
मावादत्वं न स्यादित्याशङ्क्याह । नर्नतीत्यादाविति । यथा ब्राम्यास-
विकारेषु बाक्का न बाधन्ते तथा दीर्घाक्ति इत्यत्रैव वक्ष्यते ।

इयुतिस्वाप्योः संप्रसारणम् । विदिद्युतइति । इयुत दीप्तां ऋदात्तं
व्यदिद्युतइति । स्यन्तात्लुङ् षडि द्विर्वचनम् । विदिद्योतिषते विदिद्यु-
तिषतइति । रलो व्युपधादिति सनः कित्त्विकल्पः । स्वापिर्त्यन्तो

[illegible]

गृह्यतइति । स्वपेयं णिज्विहितस्तदन्तस्य ग्रहणं, तेन स्वापं करोतीति
 णिचि कृते यः स्वापिस्तस्य ग्रहणं न भवति, एतच्च स्वापिरित्युक्ते,
 सद्धसा प्रथमं तस्यैव प्रतीतेर्लभ्यते, अत्यन्तस्यैव यो म्यासस्तस्यानैव संप्रसारणं
 सिद्धं, तथाहि । लिटि तावत्किं वचिस्वपियजादीनां कितीति कृतसंप्रसार-
 णमेव द्विरुच्यते, वक्तव्यपि लिट्यम्यासस्योभ्येषामित्यस्ति संप्रसारणं,
 सन्नपि रुदविदमुषग्रहिस्वपीति किदेव, यद्वयपि स्वपिस्यमिष्येष्वां यहीति

कृतसंप्रसारणमेव द्विरुच्यते, कथापि यदुक्त्याभ्यासस्य संप्रसारणं न केन
 चित्प्राप्तं तथापि स्वापेरिति निर्देशादेव, एयन्तस्य ग्रहणम् । तस्येत्यादि ।
 अभ्यासेनात्र स्वनिमित्तं प्रत्ययः संनिधापितस्तेन स्वापितस्तेन स्वापिरंगं
 विश्लेष्यते, अभ्यासनिमित्ते प्रत्यये यदंगं स्वापिस्तस्येति, सिस्वाप्कीयिषतीत्यत्र
 चाभ्यासनिमित्तं यः प्रत्ययः सन् न तस्मिन्स्वापिरंगं, यस्मिंश्च स्वापिरंगं
 एवुलि न तदभ्यासस्य निमित्तं, द्युतेस्तु व्यदिद्यतदिति, क्त्राभ्यासस्य निमित्तं

तर्हि न 'प्राप्त'ं प्राप्तापानं कुरु पीतम्, किञ्च न हि प्राप्तापानं कुरु
 पीतम्। प्राप्तं प्राप्तापानं, तर्हि प्राप्तापानं पीतम् प्राप्तापानं
 प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं : प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं
 प्राप्तापानं प्राप्तापानं, प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं, प्राप्तापानं
 प्राप्तापानं प्राप्तापानं, प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं
 प्राप्तापानं प्राप्तापानं, प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं प्राप्तापानं

यश्चङ् स यद्यपि णिच् अवहितस्तथापि संप्रसारणमिष्यते ॥

द्वन्द्वनिर्दिष्टयोरेतद्विषयं लभ्यते कथम् ।

तस्माद्वक्तव्यमेतदिति मन्यामहे वयम् ॥

द्वयोत्तकीयतः सनि वप्यासस्य प्रसारणं भवति न वेति चिन्त्यम् ॥

व्यथो लिटि । विव्यथहति । व्यथ मयक्तनयोः कुदाप्ते, अत्र यकारे
ह्लादिशेषेण निवृत्ते वकारस्य प्रसारणप्रसंग इत्याशङ्क्याह । यकारस्येति ।

॥ निष्कामिण्यास्यं प्रीतिमयं नमः तव प्रीतिः ॥ १ ॥

। एषः विदुः प्रजापतिः पितृभ्योऽपि नमः ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ मृणाली तिर्हि न तिष्ठ पण्यारु ज्ञानान्न मीः विविदिषुः

କାହାଣୀର ନାମ : ଶିଶୁବଳ୍ଲଭ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ : ଡି. ଡି. ଶିଖର

निर्दिष्टात् । तासां प्राप्तेः संशयान्न स्यात्तत्र त्रुटिः । अथैवम् ।

इह लिट्यभ्यासस्योभ्येवाभित्यस्यानन्तरं क्यथ इति वक्तव्यं, ततो द्युति-
स्वाप्योरिति, तथा तु न कृतमित्येव ॥

दीर्घं इणः किति । यणादेशे कृतइति । परत्वात् । स्थानिवद्भावा-
दिति । द्विर्वक्त्रेचीति रूपस्थानिवद्भावः । इयाय इययिथेति । णलि थलि च
गुणवृद्धयोः कृतयोः स्थानिवद्भावाद् द्विर्वक्त्रम्, अभ्यासस्यासवर्णइतीयद् ।

क्त आदेः । आदेरिति वचनादत्र तदन्तविधिर्न भवति, लिटीत्यनुवर्त्तते

निष्ठु नि, षठ्क प निष्ठु षष्ठं रत्नमाश्रयमिति यत्प्रतिपाद्यते इति

॥ अत्रैतत्तु न तु तत्र, निरतिशयम्

महत्तमम् । द्वाविंशत् । निष्ठु इति । निष्ठु : तत्रैति

निष्ठु नि । निष्ठु इति । निष्ठु : तत्रैति । निष्ठु

इति । निष्ठु इति । निष्ठु : तत्रैति । निष्ठु

निष्ठु इति । निष्ठु इति । निष्ठु : तत्रैति । निष्ठु

किङ्ग्रहणं श्लेष तु निवृत्तं, क्त्वा गुणे पररूपत्वे प्राप्ते दीर्घत्वमिदमारभ्यते,
 तपरकरणं किं दीर्घस्य मात्र, वाच्छि वायामे, वांङ्, वांङ्तुः वांङ्कुः किं च स्यात्
 यद्यत्र दीर्घः स्यात् तस्मान्नुद् द्विल्ल इति नुद् प्रसज्येत । यद्यप्यत्रापि
 इस्वत्वे कृते क्दभवति तथापि तपरकरणासामर्थ्याददेव योदिति विज्ञानात्स्वा-
 माविकस्य मात्रिकस्य परिग्रहः ।

तस्मान्नुद् द्विल्लः । वानगेति । वगि रगि लधि गत्यर्थाः । वानवेति

[illegible]

अंजु व्यक्तिप्रदानकान्तिगतिषु, द्विह्लग्रहणमेकह्लुफ्तदानं, तेनानर्हेत्यत्र गुणो
 रपरे कृते त्रिह्लोपि भवति, ऐजौजित्यत्र वर्णेषु ये वर्णैकदेशा वर्णान्तर-
 समानाकृतयस्तेषु तत्कार्यं न भवतीत्युक्त्वा नुद्धिधिलादेशविनायेषु ककारे
 प्रतिविधातव्यमित्युक्तं, तत्रावसरे प्राप्ते नुद्धिवधौ प्रतिविधौ । ककारेकदेश
 इत्यादि । अत्र द्विह्लग्रहणं न कर्तव्यं, तस्मान्नुद्धित्येवास्तु, एवमुच्यमाने
 वाटतुराटुरित्यत्रापि प्राप्नोति, वश्नोतेश्चै तथेतन्नियमार्थं मविष्यति, अद्विह्लो

ਸਤਿਨਾਮੁ, ਪੁਨਰਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ, ਮੁਖਿ ਮਾਨਸੀ ਕਾ ਪੁਨਰ ਕੀਏ ਯੁਗ
 -ਯਾਨੀ ਪੁਨਰ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਤੇ ਮੁਖਿ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ, ਜਿਸ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰ
 ਮਾਨਸੁ ਮੁਖਿ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਤੇ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਤੇ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਮੁਖਿ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ
 ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ। ਜਿਸੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਤੇ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ, ਕੇ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ
 ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ, ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ, ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਤੇ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਤੇ । ਜਿਸ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ
 ਤੇ, ਜਿਸ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ, ਜਿਸ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ ਪਾਏਸ੍ਵਰੀ

यदि भवति वृक्षोत्तरेवेति, वृक्षनातिनिवृत्त्यर्थं नाश्व हत्येवं वाच्यं स्यात्, तदेव-
मन्तरेणापि द्विह्लग्रहणं सिद्धयेद् द्विह्लग्रहणं करोति तस्यैतदेव प्रयोजनं
द्विह्लक्त्रायानुकारिणोपि यथा स्यादिति ॥

भवतेरः । उरदित्यस्यानन्तरमिदं नोक्तं, लिटीत्युपजीवनाय, यदि
पुनस्तदत्रैवोच्येत, नैवं शक्यं लिट्येव हि स्यात्, श्लिषा निर्देशो यद्विह्लुगिवृत्त्यर्थः ।
ससूवेति निगमे । दायात्यादिष्वेवेतत्पठितव्यम् ॥

ॐ, ह्रीं, क्लीं, त्र्यम्बकं यजन्तुर्वक्त्रेण भुवि ।

‘नमो भगवते वासुदेवाय’ ‘गणेशाय नमः’ ‘गणेशाय नमः’ ‘गणेशाय नमः’

॥ तिष्ठितासु तस्य परिपूर्यान्मृतास्तकृच्छ्री

श्री०, गार्ग्यः शिष्याः प्रश्नः, कर्त्तव्यं भविष्यति वा न भविष्यति । : उत्तरः

ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘੀ, ਜਾਪਤ ਹੀ ਕੰਢੀ ਪੰਥ ਨੇ, ਨਿਯੰਤਰਿ ਰਾਜੁ

॥ मृषाहृदिप्रतिष्ठापितं । मनी निर्वृत्तं ।

निजां त्रयाणां गुणः श्लो । निजिर् विजिर्विषु व्याप्ती,
 जुहोत्यादिष्वमी त्रयः । त्रयाणां ग्रहणमुत्तरार्थमिति । मृगामिदितीत्वं त्रया-
 णामेव यथा स्यात्, कथेहार्थमपि कस्मान्न भवति तत्राह । एषां हीति ।
 यदि तद्व्युत्तरार्थं त्रिग्रहणं कर्तव्यं तदेवास्तु, वृत्करणं तु निजामन्ते शक्यमकर्तुं,
 सत्यं, तदपि कृतमित्येव, गुणग्रहणमिह परिभाषोपस्थानार्थं, तेन ह्लादिशेषो
 कृते गुणो भवति, अन्यथा तदप्सादो ह्ल एव स्कारः स्यात् । ज्याम्यासविकारे-

જિજ્ઞાસુ દુર્લભિભિર્લિ રૂલીતી । તિલ્લ : ગણુ ગાળાસુક ગાલી
 કાં કાંતિભિર્મીત દુ । તિર્મીભિર્મીત ગાળાસુ । : કાં તિર્મીભિર્મીત
 । તિર્મી ગાળા । કાંતિ તિર્મી ભિર્મીભિર્મી, તિર્મી ગાળા ભિર્મી
 તિર્મીભિર્મી તિર્મી ગાળા, તિર્મીભિર્મી ભિર્મી ગાળા, તિર્મીભિર્મી
 તિર્મીભિર્મી તિર્મી ગાળા, તિર્મીભિર્મી ભિર્મી ગાળા, તિર્મીભિર્મી
 તિર્મીભિર્મી તિર્મી ગાળા, તિર્મીભિર્મી ભિર્મી ગાળા, તિર્મીભિર્મી

ष्वप्सादो नोत्सर्गाच्चाक्षतहत्याश्रीयेत तदा विस्पष्टार्थं गुणग्रहणम् ।

मृजामि । कमी अपि जुहोत्यादौ मृज् माडोहाइ मृजादयः । मिमीतहति
ई हत्यघोः ।

वर्तिपिपत्योश्च । इयतीति । क सृ गतो, पु पातनपूरणयोः कव्यास-
स्यासवर्णहतीयद् वक्तृदोर्थमिदं, कन्दस्युत्तरसूत्रेणैव सिद्धत्वात् ।

सन्त्यतः । यियदातीति । यज्जिश्वादिना षत्वं, पठोः कः सि,

। एषां पञ्च भिन्नानां तेषां तद्विभक्त्याऽपि विभक्त्य
भिन्नाः । एषां तु द्वयविधं तु विभक्त्यैव गीतं भिन्नं । तस्मात् तु
। : विभक्त्यैव

भाष्यः विभक्त्याऽपि तु, तेषां तु तः । तद्विभक्त्यैव । तद्विभक्त्यैव

। तस्मात् तद्विभक्त्याऽपि तु, तेषां तद्विभक्त्याऽपि तु, तेषां तद्विभक्त्याऽपि तु
, तः : तेषां , तेषां तद्विभक्त्याऽपि तु । तद्विभक्त्याऽपि तु : तेषां

तपरकरणं, किं, पापच्यतेः सन् पापविषतइत्यत्र माधूत्, किं पुनः कारणमत्र
 इस्वो न भवति, दीर्घविधानसामर्थ्यात् । यदि तु सनि योम्यास इत्येवं
 विज्ञायेत ततो लाघवे विशेषभावात्तपरकरणम् ।

औः पुण्ज्यपरे । पुण्जकाराणां समाहारद्वन्द्वे सप्तम्येकवचनम् ।
 पुण्जि द्वन्द्वाच्चुदषहान्तात्समाहारइति समासान्तस्त्वनित्यत्वान्न भवति,
 अः परी यस्मात्पुण्जस्तदपरमणपरमित्यर्थः । पिपविषतइति । पूह पवने,

समाप्यता : मृ की, मृदा पर उक्त परिमाण मृः निष्पाव की, उपर्युक्त

‘ब्रह्मिह माययि मीरु तु मीरु। मीरुमाययिमीरुमि, मीरु न मीरु’

। प्राण्यप्यपि प्राण्यपि विना विना विना विना

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

स्मिपूङ्गुंशां सनीतीद्गुणावादेशो, तसोर्द्विवन्नेवीति स्यान्निवदुमावात्पू इति
 द्विरुच्यते । पिपावयिषतीति । तत एव स्यन्तात्सन् । विपावयिषतीति
 भवतेऽयन्तात्सन् । यियविष्यतीति । यु मिश्रणे, संनीवन्तर्द्वेतीद् । यियावयिष-
 तीति । तस्मादेव स्यन्तात्सन् । रिरावयिषति लितावयिषतीति ।
 रीतिलुनातिभ्यां स्यन्ताभ्यामेव सन् । जिजावयिषतीति । जु इति सोत्रो
 धातुः जुक्कर्म्येत्यादौ निर्दिष्टः कथं पुनः स्यन्तेषु सन्त्युवणान्तिताभ्यासस्य,

[illegible]

यावता णी वृद्ध्यावादेशयोः कृतयोराकारान्तस्य द्विर्वक्त्रेण मवितव्यं, नहि
 णी कृतस्य केन चित्स्थानिवद्भावो विहितः णीरद्विर्वक्त्रनिमित्तत्वादित्यत
 आह । एतदेवेति । नहि णी कृतस्य स्थानिवद्भावमन्तरेण पुण्यजोवर्ण-
 पराः सम्भवन्ति । पिपविषति पियविषते इति सम्प्रतीति चेत् किमेतावता
 वर्णग्रहणं प्रत्याहारग्रहणं जग्रहणं चार्थवद्भवति, तस्मादेतदेव वचनमुक्तस्यार्थ-
 स्य सूक्तमिति । यच्चात्र वक्तव्यन्तद् द्विर्वक्त्रेचीत्यत्रोक्तं तत स्वावधार्यम् ॥

[illegible]

पापविषतइति । सनि योम्यास इत्येतदनाश्रित्येदं प्रत्युदाहरणं, तदा अये
 तु प्रत्युदाहरणान्तरं मृग्यं यदि संप्रवति । अतुलावयिषतीति । तु इति
 सौत्रो यातुः तुरुस्तुशम्यम इत्यत्र निर्दिष्टः । जु हावयिषतीति । जुहो-
 तेत्यन्तात्सन् ॥

स्वतिशृणोतिप्रवतिप्रवतिस्वतिच्यवतीनां वा । शु अणो, अथे
 गत्यथाः उदाहरणेषु स्यन्तेम्यःसन् । कथं पुनर्यणि परत उच्यमानमित्त्वं

॥ अथ श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

सकारादिना वर्णने व्यवधाने भवति तत्राह । वक्तव्यसामर्थ्यादिति । पूर्व-
सूत्रहत्यादिना अप्राप्तविमर्शयमिति दर्शयति ॥

गुणो यद्गुणः । लुक्शब्देनात्र यद्गुणेव गृह्यते संनिधानात् किंचा-
म्यासस्यायं गुणो विधीयते न च सुगन्तरे ऽम्यासः संभवति । चोक्तीति
कुशेयद्गुणान्तात्तिप्, यद्गो वेतीट्, नाम्यस्तस्याचि फितीति लघूपक्षगुणप्रतिषेधः ।
दीर्घो ऽकितः । अपवादत्वादिति । नाप्राप्ते दीर्घे नुक् वारम्भा-

-१३। विनिर्दिष्टाकारणम् । अत्रापि विनिर्दिष्टाकारणम् । अत्रापि विनिर्दिष्टाकारणम् ।

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

-तस्मिन् ह्येतस्मिन् निष्कृष्टं तद्विदुः एतस्मिन्निष्ठः । तद्विदुः तद्विदुः

॥ विष्णुः । विष्णुः : प्राणः । विष्णुः ॥ ॥ विष्णुः ॥ ॥ विष्णुः ॥ ॥

[illegible]

॥ गुरु कृति विराट् । विष्णुसहस्रनाम । ॥ श्री. गुरु ॥

दपवादत्वम् । अजन्तत्वादेवेति । दीर्घश्रुत्याचश्चेत्युपस्थानादभ्यासविशेषणा-
 दजन्तस्याभ्यासस्य दीर्घो विधीयतइति भावः । अभ्यासविकारेष्वित्यादि
 अपवादग्रहणं बाधकमात्रोपलक्षणमुत्सर्गग्रहणमपि बाध्यमात्रोपलक्षणं,
 तत्र इस्वत्वस्यावकाशः यथा वित्थत्र, दीर्घत्वस्यावकाशः पापच्यतइत्यादि,
 ङोढौक्यतइत्यादावुभयप्रसंगे परत्वादीर्घत्वस्य प्रसंगो नापवादत्वात्तथा सन्व-
 द्भावस्यावकाशोऽचिन्तादिदिति दीर्घत्वस्यावकाशोऽदीदिपदिति, क्वीकर-

दित्यादावुभयप्रसंगे परत्वादीर्घत्वप्रसंगः मीमांसतहत्यत्राप्यनेमिचित्त्वैनान्तर-
 गत्वादीर्घत्वप्रसंगः इत्वं तु सनि परतांगाधिकारे ऽप्यासस्याकारान्तस्य
 विधानाद्वहिरंगम्, अजीगणदित्यत्र तवेकस्मिन्नेन नाप्राप्तिरित्यायेन ह्लादि-
 शेषस्यैत्वमपवादत्वाद्वाक्यं प्राप्नोति इह तु अपचक्षुरपचक्षुः चक्षुदतुः
 चक्षुदुःचिच्छादयिषति, चिच्छदयिषति, चिच्छिद्यते इति, परत्वात् इत्येत्वा-
 त्वैत्वगुणेषु कृतेषु पश्चाज्जु क्रियते, तेनैतन्न नोदनीयं तु किं कृते एते विषया

[illegible]

विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् ।
विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् ।
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

। विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् ।
विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् ।
विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् । विष्णुनाम स्तोत्रम् ।

णसामर्थ्यान्नीकि कृते गुणद्वस्वो न भवतः ॥

नुगतोऽनुनासिकान्तस्य । नुगित्येतदित्यादि । केन संबन्धो फलदा-
णमन्त वाह । स्थानिना हीति । उपलक्षणत्वे किं सिद्धमन्त वाह । तेनेति ।
अकल्परत्वेपीति । तन्तन्यतइत्यादौ कल्परत्वे तु नश्चापदान्तस्य
कलीत्यनुस्वारः सिद्ध एव, अनुस्वारस्य ययि परसवर्णं इति नित्यं परसवर्णः
प्राप्नोति, इष्यते च पदा अनुस्वारस्य श्रवणमन्त वाह । दान्तवच्चेति । तत्कथं लभ्यते,

॥ : फलः न दिहाणु किं किं निःशेषतायाः

सर्वान् विदुः । इति श्रीमद्भगवद्गीतायाः अष्टादशोऽध्यायः ॥

नि. । नाह फफुसि नि निपाणल्लसु । निनि तस्सिअ । नाह नाप

पुनः प्रकृतं च विनाशाय विनाशाय । विविदिषन्तम्

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

विष्णु उवाच । तस्मिन्महापते । त्वं तन्मन्त्रं प्रकृतं त्वं न विदुः, तस्मिन्महापते ।

इहान्तग्रहणं न कर्तव्यं तदन्तविधिना सिद्धं, तत्क्रियते पदान्तस्यानुस्वारस्य
 यो धर्मः सोऽस्य यथा स्यादिति, एवं चानुनासिकान्तस्येति पृथक् पदे अनुनासिके-
 ति लुप्तषष्ठीकम् । तेति म्यतहति । तिम आद्रीर्मावे । तपरकरणं किमिति ।
 सर्वत्र इस्वस्यैव मावान्नास्य किं चिद्व्यावर्त्यमिति प्रश्नः । भूतपूर्वस्यापीति
 अन्यथा तपरकरणमनर्थकं स्यादिति भावः । वामम्यतहति । वाम क्रीधे ।
 जपजामदहदशमंजपशां च । जप जल्प व्यक्तायां वाचि, जमजुभी गात्र-

विनामै, दह मस्मीकरणे, दशं दशने, मंजो अमदने, पञ्च हति सौत्रो धातुः जज्व-
प्यतहत्यादिक्त्वुर् लुप्तदेत्यादिना यद् इतरत्र सामान्यलक्षणोऽन ॥

चरफलोश्च । चरतिर्मदोऽणार्थः त्रिफला विशरणे, फल निष्पत्तौ,
द्वयोरपि ग्रहणमिष्यते । चञ्चुर्यतहति । लुप्तदेत्यादिना यद्, उत्तरसूत्रेणाकार-
स्योत्वे हति चेति दीर्घत्वं योगविभाग उत्तरार्थः ॥

उत्परस्यातः । अम्यासस्य माभूदिति । अन्यथा प्रकरणात्तस्यैव

ਯਯ: ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ, ਯਯ ਯਯ, ਯਯ ਯਯ, ਯਯ ਯਯ ਯਯ, ਯਯ ਯਯ

॥ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ

ਯਯ ਯਯ, ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ : ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ । ਯਯ ਯਯ

ਯਯ ਯਯ ਯਯ, ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ । ਯਯ ਯਯ । ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ

॥ : ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ

ਯਯ ਯਯ ਯਯ । ਯਯ ਯਯ ਯਯ ਯਯ । : ਯਯ ਯਯ

प्रसंगः । अन्त्यस्य माभूदिति । आदेः परस्येत्यस्य त्वप्रसंगः पंचमीनिर्देशमावात्
तपरकरणं किमिति । अद्यपि माव्यमानोऽप्युकारः स्वर्णान्गुष्णाति,
तथाप्यान्तर्यतो माक्रिस्य माक्रि एव सिद्ध इति प्रश्नः । लघूपक्षगुणानिवृत्य-
र्थमिति । केन लक्षणैर्दीर्घस्य प्राप्त्यमावात्त्वकारणान्तरप्राप्तोपि
विकारस्तपरकरणासामर्थ्याद्विपर्यतइति भावः । यथैव तर्हि गुणो निवर्त्तते
तथा हलि चेति दीर्घत्वमपि निवर्त्ततात आह । दीर्घत्वे हीति ॥

ମାତୃମିତ୍ରତା : ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବ : ଶାନ୍ତ । ମିତ୍ରମୁଖ୍ୟ ଶାନ୍ତତ୍ୱ : ମହତ୍ତ୍ୱ
 , ମିତ୍ରମୁଖ୍ୟତା : ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବତା ମିତ୍ରତ୍ୱ । ମିତ୍ରମିତ୍ର ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବ
 ମିତ୍ରମୁଖ୍ୟତା । : ମହତ୍ତ୍ୱ ମିତ୍ର ମହତ୍ତ୍ୱ ମହତ୍ତ୍ୱ ମିତ୍ରମୁଖ୍ୟତା
 ମିତ୍ରମୁଖ୍ୟତା ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବତା ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବତା ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବତା । ମିତ୍ରମିତ୍ର
 ମିତ୍ର ମିତ୍ର ମିତ୍ର ମିତ୍ର । : ମହତ୍ତ୍ୱ ମିତ୍ରମୁଖ୍ୟତା ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବତା
 ॥ ମିତ୍ର ମିତ୍ର । ମହତ୍ତ୍ୱ ମିତ୍ରମୁଖ୍ୟତା ମହତ୍ତ୍ୱମ୍ଭାବତା ମିତ୍ର ମିତ୍ର ମହତ୍ତ୍ୱ

ति च । वक्तासाध्यादिति । यदुक्ति पूर्वेणैव सिद्धत्वात् ॥

रीगुदुधुपथस्य च । कृत्वत इति । यडि परतो य क्लारवान् तस्यैव
ग्रहणं न तुपदेशे कृत्वतस्तेन परिपुच्छ्यातइत्यादौ संप्रसारणे कृतेपि भवति ॥

रुगिकौ च लुकि । मर्मज्यतइति । लुकि विधीयमानो रुग्यडि न
प्राप्नोतीति वक्तुम् ।

कृतश्च । किरतिमिति । क्लारान्तोपलक्षणभेत् । चक्करीतमिति

[illegible]

यद्भुक्तः पूर्वाचार्यसंज्ञा । पक्तीति । लट् उपलक्षणान्तेन वाक्यतीत्यादीनि
 रूपाणि, किरतेर्यो नयेदित्यर्थः । यद्वा अत्र यद्भुक्ति किरति पक्तीति यो
 नयेत् पक्तिना तुल्यरूपाणि यो नयेत्, पक्तिवदुगादिकमकृत्वा नयेदित्यर्थः ।
 प्राप्तिज्ञमिति । रूपादीनां विषयविभागेन या प्राप्तिस्तां जानातीति
 प्राप्तिज्ञः प्रारब्ध इति । संग्रहणं संग्रहः साधुशब्दसंग्रहस्तेन प्रारब्धइति
 योग्यतातिशयोद्भावेनायं स्तूयते, तत्र प्राप्तिज्ञमित्यत्र प्राप्तिं व्याचष्टे ।

तत्रैयं प्राप्तिरिति । तपरकरणासामर्थ्यादिति । अम्यासविशेषणे तु भूत-
पूर्वदीर्घनिवृत्त्यर्थं तपरकरणमिति, व्याख्येयं, नहि मुख्यनिवृत्त्यर्थसंक्षेपे गौणकल्पना
न्याय्येति अंगविशेषणमृत इत्याश्रितमित्यर्थः ॥

सन्वत्लघुनि चङ्परि ऽनगुलोपे । लघुनि चङ्परिहति व्यधिकरणे सप्तम्या
न समानाधिकरणे, चङ्परस्य लघुनोसंभवात् । चङ्परि णी परत इति । कथं
पुनर्णादिति लभ्यते, चङ्परस्यान्यस्यासंभवति, ननु चाक्कस्तेत्यत्र ककारः

-ત્રુ દુ વિચરિતિગાથા । તિહીપ્રજાપાપ્યથા । તિહીપ્રજા પર્વ
કાપાતિ સિંધુકાપાતિ કાપાતિ, સિંધુકાપાતિ, તિહીપ્રજાપાપ્યથા સિંધુકાપાતિ

॥ : સિંધુકાપાતિ કાપાતિ સિંધુકાપાતિ

પ્રજાપાતિ સિંધુકાપાતિ સિંધુકાપાતિ । સિંધુકાપાતિ સિંધુકાપાતિ
સિંધુકાપાતિ સિંધુકાપાતિ સિંધુકાપાતિ । સિંધુકાપાતિ સિંધુકાપાતિ
: પ્રજાપાતિ સિંધુકાપાતિ સિંધુકાપાતિ, સિંધુકાપાતિ સિંધુકાપાતિ

संभवति, ऋदुवदसुवदित्यत्र वकारः, एवं तर्हि ऋपरत्यङस्य विशेषणं, ऋपरे
यदङं तस्य यौग्यासस्तस्य सत्त्वत्कार्यं भवति । लघुनि घात्वदाहति । ऋपरे
णो यदङं तस्य संबन्धि यल्लघ्वित्यर्थः । सामर्थ्यादयन्तस्य ग्रहणमिति ।
णोः समीपभूतस्या ङस्य ग्रहणमित्यर्थः । अयन्तस्यावयवभूतं यदङं तस्य
ग्रहणमिति वा । अग्लोपहति । नास्मिन् अग्लोपो विद्यतइति अग्लोपः
एतच्च ऋपरत्यनेन, समानाधिकरणं, तेनायमर्थः ऋपरे णावको लोपेऽसतीति,

कृततदादित्यत्र संयोगपरत्वाद्गुरुसंज्ञाया लघुसंज्ञाया बाधः कज्जागरदित्यत्र
 वाकारः परः । अत्र केचिदित्यादि । ननु च गकारो जाशब्देन व्यवहृतीत
 आह । सर्वत्रैवेति । अचीकरदित्यादावपि ककारादिना व्यवधानात्लघोरानन्तर्य
 नास्ति, ततश्च वचनप्रामाण्याद्व्यवधानस्य सन्वद्भावेन भवितव्यमिति तेषा-
 मभिप्राय इत्यर्थः दूषयति । तदसदिति । यदि तर्हि वर्णसंघातेन व्यवधानं
 नाश्रीयते व्यंजनसंघातेनापि व्यवधाने न सिध्यतीति मन्यमानः पृच्छति ॥

ਭਗਤੀ ਪਾਸਾਯਾ : ਪਾਥ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ
 ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ : ਪਾਥ : ਪਾਸਾਯਾਯਾ
 ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ
 ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ
 ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ
 ॥ ਪਾਸਾਯਾਯਾ : ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ ਪਾਸਾਯਾਯਾ

कथमिति । एवंजातीयकानामिति । संयोगव्यवहित्वनामित्यर्थः । अक्कप्तेति ।
 कमेरुपसंख्यानमिति क्लेशवहादेशः । अक्कथदिति । कथ वाक्यप्रबन्धे चुरादावदन्तः
 अतो लोपः अत्राल्लोपस्य स्थानिवद्भावे सति व्यवधानान्न भविष्यति,
 अतः प्रत्युदाहरणान्तरोपन्यासः । अदृषदिति । तदाचष्टइति णिच इष्ट-
 वद्भावेन टिलोपः अत्रामरुक्कलोर्लोपो नात्र एव केवलस्येति नास्ति स्थानि-
 वद्भावः एतदर्थं चानग्लोपइत्येतत्क्रियमाणमक्कथदित्यत्र सन्निवद्भावं निवर्त्यतीति

[illegible]

तस्योपन्यासः यदि चहपरे णी यदंगं तस्य यल्लघु तत्र परतोप्यासस्य सन्व-
 द्मावो विधीयते, वादितवन्तं प्रयोजितवानवीवददित्यत्रापि तर्हि न प्राप्नोति
 किं कारणं, यश्चहपरो णिर्न तत्र लघुः पूर्वेण णिचा व्यवहितत्वात् लोपे .
 कृते नास्ति व्यवधानम् अत्रादेशः पूर्वविधौ स्थानिवद् भवतीति स्थानि-
 वद्मावाद्यवधानमेतत्, यद्यपि दीर्घविधिं प्रति स्थानिवद्मावो निषिद्धः
 सन्वद्मावे तु प्राप्नोति यस्मिंश्च णी लघुर्नासौ चहपरः द्वितीयेन णिचा

କିନ୍ତୁ ଯଦି ଏହି ସ୍ଥଳରେ କିଛି ନିମ୍ନ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀ : ଶାସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଦ୍ଵାରା ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ଶକ୍ତିର ବିଶାଳତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି, ଯଦିଓ ଏହି
 ପ୍ରାକୃତିକ ଶକ୍ତିର ଗୁଣ ଗୁଣ : ଏହା ଏହି ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ, ଯଦିଓ ଏହି
 -ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ : ଏହି ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ
 : ଏହି ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ
 ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ : ଏହି ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ

व्यवहितत्वात् यद्यपि दीर्घविधिं प्रति स्थानिवद्भावः प्रतिषिद्धयते, सन्व-
 द्भावे तु प्राप्नोति, भवतु वा स्थानिवत्त्वनिषेधः अग्लोपित्वान्न प्राप्नोति
 वृद्धौ कृतायां णेलोपः तन्नाग्लोप्यं भवति । अग्लोपि वास्तु प्रागेव वृद्धे-
 णिलोपे कृते, तत्रापि परिहारमाह । योसौ णी णेलोप इत्यादि । ततो-
 न्यो ग्लोपति कन्याकारोऽन्य उक्तः जात्याश्रयणो हि गोबलीवर्दन्यायेन
 णिजातेर्निमित्तत्वेन परिगृहीताया अन्यस्याको लोपः प्रतिषेधविषयः

ନିମ୍ନଲିଖିତ : ସାମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ମିଳୁଥିବା ପ୍ରାଚୀନତମ
ମାତ୍ର ସାମ୍ବଲପୁର : ପୂର୍ବମିଳିଥିବା ୧୫ ପୁସ୍ତକ, ଯାହାଙ୍କୁ ତୁ ସାମ୍ବ
ଲପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ମିଳିଥିବ। ତାହା ମଧ୍ୟ ଲିଖାଯାଇ : ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା
-ରୁ ଅଧିକ। ସାମ୍ବଲପୁର ମଧ୍ୟ ଲିଖାଯାଇ : ସାମ୍ବଲପୁର ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦
ଟଙ୍କା-ରୁ ଅଧିକ। ଯଦି ଲିଖାଯାଇ : ତେବେ ସାମ୍ବଲପୁର ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦
ଟଙ୍କା-ରୁ ଅଧିକ : ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା-ରୁ ଅଧିକ : ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା-ରୁ ଅଧିକ
: ସାମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା : ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା-ରୁ ଅଧିକ : ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା-ରୁ ଅଧିକ

परिगृह्यते न तु तस्या णिजातेः ततश्चास्य लोपस्याग्लोपत्वेनानाश्रयणा-
 तेनाग्लोप्यं न भवतीति भवत्येवात्र सन्वद्भावः । मीमादीनामत्र ग्रहणा-
 दिति । तत्र सव इत्यभ्यासलोपश्चेत्येव सिद्धेऽत्र ग्रहणं विषयावधारणार्थम्
 अत्र मुख्ये सन्त्येव भवति न सन्वद्भावविषयइति । किं चेत्यादि । अनेदमाह
 न केवलं मुख्यसन्परिग्रहमात्रमत्र कारणं किं तर्हि इसमावाद्यपि विषयत्वेन
 -----निर्दिश्यते , यह च घातोः सन्वद्भावादिसमावादि

[illegible]

न भवति, ततश्चाध्यासलोपोपि न भवतीति । यदा सकारादौ सन्ध्या-
सलोपो विहितो न सन्मात्रे, ततश्च सामान्यातिदेशे विशेषानतिदेशात्लो-
पाभावः ॥

दीर्घो लघोः । अविप्रजदिति । प्राजभासेत्यादिना पदो उपधा-
द्वस्वनिषेधः ।

अत्स्मृदृत्वरप्रथमदस्तृस्फाम् । तपरकरणासामर्थ्यादिति । स्थानिनो

ଅନ୍ତରାଳ ହିସାବୀ ତଥା । ଶିକ୍ଷା ଓ ପିମ୍ପିଲିଆସାହାକ , ଶିକ୍ଷା ଓ
ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ
II : ଶାମୀ

ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ
। : ଶାମୀ

ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ

इत्थत्वाद्भाष्यमानत्वेन सवर्णश्रृङ्गाच्च नानेन दीर्घस्य प्रसंगः क्त्वा लङा-
णान्तरेण प्राप्तं दीर्घत्वं तपरकरणेन व्यावर्त्यते ॥

इं च गणः । गण संस्थाने चुरादावदन्तः तस्यातो लोपेनानग्लोप
इति प्रतिषेधाद्वचनं, कृतयोर्ह्लादिशेषदीर्घत्वसौरीत्वमत्वं च विधीयते ।
लोपः पिबतेरित्येतदत्रैव पठितव्यं, पिबतेरालोपश्चेति, चकारादी, चाप्यास-
स्य । सत्यं, विमार्षेत्यस्यानुवृत्तिः शङ्केतः ॥

इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचितायां पदमंकर्यां सप्तमस्याध्यायस्य

तुरीयश्चरणः । समाप्तश्चायमध्यायः ॥

शुभं भवतु ॥

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ३ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ४ ॥

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ६ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

